



Esbo stads

UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE 2025



Revisionsnämnden 2026

Innehåll

Sammanfattning.....	1
1 Berättelsen om Esbo 2021–2025 och utfallet av resultatmålen för år 2025... 4	4
2 Utvärdering av stadens och stadskoncernens ekonomi och omvärld.....	13
2.1 Stadens och stadskoncernens ekonomi och omvärld.....	14
2.2 Uppföljningsuppgifter om personalen.....	23
2.3 Ansvarsfullhet i upphandlingscentralens upphandling.....	27
3 Utvärdering av tjänster inom resultatområdet för livskraft.....	30
3.1 Stödjande av företagande samt lockande av företag och investeringar genom åtgärder av staden och Enter Espoo Oy.....	31
3.2 Främjandet av invånarnas hälsa och välfärd samt det förebyggande rusmedelsarbetet och samarbetet med Västra Nylands välfärdsområde.....	38
3.3 Säkerheten på Esbo stads badstränder	43
4 Utvärdering av tjänster i sektorn för fostran och lärande.....	47
4.1 Kvaliteten på tjänsterna inom småbarnspedagogiken, servicenätet och tillgången till personal.....	48
4.2 Stöd för lärande och skolgång inom den grundläggande utbildningen	54
4.3 Undervisning som förbereder för grundläggande utbildning.....	59
4.4 Eftermiddagsverksamhet och -vård inom den grundläggande utbildningen	63
5 Utvärdering av stadsmiljösektorns tjänster.....	68
5.1 Markpolitik och förvaltning av mark	69
5.2 Byggnadstillsynens tillståndsprocesser.....	74
5.3 Åtgärder inom vattenskydd.....	82
5.4 Energieffektivitet och förnybar energi i stadens fastigheter.....	88
6 Koncernen.....	91
6.1 Helsingforsregionens miljötjänster – uppnåendet av ägarstyrningsmålen.....	92
7 Revisionsnämndens utvärderings- och granskningsarbete	95
Bilaga 1: Utfallet av stadens, affärsverkens och koncernsammanslutningarnas resultatmål enligt bokslutet och revisionsnämnden	99
Bilder och källor	104

Sammanfattning

Utvecklingen av ekonomin och omvärlden medför risker för stadskoncernen

De centrala riskerna i stadens ekonomiska omvärld anknyter allt mer till hanteringen av de ökande behoven av service och investeringar. Den kraftiga folkökningen ökar behovet av tjänster och stadens verksamhets- och investeringskostnader snabbare än intäkterna ökar. Koncernens investeringsprogram bygger på de riktlinjer och mål i Berättelsen om Esbo som fokuserar investeringarnas tyngdpunkter på utveckling av områden, förbättring av trafikförbindelser samt nybyggnad och ombyggnad av lokaler.

Målen om balansering i produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad uppnåddes delvis. Det nya programmet för balansering av ekonomin inleddes våren 2026. Revisionsnämnden rekommenderar att den strukturella balansen i stadens ekonomi ska tryggas för att säkerställa att målen i Berättelsen om Esbo uppnås i det osäkra ekonomiska läget.

Vid utvärderingen av hur resultatmålen har uppnåtts betonades oro för välbefinnandet bland barn och unga

Revisionsnämnden utvärderar hur de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige ställt upp för år 2025 har uppnåtts i stadskoncernen. De mål som inte har uppnåtts gäller i synnerhet barn och unga. Upplevelsen av ingripande i mobbing och om det egna välbefinnandet i skolan har försvagats. Revisionsnämnden rekommenderar att läroanstalterna utifrån uppgifterna om hur resultatmålet har uppnåtts omedelbart och striktare ingriper i mobbing, trakasserier, diskriminering och våld.

Resultatmålet för barns deltagande i högklassig småbarnspedagogik uppnåddes delvis. Graden av deltagande är hög och personalen samt ledarna är nöjda med den pedagogiska verksamheten inom småbarnspedagogiken. Vårdnadshavarna är nöjda med barnens delaktighet och verksamhetens kvalitet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Ordnandet av småbarnspedagogik försvåras av att servicenätet är otillräckligt i förhållande till efterfrågan. Revisionsnämnden rekommenderar att småbarnspedagogiken, för att stärka servicenätets kapacitet, främjar en ökning av andelen privata småbarnspedagogiska tjänster i enlighet med fullmäktiges mål.

I stödet för lärande och skolgång ska smidigheten i barnens skolvardag tryggas

En central tanke i reformen av stödet för lärande och skolgång är att eleven har rätt att studera i sin närskola och i sin egen undervisningsgrupp. I den grundläggande utbildningen bör man säkerställa att reformen av stödet för lärande och skolgång inte medför onödiga förändringar i elevernas skolvardag. Den

grundläggande utbildningen ska också säkerställa att resurserna motsvarar inkluderings behov och fördelas jämnt mellan skolorna i enlighet med behovet.

Främjandet av invånarnas hälsa och välfärd, det förebyggande rusmedelsarbetet och samarbetet med Västra Nylands välfärdsområde kräver fortsatt utveckling

Åtgärder som främjar hälsa och välfärd vidtas i stadens olika sektorer och resultatenheter. På det gemensamma mötet mellan Esbo stads och Västra Nylands revisionsnämnder behandlades hur stadens och välfärdsområdets gränssnitt och servicekedjor fungerar. Hur samarbetet med välfärdsområdet fungerar varierar mellan olika sektorer. Den föränderliga befolkningsstrukturen i Esbo, det ökande antalet barn och unga, den åldrande befolkningen samt tillräckliga svenskspråkiga tjänster utmanar samarbetet, och dessutom finns det problem med både stadens och välfärdsområdets resurser.

Revisionsnämnden gav följande rekommendationer: Staden ska för sin del säkerställa att den i samarbete med Västra Nylands välfärdsområde samt organisationer och föreningar producerar högklassiga och kostnadseffektiva tjänster för främjande av hälsa och välfärd för Esboborna. Rusmedelsarbetet i skolorna bör stärkas genom aktuell information om rusmedel, genom att säkerställa närvaro av trygga vuxna och genom att öka kännedomen om tjänster inom mental- och missbruksvården inom elev- och studerandevården.

Staden måste trygga ett tillräckligt tomtutbud för både företag och bostadsbyggande

Stadens mål är att skapa förutsättningar för informations- och kunskapsintensiva företag att etablera sig i Esbo och öka antalet arbetstillfällen i företag. Staden har endast få lediga tomter för industrins och affärslivets behov. Revisionsnämnden rekommenderar att resultatenheten för näringar och Enter Espoo Oy för att öka arbetsplatssufficiensen ska satsa på att sörja för företagets och företagarnas lokal- och tomtbehov.

Årsmålet för överlåtelse av egnahemstomter, som ställts upp i principerna för boende och markanvändning, uppnåddes inte år 2025 eftersom staden inte har tillräckligt med byggdugliga tomter. Revisionsnämnden rekommenderar att enheterna inom stadsmiljösektorn bör effektivisera sitt samarbete och sina åtgärder vid markförvärv, planläggning och byggande av kommunalteknik så att tomter årligen kan överlåtas för olika ändamål i enlighet med det mål för egnahemstomter som fullmäktige ställt upp och enligt den övriga tomtefterfrågan.

Tillståndsprocesser inom byggnadstillsynen behöver utvecklas ytterligare

Det resultatmål som ställts upp för byggnadstillsynen när det gäller att förbättra handläggningstiden för bygglov uppnåddes delvis. Inom byggnadstillsynen finns det fortfarande utvecklingsobjekt bland annat när det gäller att förbättra kundupplevelsen vid processen, öka jämlikheten, ge rådgivning och handledning samt

påskynda tillståndsprocessen så att den motsvarar bestämmelserna i den nya bygglagen. Enligt revisionsnämndens rekommendationer ska verksamheten utvecklas så att byggnadstillsynen har beredskap att handlägga alla tillståndsansökningar inom den tidsfrist som lagen kräver. Förutsägbarheten och transparensen i tiderna för tillståndshandläggning måste förbättras. Uppföljningen av byggnadstillsynens kundrespons och genomförandet av utvecklingsåtgärder bör fortsätta för att säkerställa utvecklingsarbetets verkningsfullhet.

Utvärderingarna för år 2025 riktades på ett täckande sätt till stadens olika sektorer och funktioner

I revisionsnämndens utvärderingsprogram för 2025 ingick utöver vad som anförts ovan bland annat en genomgång av stadens personalnyckeltal samt en utvärdering av ansvarsfullheten i upphandlingscentralens upphandlingar. Inom resultatområdet för livskraft utvärderades åtgärder som vidtagits för att utveckla säkerheten på Esbo stads badstränder. Inom sektorn för fostran och lärande utvärderades förberedande undervisning samt eftermiddagsverksamhet och eftermiddagsvård. Inom stadsmiljösektorn utvärderades också åtgärder för vattenskydd samt energieffektivitet och användning av förnybar energi i stadens fastigheter. Dessutom utvärderades hur ägarstyrningsmålen som ställts upp för samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster HRM har uppnåtts.



VALTUUSTOTALO
FULLMÄKTIGEGÅRDEN

**1 Berättelsen om Esbo
2021–2025 och utfallet av
resultatmålen för år 2025**



Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2021–2025 har genomförts med hjälp av målen för fullmäktigeperioden, de årliga resultatmålen, sektorernas och resultatenheternas egna mål samt de förvaltningsövergripande utvecklingsprogrammen. Fullmäktige beslutade om den nya Berättelsen om Esbo för den nuvarande fullmäktigeperioden hösten 2025. Utvärderingen gäller resultatmålen för år 2025 enligt Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2021–2025. Utvärderingen är inriktad på mål som enligt revisionsnämndens bedömning inte uppnåddes eller endast uppnåddes delvis.

I bokslutet rapporterades att sex mål på stadsnivå inte uppnåddes

För år 2025 uppställde fullmäktige för staden 26, för affärsverket två och för koncernsammanslutningarna 29 resultatmål som var bindande i förhållande till fullmäktige. Om uppnåendet av dessa rapporterades till fullmäktige i delårsrapporter, i koncernrapporter och i ägarstyrningsrapporter för huvudstadsregionen samt i förhandsbeskedet om bokslutet och i bokslutet.

Fullmäktige godkände 8.12.2025 i samband med behandlingen av årets tredje delårsrapport avvikelser från följande sex resultatmål på stadsnivå:

- 3.1 Ökningen av verksamhetsutgifterna dämpas i enlighet med programmet En ekonomiskt hållbar stad och budgeten.
- 3.2 De internt tillförda medlen stiger till över 100 procent av investeringsbehovet under fullmäktigeperioden och koncernens lånestock börjar minska.
- 4.2 Antalet arbetstillfällen i företag i Esbo och i tillväxtkorridorerna ökar.
- 4.4 Esbo profilerar sig som Nordens bästa stad för etablering av startup- och tillväxtföretag. För detta ändamål utvecklar vi ett campus för tillväxtföretag tillsammans med våra partner.
- 4.6 Ungdomsarbetslösheten minskar till 2019 års nivå.
- 7.1 Integrationen i Esbo är resultatrik.

I bokslutet för år 2025 har de mål som gäller investeringarnas självfinansieringsgrad samt profileringen som stad för lokalisering av uppstarts företagande och tillväxtföretag rapporterats som uppnådda, trots den avvikelse från det som tidigare godkänts av fullmäktige. Utöver de övriga avvikelser som fullmäktige godkänt rapporterades det i bokslutet för år 2025 avvikelser från följande resultatmål:

- 1.4 Nolltolerans mot mobbning och våld i skolan.
- 1.6 Barn och unga mår bra.

Enligt bokslutet gäller avvikelserna mål om välbefinnande bland barn och unga, de ekonomiska målen samt konjunkturläget inverkan på livskraften och sysselsättningen. Mätarna för mobbning och våld i skolan har försämrats. Andelen som upplevt att vuxna ”nästan alltid” har ingripit i mobbning har sjunkit till 41,1 procent.

När det gäller barns och ungas välbefinnande har mätaren ”Jag mår bra i skolan” sjunkit till 46,3 procent och enligt MOVE! -mätningarna har andelen elever i årskurs 8 med svag fysisk funktionsförmåga ökat något.

Produktivitetens målen för produktivets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad uppnåddes inte, trots att stadens verksamhetskostnader som helhet hölls inom budgeten. Bland målen för resultatområdet för livskraft har antalet arbetstillfällen i företag minskat och ungdomsarbetslösheten har stigit till 13,1 procent, vilket är klart högre än målnivån. De centrala skillnaderna inom integrationens verkningsfullhet, bland annat i inlärningsresultat och arbetslöshet, har inte minskat i önskad utsträckning.

Utöver avvikelserna från de sex resultatmålen på stadsnivå rapporterades det i bokslutet år 2025 att 12 av resultatmålen på stadsnivå hade uppnåtts och att åtta hade uppnåtts delvis. Av de resultatmål som ställts upp för affärsverket Esbo lokaler uppnåddes målet för affärsverkets överskott. Affärsverkets mål för genomförande av husbyggnadsinvesteringsprojekt uppnåddes inte.

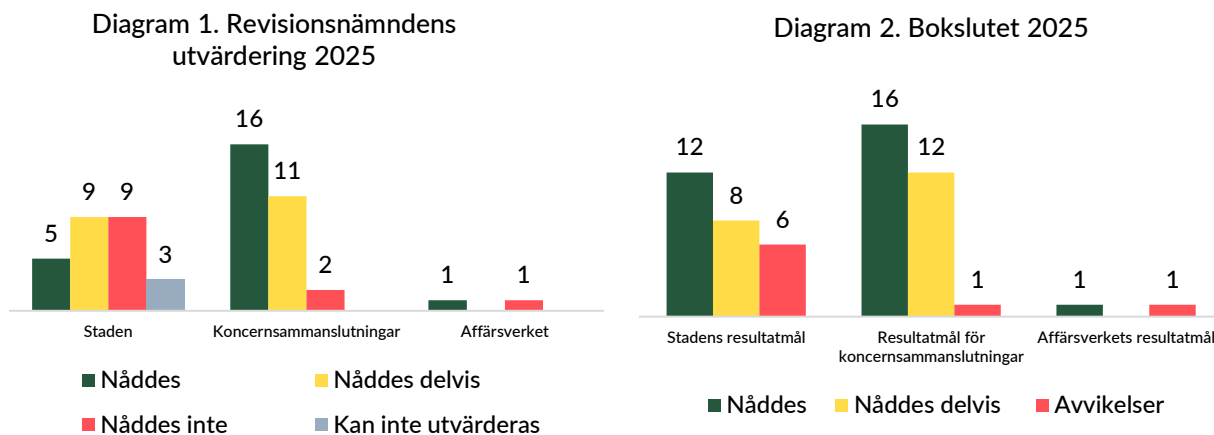
Av de mål som ställts upp för koncernsammanslutningar uppnåddes mål 16 och mål 12 delvis. Esbo bostäder Ab:s mål för antal påbörjade bostäder i snitt per år uppnåddes inte.

Revisionsnämndens utvärdering av antalet uppnådda mål avviker från bokslutet

Tabell 1. Revisionsnämndens utvärdering av utfallet av resultatmålen år 2025

Resultatmålen 2025	Revisionsnämndens utvärdering			
	Nåddes	Nåddes delvis	Nåddes inte	Kan inte utvärderas
Stadens resultatmål Sammanlagt 26	5	9	9	3
Affärsverkets resultatmål Sammanlagt 2	1	-	1	-
Koncernsammanslutningarnas resultatmål Sammanlagt 29	16	11	2	-

I tabellen ovan presenteras revisionsnämndens utvärdering av hur de resultatmål som fullmäktige har ställt upp har uppnåtts. Enligt revisionsnämndens utvärdering nåddes fem av resultatmålen på stadsnivå, nio nåddes delvis och nio nåddes inte alls. Tre av resultatmålen kunde inte utvärderas i sin helhet. Uppnåendet av de mål som uppställts för affärsverket Esbo lokaler överensstämmer med bokslutet. Av de resultatmål som ställs för koncernsammanslutningarna uppnåddes 16 mål, 11 mål nåddes delvis och två nåddes inte. En jämförelse mellan revisionsnämndens utvärdering och bokslutets uppskattning redovisas i figurerna 1 och 2.



Revisionsnämndens utvärdering av uppnåendet av de stadsövergripande målen

Enligt revisionsnämndens utvärdering har, utöver de avvikelser som rapporterats i bokslutet, inte heller följande stadsövergripande resultatmål uppnåtts.

Esbo lockar kunskapsintensiva företag att etablera sig och stanna i Esbo.

Företagens villighet att rekommendera Esbo har minskat något. Antalet informations- och kunskapsintensiva arbetstillfällen har också minskat. Rapporteringen om antalet företag har enligt bokslutet förändrats så att den inte kan jämföras med tidigare år.

Esbo är en eftertraktad partner i utvecklingen av hållbara stads- och servicelösningar.

År 2025 fick projekten med extern utvecklingsfinansiering extern finansiering på 5,2 miljoner euro, medan målet var minst 7,4 miljoner euro. Antalet projekt som inleds med extern finansiering rapporteras minska.

Klimatutsläppen minskar i enlighet med målet.

De totala utsläppen och utsläppen per invånare har minskat, men i bokslutet rapporteras det att de nuvarande åtgärderna inte kommer att leda till den eftersträvade utsläppsminskningen på 80 procent. I budgeten 2026 beslutades det att tidsplanen för halvtidsöversynen av färdplanen för ett klimatneutralt Esbo 2030 tidigareläggs till år 2026 och att fullmäktige då ska besluta om ytterligare åtgärder för att minska utsläppen. Målet är att den uppdaterade färdplanen ska föreläggas fullmäktige för beslut 8.6.2026.

Enligt revisionsnämndens utvärdering har följande resultatmål på stadsnivå delvis uppnåtts.

Barn i Esbo deltar i småbarnspedagogik av hög kvalitet.

Uppnåendet av målet utvärderas närmare i avsnitt 4.1.

Inlärningsresultaten och utbildningsnivån i Esbo ligger på toppnivå i Finland.

Målen för vitsorden bland elever i årskurs 6 och årskurs 9 uppfylldes enligt bokslutet inte enligt den ursprungliga mätaren. Medelvitsordet för alla prov i studentexamen var i Esbo högre än det nationella genomsnittet, men endast 49,5 procent av de utexaminerade studenterna i Esbo hade ett medelvitsord som var högre än det nationella genomsnittet, medan målet var 60 procent. Antalet sökande till utbildningssamkommunen Omnia har ökat och Omnias rykte har förbättrats något. Resultaten av utvärderingen som gjordes av Nationella centret för utbildningsutvärdering hann inte med till bokslutet.

Arbetsplatsernas lockelse förbättras och personalens belastning minskar inom småbarnspedagogiken och undervisningen.

Uppnåendet av resultatmålet för småbarnspedagogiken utvärderas närmare i kapitel 4. 1. Resultaten av personalenkäten inom den grundläggande utbildningen hann inte till bokslutet.

Tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet förbättras.

I bokslutet har det utöver andra uppdrag också rapporterats om projekt och uppdrag som har övergått till produktion och som ännu inte har slutförts, och vars centrala nyttomål har uppnåtts eller beräknas uppnås vid ibruktagandet. Avvikelser har rapporterats i projektet ASKI för digitala tjänster i fråga om begäranden om uppgifter.

Behandlingstiden för tillstånd inom byggande förbättras så att 85 procent av ansökningarna behandlas inom högst 75 dygn.

Uppnåendet av målet utvärderas närmare i avsnitt 5.2.

Gränssnitten och servicekedjorna mellan Esbo stad och Västra Nylands välfärdsområde fungerar väl.

Uppnåendet av målet utvärderas närmare i avsnitt 3.2.

Esbo växer hållbart.

De godkända detaljplanerna, som används som mätare för resultatmålet, har innehållit sammanlagt 35 900 m² våningsyta för nytt boende, vilket är mindre än målet på 300 000 m² våningsyta. De övriga mätarna för målet uppnåddes. Enligt bokslutet nåddes målet inte i sin helhet.

Säkerheten i Esbo och trygghet som invånarna upplever.

Störningsindexet har sjunkit i enlighet med målet, men invånarnas säkerhet nådde inte målvärdet.

Esbo är Nordens bästa plats för internationella experter.

Enligt bokslutet har det allmänna ekonomiska läget påverkat arbetsgivarnas deltagande i evenemang och tjänster. Antalet internationella experter som deltar i evenemang samt experternas nöjdhet med evenemangen och tjänsterna har ökat.

I bokslutet hade följande resultatmål rapporterats som uppnådda, men enligt revisionsnämndens uppfattning kunde uppnåendet av dem inte bedömas på ett heltäckande sätt utifrån utfallsuppgifterna för 2025.

Tjänsteproduktionen utvecklas invånar- och kundorienterat samt kostnads-effektivt med hjälp av ett koncept med flera producenter.

Hur modellen med flera producenter utnyttjas i olika tjänster har beskrivits per sektor, men heltäckande rapportering om kostnadseffektiviteten saknas. Sektorernas rapportering är delvis inkonsekvent. Esboborna är nöjdare med tjänsterna.

Esbo stads tjänsteinnehavare och politiska beslutsfattare påverkar beredningen av regeringsprogrammet och besluten på riksplanet så att Esbo stads möjligheter till tillväxt och investeringar tryggas.

Staden har varit aktiv och påverkat regeringsprogrammet, och arbetet bör fortsätta. I alliansen mellan de sex största städerna och staten har främjande av målen för flera helheter i regeringsprogrammet eftersträvat. Konsekvenserna för Esbo stads kommunala ekonomi kan dock ännu inte bedömas när till exempel reformen av statsandelssystemet pågår.

Esbo profilerar sig som Nordens bästa stad för etablering av startup- och tillväxtföretag. För detta ändamål utvecklar vi ett campus för tillväxtföretag tillsammans med våra partner.

Uppnåendet av målet utvärderas närmare i avsnitt 3.1.

När det gäller de resultatmål som fastställts för affärsverket Esbo lokaler är revisionsnämndens utvärdering av hur målen har uppnåtts i linje med bokslutet.

Revisionsnämndens utvärdering av uppnåendet av koncernsammanslutningarnas mål

Enligt bokslutet uppnåddes inte koncernmålet för Esbo bostäder Ab om det glidande medelvärdet för antalet påbörjade bostäder under de fyra föregående åren. Målet var 300 bostäder per år och utfallet av det glidande medelvärdet var 252 bostäder per år. År 2025 uppgick antalet påbörjade bostäder till 204.

Enligt revisionsnämndens utvärdering uppnåddes inte heller följande mål för stiftelsen Espoon kaupunginteatterisäätiö. Finansieringsandelen på minst 27 procent för verksamheten uppnåddes inte, då den faktiska finansieringsandelen var 26 procent.

Revisionsnämnden bedömer att följande mål för koncernsammanslutningarna har uppnåtts delvis.

Esbo catering. Produktiviteten ökar med minst 3 procent per år. Personalkostnaderna för köket i Kilo är 0,20 euro per producerad portion, vilket har hållits på samma nivå som året innan. Produktionsvolymen per verksamhetsdag har ökat med 2 procent medan kostnadsnivån per enhet är oförändrad.

Enter Espoo Oy. Målet är att locka besökare, möten och kongresser till Esbo. Man fick två kongresser till Esbo i stället för eftersträvarade tre. Antalet möten med kongress- och researrangörer överskred målvärdet.

Länsimetro Oy. Effektiv förvaltning av fastighetsegendomen samt ökad kapacitet och pålitlighet för metron. Föregripande underhåll, service och utveckling av fastighetsegendom rapporteras ske med Stadstrafik Ab. Handläggningen av ansökan om besvärstillstånd kan fördröja verkställandet av radionätet och tågtrafikledningssystemet.

EMMA konstmuseistiftelse. Ökning av den kulturella och sociala genomslagskraften. Kundnöjdheten och andelen förstagångsbesökare bland museets biljettkunder nådde de uppställda målnivåerna, men det faktiska antalet besökare, 159 997, blev lägre än målet på 200 000 besökare per år.

Stiftelsen Espoon kaupunginteatterisäätiö. Ökning av Esbo stadsteaters ryktbarhet. Antalet kalkylerade medieträffar, 172 miljoner, understeg målvärdet på 175 miljoner. Öppningsprocenten för nyhetsbrevens överskred målvärdet.

Utbildningssamkommunen Omnia. Verksamhetens genomslagskraft ökar i Omnia. 75 procent av de studerande placerade sig i fortsatta studier eller jobb, vilket översteg målet. Särskilt andelen personer som placerar sig i fortsatta studier ökade i och med att andelen personer som var placerade i arbetslivet minskade något. Studierna för dem som deltar i utbildning som handleder för examensutbildning har inletts enligt den eftersträvarade tidsplanen. Resultaten i personalens enkät om arbetshälsa försämrades.

Omnia. Omnias attraktionskraft och hållkraft som tillhandahållare av utbildning och kompetenstjänster förbättras. Andelen förstahandssökande till yrkesutbildning har minskat, men andelen avbrutna studier och medeltalet av studerandesponsen har utvecklats i positiv riktning.

Helsingforsregionens trafik. Produktiviteten ökar årligen med minst 1,5 procent. Kostnaderna per passagerare per kilometer uppnådde målnivån, men kostnaderna per påstigning låg under målet, och enligt rapporteringen har produktivitetens utvecklingen inte fullt ut motsvarat målsättningen.

Helsingforsregionens trafik. De kommunspecifika subventioneringsandelarna till slutet av granskningsperioden är högst 50 procent av de kommunspecifika totala kostnaderna. Den genomsnittliga subventionen för år 2025 är 58,3 procent och Esbos subventionsandel är 66,5 procent. Granskningen av kommunandelarna samt granskningen av kostnaderna för infrastruktur och drift av kollektivtrafiken har gjorts i enlighet med målet. Esbo stads subventionsgrad har i synnerhet påverkats av att kostnaderna för infrastruktur och drift ökade när Västmetron och snabbspårvägen togs i bruk.

Helsingforsregionens trafik. Förbättring av kollektivtrafikens funktion, ansvarsfullhet och kundnöjdhet. I Esbo har medeltalet av kundnöjdheten förbättrats sedan år 2023. Minskningen av utsläppen från 2010 års nivå var 83 procent, medan målet var 90 procent.

Helsingforsregionens miljö tjänster. Klimatneutralitet 2030 och ökad ansvarsfullhet. Uppnåendet av målet utvärderas närmare i avsnitt 6.1.

Revisionsnämndens slutsatser

Revisionsnämndens syn på det totala genomförandet av resultatmålen skiljer sig delvis från bokslutets uppskattning, och alla resultatmål kunde inte utvärderas i sin helhet. Mätvärdena bör beskriva utfallet av resultatmålen och gå att följa upp och utvärderas, så att en realistisk slutsats om utfallet kan dras.

De mål som inte har uppnåtts gäller i synnerhet barn och unga. Allt färre upplever att skolorna ingriper i mobbning, och eleverna mår sämre i skolan. I bokslutet rapporterades det utförligt om åtgärder som syftar till att förebygga mobbning. Det är dock positivt att eleverna enligt enkäterna regelbundet utövar hobbyer allt mer tillsammans med andra, och att hobbystogens avgiftsfria hobbyer erbjuds i 96 procent av skolorna i Esbo som ger grundläggande utbildning.

Målet om klimatneutralitet uppnåddes inte heller, eftersom man enligt prognosen inte kommer att uppnå den eftersträvade utsläppsminskningen på 80 procent.

Det är positivt att halvtidsöversynen av färdplanen för klimatneutralitet tidigareläggs för ytterligare åtgärder.

De övriga målen som enligt utvärderingen inte uppnås var, utöver dem som nämns i bokslutet, att informations- och kunskapsintensiva företag ska etablera sig och stanna kvar i Esbo samt den externa utvecklingsfinansiering som Esbo har erhållit.

Utvärderingen av uppnåendet av de mål som uppställts för affärsverket Esbo lokaler och koncernsammanslutningarna överensstämde i huvudsak med bokslutet. När det gäller de mål som inte uppnåtts och enskilda mätare betonas särskilt oro för utvecklingen av HRT:s subventionsandel samt för Esbo bostäders bostadsproduktionsmål, som grundar sig på Esbo stads principer för boende och markanvändning.

Genomförandet av resultatmålen i Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2025–2029 bedöms i delårsöversikterna för 2026 och i utvärderingsberättelsen.

Revisionsnämndens rekommendationer


Mätarna och målvärdena för de mål som uppställts i budgeten 2026 ska definieras tydligt, och revisionsnämndens tidigare rekommendationer ska beaktas i rapporteringen om resultatmålen.

Sektorerna ska lägga fram utredningar för fullmäktige om de resultatmål som enligt bokslutet och revisionsnämndens utvärdering inte har uppnåtts.

Utgående från utfallet av resultatmålet måste läroanstalterna omedelbart och mera bestämt ingripa i mobbning, trakasserier, diskriminering och våld.

Staden ska trygga ett tillräckligt, tidsmässigt lämpligt och genomförbart tomtutbud för att målet för Esbo bostäders bostadsproduktion ska uppnås.





2 Utvärdering av stadens och stadskoncernens ekonomi och omvärld

2.1 Stadens och stadskoncernens ekonomi och omvärld

De centrala riskerna i stadens ekonomiska omvärld hör till hanteringen av de ökande behoven av service och investeringar. Det snabbt ökande behovet av service höjer kostnaderna för många av stadens funktioner.

Esbokoncernens investeringsprogram bygger på de riktlinjer och mål i Berättelsen om Esbo som fokuserar investeringarnas tyngdpunkter på utveckling av områden, förbättring av trafikförbindelser samt nybyggnad och ombyggnad av lokaler.

Enligt kommunallagen ska fullmäktige besluta om grunderna för stadens placeringsverksamhet. Fullmäktige har i förvaltningsstadgan utfärdat allmänna anvisningar om placering av stadens medel. Fullmäktige har godkänt stadgorna för fonderna och användningsändamålen för deras medel. Stadsstyrelsen beslutar om de långsiktiga principerna för placeringsverksamheten, stadsdirektören om den årliga placeringsplanen och finansieringsdirektören om verkställighet. Esbo stad beaktar FN:s principer för ansvarsfull placering och förbinder sig att främja och genomföra ansvarsfull placeringsverksamhet.

Esbo stads omvärld

Folkökningen följer långsiktsprognozen

Enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter var Esbos folkmängd 326 280 invånare i slutet av år 2025. Folkökningen var 5 350 personer, det vill säga 1,7 procent år 2025, vilket är i linje med långsiktsprognozen. Det var 1 560 personer färre än år 2024. Folkökningen är inte så stor som tidigare år, men den är fortfarande kraftig. I synnerhet ökningen av barn och unga personer avviker från den nationella utvecklingen. De senaste fem åren har folkmängden ökat med 6 700 invånare per år i snitt.

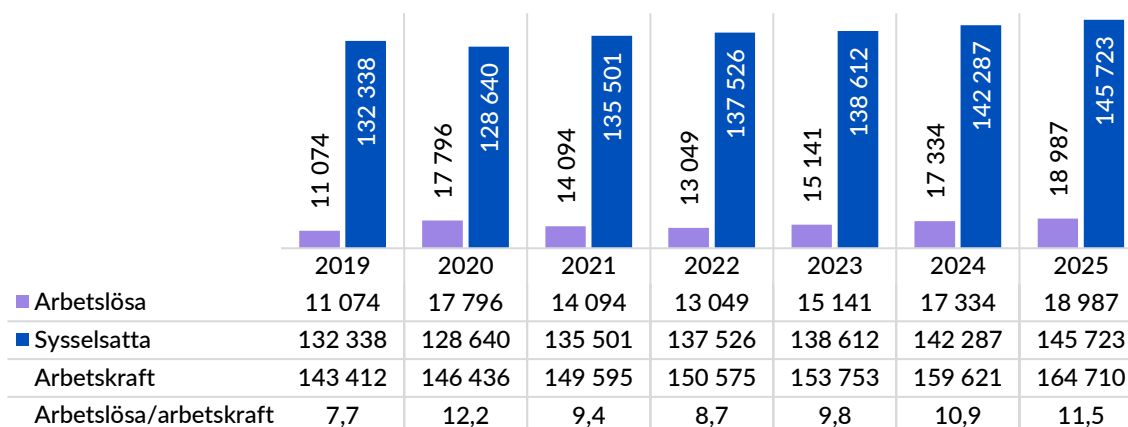
Folkökningen beror på invandring, födelseöverskott och nettoflyttning mellan kommunerna. Enligt ett förhandsbesked var flyttningsöverskottet 3 820 personer och födelseöverskottet 1 630 personer i Esbo år 2025. Flyttningsöverskottet från utlandet var 2 430 personer, 900 personer färre än år 2024. Enligt förhandsbeskedet var antalet invånare med främmande språk som modersmål 83 120 i slutet av december 2025, det vill säga cirka 25 procent av alla invånare.

Antalet arbetslösa ökade år 2025 – också antalet sysselsatta ökade

Av arbetskraften var 11,5 procent arbetslösa i Esbo år 2025. Antalet arbetslösa arbetssökande var 18 987 personer i slutet av år 2025, det vill säga 9,5 procent mera än ett år tidigare. Antalet arbetslösa utländska medborgare var 5 308 och andelen arbetslösa av den utländska arbetskraften var 19,9 procent i slutet av år 2025. I synnerhet långtidsarbetslösheten och arbetslösheten bland personer under 25 år

ökade kraftigt år 2025. Andelen arbetslösa bland arbetskraften under 25 år var 13,1 procent i slutet av år 2025, jämfört med 10,5 procent ett år tidigare. Antalet långtidsarbetslösa var 7 875 personer i slutet av år 2025, vilket var 25,7 procent mera än ett år tidigare. Utanför arbetskraften är till exempel de som är familjelediga eller i militär- eller civiltjänst. Antalet lediga jobb var 564 i slutet av år 2025, jämfört med 599 ett år tidigare. Enligt den senaste officiella uppgiften, år 2023, var arbets-tillfällen/arbetskraft i Esbo 92,3 procent. Antalet sysselsatta ökade med 2,4 procent och arbetskraften ökade med 3,2 procent från år 2024.

Diagram 3. Sysselsatta och arbetslösa i Esbo 2019–2025



Vid arbets- och näringsreformen överfördes arbetskraftsservicen och ett mer omfattande ansvar för finansiering av arbetslöshetsförmåner till kommunerna vid ingången av år 2025. Efter reformen betalar kommunerna en del som motsvarar arbetslöshetsförmånens grunddel i ett tidigare skede än för närvarande. Tidigare började stadens finansiering vid 300 arbetslöshetsdagar, efter reformen börjar finansieringen vid 101 arbetslöshetsdagar. Kommunernas finansieringsansvar utvidgades till att också gälla inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning.

För arbetslöshetsförmåner användes sammanlagt 48,5 miljoner euro år 2025. För arbetsmarknadsstöd användes 42,3 miljoner euro, för grunddagpenningen 1,8 miljoner euro och för inkomstrelaterad dagpenning 4,4 miljoner euro. Den ursprungliga budgeten överskreds med cirka 10,6 miljoner euro och kostnaderna för arbetslöshetsförmåner ökade med 31,4 procent under året. År 2024 var kostnaderna för arbetsmarknadsstöd 29 miljoner euro.

Bokslutets och koncernbokslutets nyckeltal

Stadens resultat överskred budgeten

De externa verksamhetsintäkterna var 370,1 miljoner euro, vilket var 15,2 miljoner euro mer än året innan. Verksamhetsintäkterna utföll nästan enligt den ursprungliga budgeten. Verksamhetsintäkterna förbättrades av

markanvändningsersättningarna, de kalkylerade ersättningarna för kostnader som främjar integration, småbarnspedagogikens klientavgifter, den grundläggande utbildningens avgiftsintäkter samt stadsteknikcentralens inkomster av tillstånd för områdesanvändning. Emellertid invercade det allmänna ekonomiska läget på markförsäljningen, som underskred budgeten med totalt 22 miljoner euro. De externa nettokostnaderna var 1 418,0 miljoner euro, vilket var 75,9 miljoner euro mer än år 2024. Verksamhetskostnaderna underskred budgeten med 37,5 miljoner euro.

Stadens årsbidrag var 315,9 miljoner euro år 2025, vilket överskred den ursprungliga budgeten med 50,9 miljoner euro. Resultatet var 110,8 miljoner euro, vilket överskred budgeten med 56,7 miljoner euro. Resultatet förbättrades av finansiella intäkter på 67 miljoner euro, vilket överskred budgeten med cirka 40,3 miljoner euro. Koncernens resultat var 26,1 miljoner euro, vilket var 9 miljoner euro mindre än året innan.

Skatteintäkterna ökade inte mycket år 2025

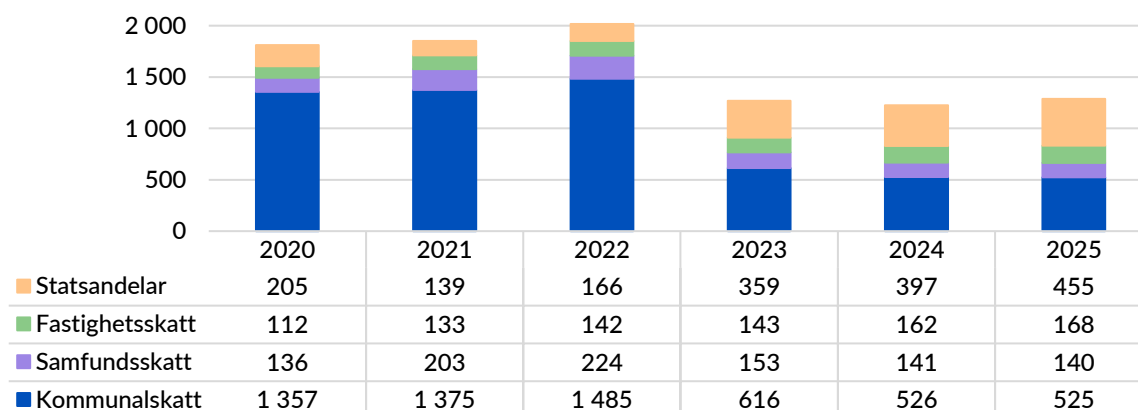
De strukturella reformerna gör en jämförelse svår, eftersom skatteinkomsterna och statsandelarna under de senaste åren har inkluderat flera extraordinära poster och ändringar av periodisering. Stadens skattefinansiering blev mer statsandelsberoende efter vårdreformen. Över 30 procent av skattefinansieringen består av statsandelar som inte utvecklas i samma förhållande som skatteinkomsterna eller som invånarantalet, och således som ordnandet av tjänster.

Skattefinansieringen, det vill säga skatteintäkter och statsandelar, var 1 287,3 miljoner euro, vilket var 61,6 miljoner euro mera än år 2024. Skattefinansieringen ökade på grund av statsandelen för de överförda sysselsättningstjänsterna. Stadens resultat överskred den ursprungliga budgeten med 25,1 miljoner euro.

Inflödet av skatteinkomster var osäkert år 2025. Ökningen av skatteintäkterna var liten och de underskred budgeten med 31,0 miljoner euro. Skatteintäkterna påverkades bland annat av periodiseringen av beskattningen på olika år och av att rättelsen av kommunalskatten för skatteåret 2024 var 20,1 miljoner euro negativ. Skatteintäkterna påverkades också av den svaga sysselsättningsutvecklingen och en mindre ökning av löneinkomsterna än beräknat år 2025. Kommunalskatteintäkterna var 524,5 miljoner euro, 1,7 miljoner euro mindre än året innan. Fastighetskatteintäkterna var 167,8 miljoner euro och samfundsskatteintäkterna 139,7 miljoner euro.

Statsandelarna var 455,3 miljoner euro, det vill säga 6 miljoner euro mer än den ursprungliga budgeten. Den på stadens skatteintäkter baserade utjämningen av statsandelen var 24 miljoner euro, vilket är cirka 74 euro per invånare.

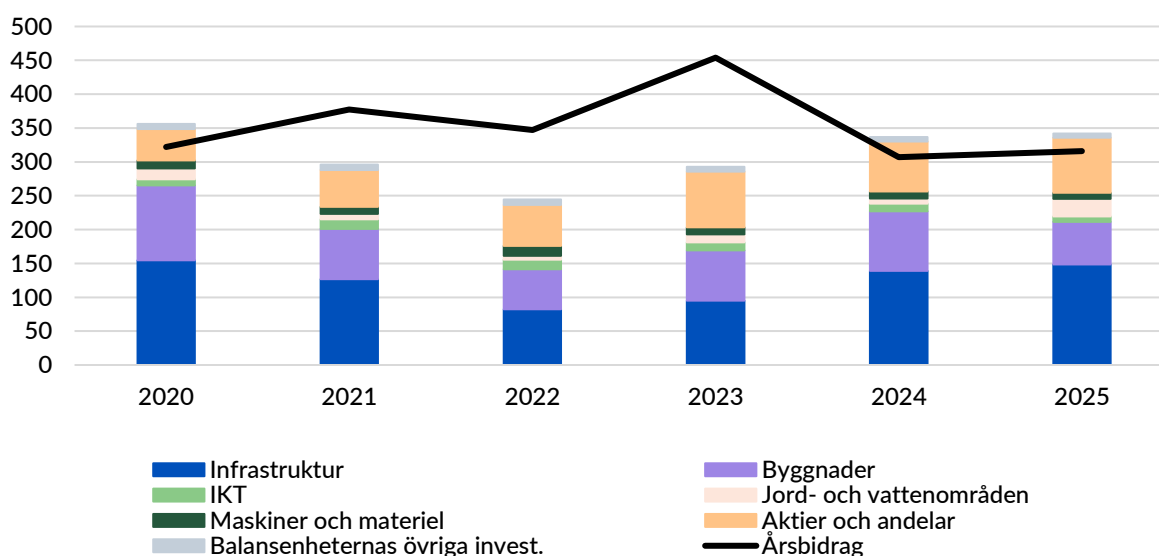
Diagram 4. Skatteintäkter och statsandelar 2020–2025, miljoner euro



Stadens investeringar underskred budgeten år 2025

Stadens bruttoinvesteringar, inklusive baskommunen, affärsverket och balansenheter, var 342 miljoner euro. Med beaktande av finansieringsandelarna var nettoinvesteringarna 331 miljoner euro år 2025. Investeringarna underskred den ursprungliga budgeten med 14 miljoner euro och den ändrade budgeten med 45 miljoner euro. Soliditet anger de internt tillförda medlens andel av investeringarna. Självfinansieringsgraden var 95 procent, årsbidraget räckte alltså inte för finansieringen.

Diagram 5. Stadens investeringar och årsbidrag 2020–2025, miljoner euro

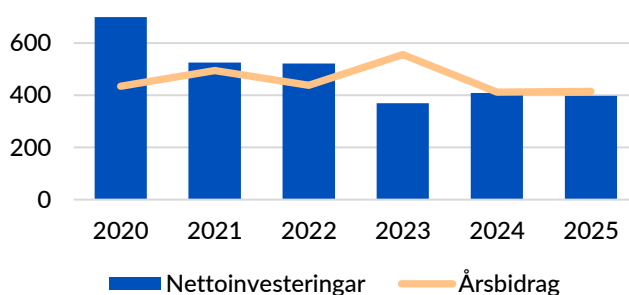


De största underskridningarna förekom inom byggande av infrastruktur och nybyggnad av lokaler. Underskridningarna inom enskilda projekt på grund av periodiseringar var sammanlagt 17,6 miljoner euro. De största underskridningarna var Hagalunds simhall 2 miljoner euro, stadsträdgårdens träslöjdshall 1,45 miljoner euro och ändringen av skolan Hösmärinpuiston koulu till daghem 1,2 miljoner euro. Projekten fortsätter år 2026.

Koncernens investeringsprogram var fortsättningsvis omfattande

Esbokoncernens nettoinvesteringar minskade från år 2024, men investeringsprogrammet var fortsatt omfattande. Koncernens nettoinvesteringar var 386 miljoner euro, 23 miljoner euro mindre än året innan. Investeringarnas självfinansieringsgrad var 107,4 procent år 2025, mot 100,8 procent året innan. Mest bland koncernbolagen investerade Esbo bostäder Ab (76 miljoner euro), samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster HRM (47 miljoner euro) och Länsimetro Oy (6 miljoner euro).

Diagram 6. Koncernens nettoinvesteringar och årsbidrag 2020–2025, miljoner euro



Koncernens lånestock minskade från året innan

Stadens lånestock var 858 miljoner euro, 2 630 euro per invånare, i slutet av år 2025. Amorteringarna uppgick till cirka 53 miljoner euro. Inga budgetlån lyftes år 2025. Lånen från finansinstitut exklusive koncernkontots saldo och andra kortfristiga skuldposter uppgick till 737 miljoner euro, varav 73,59 procent med fast ränta. Låneportföljens ränta var 1,03 procent i snitt.

Esbos totala lånebelopp kan inte granskas utan att inkludera koncernlån, eftersom staden har gjort betydande investeringar i stadens lokaler och i infrastruktur i bolagsform. I slutet av år 2025 var koncernens lånestock 3 663 miljoner euro och lånestocken per invånare 11 227 euro. Lånestocken minskade med 119 miljoner euro och lånestocken per invånare med 555 euro från och med år 2024.

Av de sex största städerna hade Esbokoncernen den näst största lånestocken år 2025.

Diagram 7. Koncernlån 2025, euro per invånare

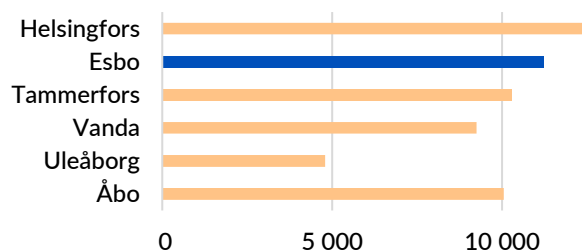
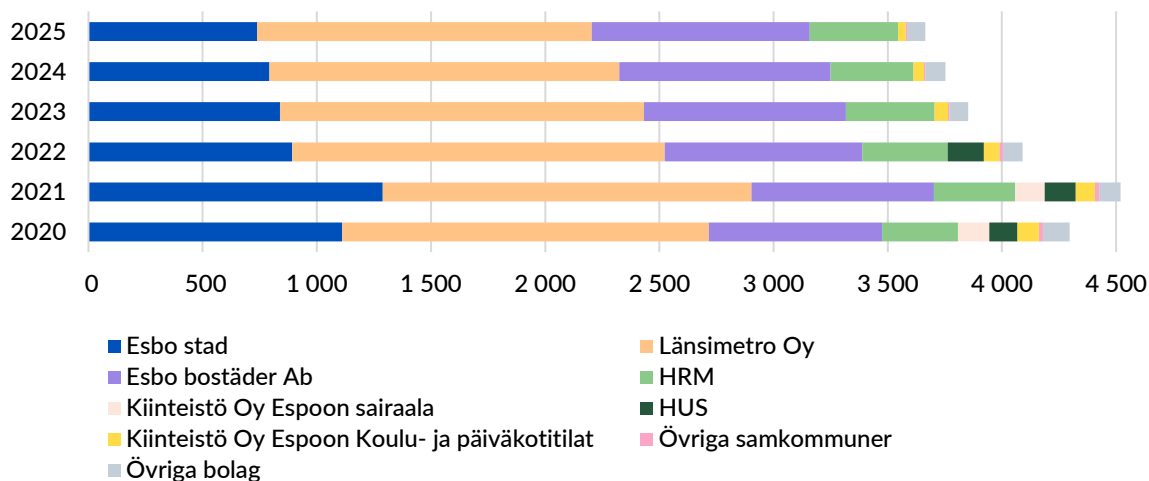


Diagram 8. Koncernens lånestock efter sammanslutning 2020–2025, miljoner euro



Den justerade lånestocken var 2 322 miljoner euro, 7 118 euro per invånare. I denna ingår Esbo bostäder Ab:s och Helsingforsregionens miljötjänsters lån samt stadens andel av Länsimetro Oy:s lån. Den justerade lånestocken minskade med 94 miljoner euro, 409 euro per invånare.

Produktivets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad genomfördes åren 2021–2025

Produktivets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad, som godkänts av fullmäktige, följde Berättelsen om Esbo. Programmet genomfördes åren 2021–2025. Målet med programmet var att bromsa driftsekonomin ökning, sänka investeringsnivån, förbättra kostnadseffektiviteten i tjänsterna och processerna, stärka stadens inkomstbas och anpassa staden inför reformen av social- och hälsovården samt räddningsväsendet.

Produktivetsmålet för år 2025 var 46,9 miljoner euro och utfallet var 15,1 miljoner euro. Målet underskreds med 31,8 miljoner euro.

Enligt slutrapporten över programmet uppnåddes inte målen för fullmäktigeperioden för den kumulativa produktivets- och anpassningsnivån, som var cirka 116 miljoner euro jämfört med basscenariot. Utfallet var 98,5 miljoner euro, vilket innebär att målet underskreds med 16,7 miljoner euro. Programmet bromsade driftsekonomin ökning med 94,7 miljoner euro. Utfallet var 86,7 miljoner euro, vilket innebär att målet överskreds med 8,1 miljoner euro. Programmet medförde permanenta förstärkningar av inkomstbasen när bland annat höjningen av fastighetsskatten och skatteutredningen nådde de uppställda målen. En sänkning av den totala investeringsnivån nåddes inte enligt målet. Tjänsternas och processernas kostnadseffektivitet förbättrades genom utveckling av digitalisering och ledningssystem. Enligt slutrapporten var de mest verkningsfulla förbättringarna bestående,

strukturella lösningar, som kunde styras med uppdaterade och enhetliga data för ekonomi, personal och processer.

Investeringsfonder

Placeringsfonderna har sina egna uppgifter enligt förvaltningsstadgan. De har allokeringstränser som viktar olika förmögenhetsslag enligt placeringsprinciperna och placeringsplanerna. Allokeringstränserna bestämmer i hög grad fondernas risknivå och avkastningsprofil. Stadsstyrelsen godkände de uppdaterade principerna för fondplacering i december 2024.

Den största av stadens placeringsfonder är investeringsfonden för basservice och markanskaffning, vars syfte är att trygga finansieringen av stadens investeringar i basservice och markanskaffning på lång sikt. Fonden grundades när staden sålde andelar av Esbo Elektriska Ab åren 2002 och 2006. De övriga placeringsfonderna är fonden för utveckling av näringar och sysselsättning, skadefonden och investeringsfonden. Dessutom har staden en likviditetsfond för förvaltning av stadens dagliga penningmedel.

Fondernas avkastning i marknadsvärde varierade mellan 3,2 procent och 6,8 procent år 2025. Stadens placeringar ska värderas till anskaffningspriset och värdeökningarna bokförs inte innan de realiseras. Fondernas bokföringsmässiga resultat var 49,8 miljoner euro mot 16,5 miljoner euro i den ursprungliga budgeten. I juni bokfördes försäljningsvinster på cirka 18 miljoner euro, då det i en finansportfölj gjordes mer omfattande produktändringar i olika andelsserier och strategier.

Tabell 2. Marknadsvärdet av stadens fondplaceringar och avkastningen från årets början 31.12.2025

Fond	Placeringarnas värde, mn €	Avkastning från årets början, mn €	Avkastning från årets början, %
Investeringsfonden för basservice och markanskaffning	848,3	54,1	6,8
Investeringsfonden	104,6	3,3	3,2
Fonden för utveckling av näringar och sysselsättning	40,1	1,7	4,5
Skadefonden	15,6	0,6	4,2
Sammanlagt	1 008,6	59,6	6,3

Syftet med investeringsfonden för basservice och markanskaffning är att trygga finansieringen av Esbo stads investeringar i basservice och markanskaffning på lång sikt. Fondens intäkter ska användas för finansiering av investeringar och markanskaffning som definieras i ekonomiplanen och fondens kapital ska med beaktande av inflationen hållas minst lika stort som det ursprungliga. Enligt budgeten skulle 15 miljoner euro tas ut ur fonden per år. På grund av stadens goda

kassasituation togs ingenting ut ur fonden år 2025. Fondens bokföringsvärde var 725,1 miljoner euro och marknadsvärdet 848,3 miljoner euro i slutet av år 2025.

Investeringsfondens ändamål är att trygga den markanskaffning som Esbo stads utveckling förutsätter, genomföra de tröskelinvesteringar och utjämna de ekonomiska verkningar som utvecklingen av stadsstrukturen ger upphov till samt genomföra det investeringsprogram och de investeringar som fullmäktige godkänner utan att jämvikten i stadens ekonomi äventyras. Fondens marknadsvärde var 104,6 miljoner euro i slutet av år 2025.

Syftet med fonden för utveckling av näringar och sysselsättning är att främja näringslivets verksamhetsförutsättningar och därigenom sysselsättningen i Esbo. Medel ur fonden kan som placeringar eller lån anvisas projekt som främjar näringsverksamhetens förutsättningar och sysselsättning. Produktiva och ekonomiskt sunda projekt kan stödjas så att fondens kapital kan tryggas och så att konkurrensläget inte snedvrids. Fondens eget kapital var 58,4 miljoner euro i slutet av år 2025.

Skadefondens ändamål är att täcka betalningar på grundval av stadens borgensansvar, betydande skador som drabbar stadens, dess dottersamfunds eller annan egendom för vilken staden eller dess dottersammanslutningar ansvarar, till den del som stadens försäkringar inte täcker dem eller då skadans värde inte överskrider självriskandelen per skada. Också stadens dottersammanslutningar omfattas av skadefonden i tillämpliga delar för att uppnå ett enhetligt försäkringsskydd och en enhetlig skadebehandling. År 2025 betalades sammanlagt 31 251,61 euro i ersättningar ur skadefonden. Ersättningen hänför sig till en omfattande vattenskada som inträffade i april.

Revisionsnämndens slutsatser

Folkökningen är inte så stor som tidigare år, men den är fortfarande kraftig. I synnerhet ökar antalet barn och unga kraftigt i Esbo. Folkökningen ökar behovet av tjänster och stadens verksamhets- och investeringskostnader snabbare än intäkterna ökar. Åren 2021–2025 genomfördes programmet En ekonomiskt hållbar stad, med hjälp av vilket de uppställda målen delvis nåddes.

Arbetslösheten ökade från året innan. Arbetslösa av arbetskraften var 11,5 procent i slutet av år 2025, mot 10,9 procent ett år tidigare. Också antalet sysselsatta och arbetskraft ökade. Antalet sysselsatta ökade med 2,4 procent och arbetskraften ökade med 3,2 procent från år 2024. Folkökningen var 1,7 procent. Stadens betalningsansvar för finansiering av utkomstskyddet för arbetslösa utvidgades betydligt från och med år 2025. Kostnaderna var 48,5 miljoner euro år 2025, mot 29 miljoner euro året innan.

Utfallet av stadens ekonomi var bättre än väntat år 2025. Verksamhetskostnaderna underskred budgeten. Stadens resultat överskred den ursprungliga budgeten med 57 miljoner euro. Resultatet förbättrades av finansiella intäkter på 67 miljoner euro, som överskred budgeten med cirka 40 miljoner euro. De internt tillförda medlens andel av stadens investeringar var 95 procent och av koncernens 107 procent år 2025.

Stadsstyrelsen beslutade i februari 2026 att inleda balansering av ekonomin som en del av budgeten för 2027 och ekonomiplanen för 2028–2029.

Revisionsnämndens rekommendationer

Vid planeringen av ekonomin och i beslutsfattandet bör långsiktighet betonas så att staden inte är nödgad till plötsliga, stora sparprogram. I den växande staden måste årsbidraget alltså vara betydligt större än avskrivningarna för att staden ska klara av ersättande investeringar och tillväxtinvesteringar samt amorteringar. Den strukturella balansen i ekonomi ska tryggas så att målen i Berättelsen om Esbo nås i det osäkra ekonomiska läget.

Staden måste målmedvetet fortsätta och effektivisera åtgärder för att sänka stadens andel av arbetslöshetsunderstöden.



2.2 Uppföljningsuppgifter om personalen

Enligt Berättelsen om Esbo 2021–2025 baserar sig ledningen av staden på en positiv människobild och tillit till människan. Stadens arbetsplatser är kända för respektfull växelverkan och för en välmående, kompetent och lojal personal. Genom sporrande, högklassig och ansvarsfull ledning samt genom att främja kompetensutvecklingen bland stadens anställda upprätthålls förutsättningarna för att verksamheten ska vara invånar- och kundorienterad, samtidigt som vardagen fungerar. Esbo stad är känd som en bra arbetsgivare. Det hjälper också staden när det gäller tillgången på kompetent personal. Målet i den nya Berättelsen om Esbo är att personalen mår bra och drar nytta av partnerskapen.

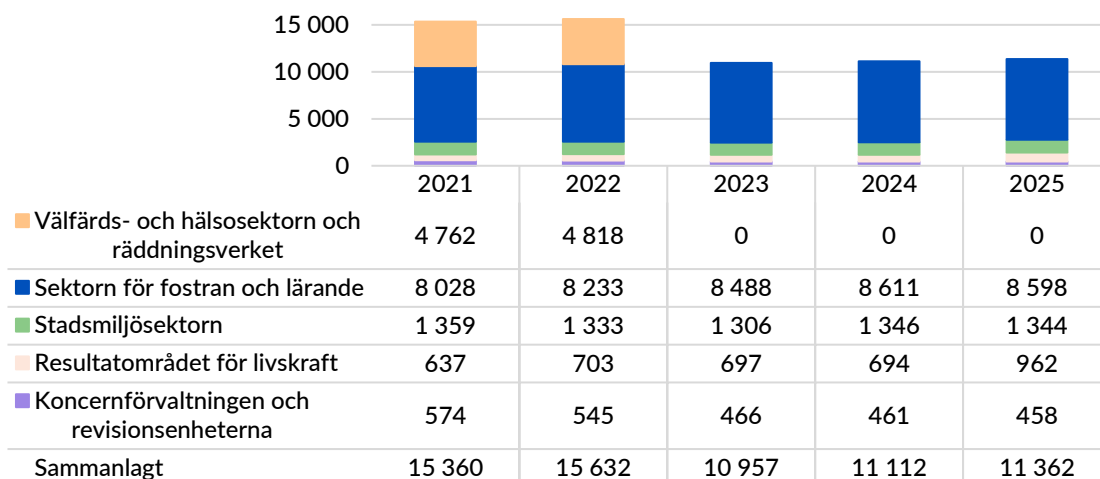
Antalet anställda var 11 362 i slutet av år 2025. Av dessa var 8 972 fast anställda och 2 391 visstidsanställda. Ökningen från början av året var 250 anställda. Ökningen berodde huvudsakligen på att sysselsättningstjänsterna överfördes från staten till staden. Sysselsättningstjänsterna placerades i resultatområdet för livskraft. Flest anställda har sektorn för fostran och lärande. Den ständiga folkökningen i Esbo och därmed det ökande antalet barn och elever sätter press på en tillräcklig personalstyrka

Ökningen av antalet anställda koncentrerades till resultatområdet för livskraft

Staden hade 11 362 anställda i slutet av år 2025. Personalökningen var 250 personer från år 2024. I början av år 2025 överfördes inom sysselsättningstjänsterna personal från staten till stadens resultatområde för livskraft, där personalen ökade mest. Cirka 76 procent av stadens personal jobbade i sektorn för fostran och lärande år 2025.

I diagrammet nedan visas personalantalet efter sektor åren 2021–2025. I diagrammet visas fram till slutet av år 2022 välfärds- och hälsosektorn samt räddningsverket, som överfördes till välfärdsområdet år 2023.

Diagram 9. Personalantal efter sektor 2021–2025



Av personalen hade 79 procent fast anställning och 21 procent visstidsanställning år 2025. De fast anställda ökade och de visstidsanställda minskade under året. Kostnaderna för den egna personalen och personal från bemanningsföretag ökade med 6,3 procent. Kostnaderna för egen personal ökade med 7,2 procent och kostnaderna för inhyrd personal minskade med 16 procent från år 2024. Personalkostnaderna ökade på grund av att personal inom sysselsättningstjänsterna överfördes från staten till staden, löneförhöjningarna enligt kollektivavtalen samt en övergång till nivålöner i kommunsektorn år 2025. Uppgifterna för personalen som omfattas av AKTA och för den undervisningspersonal inom småbarnspedagogiken som omfattas av kapitel G i UKTA klassificerades och placerades i en nationell nivålönemodell. Det ökande servicebehovet kräver att nya uppgifter inrättas, i synnerhet inom småbarnspedagogiken och undervisningen. Användningen av inhyrd arbetskraft minskades när den allmänna tillgången på arbetskraft förbättrades.

Staden erbjöd 419 sommarjobb. Flest sommarjobbare anställdes vid resultatenheten för idrott, stadsteknikcentralen och finsk småbarnspedagogik. Dessutom stödde staden företags anställning av unga genom att dela ut 1 685 sommarsedlar. Staden erbjöd 1 150 praktikplatser år 2025.

Hälsorelaterad frånvaro minskade för tredje året i rad. Frånvaron var 14,2 dagar per arbetstagare i snitt år 2025, mot 14,4 år 2024 och 15,6 år 2023. Minskningen berodde bland annat på att antalet sjukfrånvarodagar för sjukdomar i rörelseapparat och psykiska störningar håller på att minska. I Esbo var den hälsorelaterade frånvaron 3,9 procent år 2025, mot 4,9 procent i Helsingfors och 6,0 procent i Vanda.

Utifrån resultaten av undersökningen Kommun10 år 2024 planerades åtgärder som genomfördes år 2025. I synnerhet utvecklades åtgärder för att stödja återhämtning från arbetet. Kommun10, som genomförs vartannat år, utreder arbetsförhållanden och förändringar i arbetet samt arbetslivets verkningar på kommunanställdas hälsa och välfärd. Resultaten av undersökningen används för att förbättra personalens välfärd och arbetslivets kvalitet.

Kommun10 kompletteras av en enkät om hur det känns i arbetet, Stämningsbarometern, fyra gånger om året. I december 2025 besvarades den av 38 procent av personalen. Av svararna kunde 79 procent tänka sig att rekommendera sin arbetsenhet för vänner och bekanta, vilket överskrider målnivån på 70 procent. Procentandelen innefattar dem som gett vitsordet 6–10 på skalan 0–10. Resultatet i december 2025 var litet sämre än tidigare resultat.

Bristen på arbetskraft lättade i synnerhet inom basservicen i sektorn för fostran och lärande

Tillgången på arbetskraft förbättrades år 2025. Både alla sökande och behöriga sökande ökade från året innan. Bristen på arbetskraft lättade särskilt inom basservicen i sektorn för fostran och lärande. Antalet behöriga sökande fortsatte att öka

jämfört med tidigare år. Enligt bokslutet är dock stadens största funktionella riskhelhet fortfarande utmaningar i anslutning till stadens förmåga att dra till sig och hålla kvar personal. Flera av stadens funktioner saknar tillräcklig och behörig personal.

Det är fortfarande svårt att rekrytera personal i synnerhet till svensk småbarnspedagogik och undervisning, finsk specialundervisning samt lärare och speciallärare inom finsk småbarnspedagogik. Staden har ett särskilt program för att avhjälpa situationen i branscher med brist på arbetskraft. Samtidigt satsar enheterna på att dra till sig och hålla kvar personal inom sitt verksamhetsområde.

Staden fick 23,6 ansökningar per ledigt jobb i snitt år 2025, mot 15 år 2024. Antalet behöriga sökande per ledigt jobb var i snitt 12,3 år 2025, mot 7,7 år 2024. Av de lediga befattningarna och tjänsterna tillsattes cirka 66 procent. Andelen av den fast anställda personalen som lämnade staden (personalomsättning) minskade från året innan. Den var 8 procent i Esbo år 2025, mot 9,4 procent år 2024, i Helsingfors var den 6,8 procent och i Vanda 6,9 procent.

Arbetarskydd och förebyggande av olyckor hör till den dagliga ledningen

Revisionsnämnden gav i utvärderingsberättelsen för 2024 följande rekommendation: för att minska antalet olycksfall i arbetet och under arbetsresan samt antalet vålds- och hotsituationer måste arbetarskyddet effektiviseras ytterligare. Enligt svaret om rekommendationen till fullmäktige av arbetarskyddsfullmäktige i sektorn för fostran och lärande och koncernförvaltningen har staden beaktat strukturer och anvisningar, men det finns utmaningar vid iakttagandet av dem och med resurserna.

Enligt arbetarskyddslagen ska arbetsgivaren sörja för arbetstagarnas säkerhet och hälsa med beaktande av arbetet, arbetsförhållandena och arbetsmiljön samt arbetstagarens personliga förutsättningar och vidta behövliga åtgärder för att förbättra arbetsförhållandena. Under 2025 undersökte Regionförvaltningsverket åtta allvarliga arbetsolycksfall i Esbo, av vilka sex var våldsolyckor. Om dessa har staden fått sammanlagt åtta åtgärdsanvisningar om brister vid fyra olyckor. Åtgärdsanvisningarna gavs bland annat om arbetsgivarens tillsynsansvar, beredskap för vålds- och hotsituationer, introduktion och handledning i arbetet samt bedömning av behov och val av personlig skyddsutrustning.

Avvärjande av olyckor bygger i princip på en riskbedömning på arbetsplatsen samt på förebyggande åtgärder. De skade- och farohändelser som anmäls, såsom olycksfall samt vålds- och hotsituationer, undersöks med hjälp av ett arbetarskyddssystem som staden använder.

Antalet olycksfall i arbetet och på arbetsresan var 1 252 år 2025, mot 1 320 år 2024. Cirka hälften av olycksfallen inträffade i småbarnspedagogiken. Halkning var

orsak till cirka 40 procent av de ersatta olycksfallen, 79 procent av olycksfrånvaron och 68 procent av olycksersättningarna. Eftersom halka inte alltid kan förebyggas, kan olyckor förebyggas med lämplig arbetsutrustning.

Antalet olycksfall på arbetsresan var 227 år 2025, mot 319 år 2024. År 2025 var antalet olycksfall i arbetet 1 025. Orsaken var i 29 procent av fallen våld eller en uppskakande situation.

Revisionsnämndens slutsatser

Staden hade 11 362 anställda i slutet av år 2025. Största delen av personalen arbetar i sektorn för fostran och lärande, som även i fortsättningen behöver mer personal för att befolkningen och i synnerhet antalet barn och unga ökar. Inom sysselsättningstjänsterna överfördes personal från staten till stadens resultatområde för livskraft i början av år 2025.

Tillgången till personal förbättrades jämfört med året innan och antalet fast anställda ökade. Det är dock fortfarande svårt att rekrytera personal i synnerhet till svensk småbarnspedagogik och undervisning, finsk specialundervisning samt lärare och speciallärare inom finsk småbarnspedagogik.

Antalet olycksfall i arbetet och på arbetsresan minskade från året innan, men var fortfarande på en hög nivå. Det inträffade 1025 olycksfall i arbetet och 227 olycksfall på väg till eller från arbetet. År 2025 undersöktes åtta allvarliga arbetsolycksfall i Esbo, av vilka sex var våldsolyckor. Åtgärdsanvisningar gavs bland annat om arbetsgivarens tillsynsansvar, beredskap för vålds- och hotsituationer, introduktion och handledning i arbetet samt bedömning av behov och val av personlig skyddsutrustning.

Revisionsnämndens rekommendationer

För att målet för personalen i den nya Berättelsen om Esbo ska nås bör staden bereda tydligare personalstrategiska riktlinjer.

Staden ska utveckla hörande av personalen och stödja hälsa i arbetet. Dessutom bör staden vidta åtgärder för att förbättra personalenkäternas svarsprocent, till exempel se till att enkäterna kan besvaras under arbetstiden.

För att vålds- och hotsituationerna ska minska krävs det effektivare arbetarskyddsåtgärder.

2.3 Ansvarsfullhet i upphandlingscentralens upphandling

Offentlig upphandling är köp med offentliga medel utanför den egna organisationen av varor, tjänster och byggentreprenader. Offentlig upphandling regleras i upphandlingslagen. Dess syfte är att effektivisera användningen av offentliga medel och främja högklassig, innovativ och hållbar upphandling. Småskalig upphandling som underskrider de nationella tröskelvärdena omfattas i princip inte av upphandlingslagen. Staden har dessutom en upphandlingsstadga, en upphandlingsanvisning och kompletterande anvisningar för procedurer och småskalig upphandling.

Upphandlingslagen gör det möjligt att beakta hållbarhetsaspekter vid offentlig upphandling. Vid hållbar, det vill säga ansvarsfull upphandling främjas målen för ekologiskt, socialt och ekonomiskt ansvar, det vill säga hållbarhet, och aspekter som hänför sig till dessa. För hållbar, innovativ och verkningsfull upphandling krävs det att hållbarheten främjas i hela upphandlingsprocessen, från planering till hantering av avtal och leverantörer.

Syftet med denna utvärdering var att utreda om ansvarsfullhet har beaktats och främjats vid upphandlingscentralens upphandling. I utvärderingen ingår inte stadsmiljösektorns upphandling av entreprenader och konkurrensutsättning genom planeringstävlingar.

Upphandlingscentralen svarar centraliserat för konkurrensutsättning och avtalshantering

Esbo stads upphandlingscentral svarar centraliserat för hela stadens och sektorernas konkurrensutsättning och styrningen av avtalshantering. Upphandlingscentralen genomför årligen 80–100 konkurrensutsättningar och förvaltar cirka 400 anskaffningsprocesser och 1 400 avtal. Upphandlingscentralen hade 31 anställda år 2025.

Upphandlingscentralen ansvarar för konkurrensutsättningar som överstiger upphandlingslagens tröskelvärden, verksamhetsmodellerna för leverantörs- och avtalshantering samt merkantilt och juridiskt stöd. Upphandlingscentralen ansvarar inte för stadsmiljösektorns byggentreprenader och planeringstävlingar. Dessutom sköter man utveckling av processer och metoder vid upphandling, upphandlingssystemen samt rådgivning och utbildning. Upphandlingarna genomförs alltid i en arbetsgrupp där kunskapen om innehåll kommer från sektorn, om beställning från ekonomitjänsterna samt om upphandlingsförfarande och ledning från projektchefen, som är en upphandlingsexpert från upphandlingscentralen.

Upphandlingscentralens vision år 2025 var att vara vägvisare för offentlig upphandling och dess uppdrag var verkningsfull upphandling tillsammans med partner. Upphandlingscentralens egna strategiska mål var att vara en ansvarsfull

upphandlare, en verkningsfull partner och en utmärkt arbetsplats. Strategin för 2026–2030 uppdaterades i slutet av år 2025.

Vid konkurrensutsättning bedöms möjligheterna att beakta ansvarsfullhet

Vid varje konkurrensutsättning utreds ansvarsfullhetsaspekter, möjliga kriterier för dessa i upphandlingen och mål för ansvarsfullhet i upphandlingsprocessen. Alla aspekter av hållbarhet, det vill säga ekologisk, social, ekonomisk och kulturell hållbarhet, granskas. Innovativitet bedöms också.

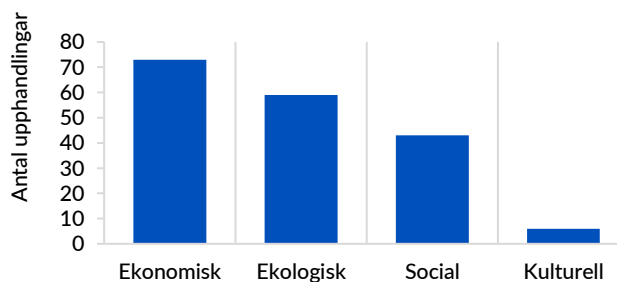
Ansvarsfullheten ska i princip beaktas av den sektor eller enhet som äger en upphandling, men upphandlingscentralen har vidtagit åtgärder för förstärkt beaktande av ansvarsfullhet. Till exempel har verktyg utvecklats som stöder beaktande av personalens kompetens och ansvar och samarbetet har stärkts. Ansvarsfullhet kan i första hand beaktas i början av upphandlingsprocessen och under avtalsperioden. Svårigheterna vid beaktande av ansvarsfullhet beror bland annat på att lagarna hela tiden ändras, att upphandlingen varierar från fall till fall och att det finns så många synvinklar av olika slag.

Staden är med i ett nätverk för verkningsfull och ansvarsfull upphandling (Vauhti) som leds av statens bolag för hållbar utveckling Motiva som startade i januari 2025. Via nätverket kan de som bereder stadens upphandling per e-post få råd och hjälp i frågor som gäller ansvarsfullhet vid upphandlingar.

Uppnåendet av målen för ansvarsfullhet

Uppföljningen av ansvarsfullheten vid upphandlingscentralens upphandling varierar enligt kraven och kriterierna i avtalen. Ansvaret för uppföljning under avtalsperioden ligger på sektorn. Upphandlingssystemet Hansa stöder sektorerna i uppföljningen av ansvarsfullheten. Till metoderna som används vid uppföljningen hör granskning vid konkurrensutsättningen hur kriterier och minimikrav uppfylls, sektorernas uppföljning av avtalen samt olika rapporter från avtalsleverantörer.

Diagram 10. Beaktande av hållbarhet i upphandlingscentralens upphandlingar 2025



År 2025 färdigställdes 88 upphandlingar på upphandlingscentralens ansvar. Enligt rapporteringen beaktades ekonomisk och ekologisk hållbarhet mest av ansvarsfullhetens delområden.

Ett kriterium för social hållbarhet är sysselsättning av vissa grupper. Staden inkluderar i anbudsfrågan och upphandlingsavtalet ett villkor för social

sysselsättning eller ställer det som ett kriterium vid jämförelsen av anbuderna. Enligt ett villkor om social sysselsättning ska avtalsparten under avtalsperioden sysselsätta av beställaren definierade personer i svagare ställning på arbetsmarknaden, till exempel långtidsarbetslösa eller unga som varit arbetslösa länge. År 2025 togs sysselsättningsvillkoret in i åtta avtal. I fråga om ett av avtalen uppfylldes villkoret redan under samma år. Utfallet av sysselsättningsvillkoret följs upp av stadens sysselsättningstjänster.

Innovativitet har ingått i upphandling bland annat för att stödja potentiella anbudsgivare. Till exempel vid upphandlingen av konst och kulturtjänster för barn och äldre ordnades ett särskilt informationsmöte, till begäran om deltagande bifogades en separat ifyllningsanvisning och upphandlingen marknadsfördes brett i stadens sociala mediekanaler.

Revisionsnämndens slutsatser

Stadens upphandlingscentral sköter centraliserat hela stadens och sektorernas konkurrensutsättning och styrningen av avtalshanteringen. Ett av upphandlingscentralens strategiska mål år 2025 var att vara en ansvarsfull upphandlare.

Vid upphandlingscentralens upphandling beaktades enligt rapporteringen i synnerhet ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Ett kriterium för social hållbarhet är sysselsättning av vissa grupper. Innovativitet har ingått i upphandling bland annat för att stödja potentiella anbudsgivare.

Upphandlingscentralen främjar ansvarsfull upphandling. Till exempel har verktyg utvecklats som stöder beaktande av personalens kompetens och ansvar och samarbetet har stärkts.





3 Utvärdering av tjänster inom resultatområdet för livskraft

3.1 Stödjande av företagande samt lockande av företag och investeringar genom åtgärder av staden och Enter Espoo Oy

Esbos dragningskraft bland internationella experter och forskare baserar sig i synnerhet på Aalto-universitetet, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab samt företagets och regionens spetskompetens inom till exempel kvantteknik, mikroelektronik, halvledarteknik samt hälso- och bioteknik. Nio företagskluster har identifierats i Esbo, av vilka Kvanttinova, Green Line och Defence Tech Hub utgör tre attraktiva koncentrationer av kompetens och företag.

I Berättelsen om Esbo 2021–2025 var ett av målen att Esbo är en internationellt attraktiv huvudstad för entreprenörskap och innovationer. Också i den nya Berättelsen om Esbo 2026 är målet att Esbo ska vara den bästa platsen för innovation, entreprenörskap och sysselsättning. Konkurrensen om experter och företag på internationell nivå är hård i en ekonomiskt utmanande situation, samtidigt som både Esbos och Finlands hållbara tillväxt är beroende av konkurrenskraften av företags- och innovationsgemenskapen i Esbo och av en lyckad integration.

Staden har närings- och sysselsättningspolitiska prioriteringar för att precisera näringsverksamhetens åtgärder. Prioriteringarna har utarbetats år 2023 och baserar sig på Berättelsen om Esbo. Näringsverksamheten utvecklas och genomförs i enlighet med prioriteringarna. Prioriteringarna uppdateras år 2026 så att de motsvarar den nya Berättelsen om Esbo.

Resultatenheten för näringar, som hör till stadens resultatområde för livskraft, svarar för utvecklingen av stadens livskraft och konkurrenskraft samt för partnerskapen och stadsmarknadsföringen som hänför sig till dem, för främjandet och styrningen av integrationen av invandrare på stadsnivå samt för att locka och hålla kvar internationella experter. Resultatenheten svarar också för nätverksbaserad utveckling och samordning av företagstjänster samt för ordnandet av de företagstjänster som resultatenheten ansvarar för. Resultatenhetens personalstyrka är 50.

Enter Espoo Oy är stadens helägda icke-vinstdrivande bolag som har som mål att skapa fler jobb, mer skatteinkomster och mer hållbar tillväxt i Esbo samt för bolagets partner. Bolagets uppgift är att locka företag, investeringar och besökare till Esbo samt att hjälpa aktörerna i Esbos innovations- och turismekosystem att nå framgång. Företag, investerare och besökare lockas till Esbo genom innovationer och upplevelser. Bolagets personalstyrka är 19.

Syftet med utvärderingen var att utreda om staden har skapat förutsättningar enligt målet för informations- och kunskapsintensiva företag att etablera sig och stanna i Esbo samt för att öka antalet arbetstillfällen i företag i Esbo. Vid utvärderingen utreddes åtgärder som gjorts av resultatenheten för näringar och Enter Espoo Oy.

Resultatenheten för näringar och Enter Espoo Oy är en del av Business Espoos nätverk för företagstjänster

Business Espoos nätverk för företagstjänster har till uppgift att producera tjänster för de första stegen inom företagarkarriären, såsom grundande av företag och planering av verksamheten, tillståndsärenden och finansiering. Nätverket har också till uppgift att hjälpa till med rekrytering, ansökan om tillväxtfrämjande finansiering, kompetensutveckling och internationalisering. Nätverket för företagstjänster erbjuder stöd vid omställningar och tjänster till exempel i anslutning till företagsaffärer, ekonomiska svårigheter, uppsägningar eller konkurs.

Företagsrådgivningen erbjuder avgiftsfri och konfidentiell rådgivning som en del av Business Espoo och betjänar cirka 2 200 kunder per år. Ungefär hälften av kunderna inom företagsrådgivningen har invandrarbakgrund. Ett besök till företagsrådgivningen har ställts som villkor för beviljande av startpeng inom Esbo och Grankulla sysselsättningsområde. Antalet företag som grundades av kunder som deltog i företagsrådgivning under år 2025 var 386. Företagsrådgivningens NPS-resultat var 71 år 2025 (40 anses vara ett utmärkt resultat).

Resultatmålet för resultatenheten för näringar för år 2025, som var att öka antalet kundmöten inom Business Espoo-nätverket med 1 000 möten per år före fullmäktigeperiodens slut och att öka kännedomen om nätverkets tjänster, uppnåddes enligt bokslutet. År 2025 var antalet kundbetjäningssituationer i Business Espoos organisation 18 506, medan målvärdet var 18 283. Ökningen av kännedomen mättes med hjälp av en kännedomsmätare från undersökningen om Esbo som verksamhetsmiljö för företag, där man eftersträvade en ökning på tre procent per år. År 2025 använde 55 procent av företagen i Esbo Business Espoos tjänster eller kände till dem, medan målvärdet var 54 procent.

På Business Espoos webbplats finns information om lokaler, företagstomter, planläggning och tillståndsärenden. Vid företagsrådgivningen hänvisas de som är intresserade av lokaler och tomter till olika tjänster och kartläggs den regionala marknaden tillsammans med företagaren. Resultatenheten för näringar har tillsammans med stadsmiljösektorn ordnat tillfällena för företag att kommentera beredningen av generalplanen 2060. Resultatenheten för näringar eftersträvar en aktiv företagsdialog som gör det möjligt att skapa en bättre lägesbild av företagens och företagarnas behov av lokaler och tomter till stöd för stadens beslutsfattande samt samordningen av näringspolitiken och markanvändningen.

De identifierade behoven i fråga om kontorslokaler är förmånliga och små lokaler som ligger nära Otnäs. Behovet av produktionslokaler och laboratorier är stort hos djupteknologiföretag. Industriföretagen söker sig vanligen till stora trafikleder med god tillgänglighet med bil samt stora och mångsidiga lokaler. En del av aktörerna inom industrin kan i framtiden söka sig till närheten av Otnäs och en del etablerar sig i området kring Ring III och Åboleden.

En aktuell utmaning har upplevts vara att staden äger endast några få fria företagstomter för industrins och näringslivets behov. Enligt registermaterialet fanns det 183 tomma (obebyggda) tomter för affärs- och kontorsbyggnader eller industri- och lagerbyggnader i Esbo som helhet år 2025. Enligt den information som fåtts vid utvärderingen saknar staden ett steg i processen där företag skulle hänvisas till ägare av privata tomter. I Esbo finns lokaler som inte går åt och därför behövs det enligt resultatenheten för näringar flexibilitet i att ändra användningsändamålen för tomter och lokaler.

Espoo Talent Hub främjar sysselsättningen bland internationella experter genom olika evenemang och program

Sysselsättningen av den växande andelen av befolkningen med främmande språk som modersmål är en av de mest centrala frågorna för livskraften, tillgången på arbetskraft och hållbarheten inom den offentliga ekonomin. Espoo Talent Hub är en helhet som samordnas av Talent-teamet vid resultatenheten för näringar. Syftet med helheten är att stödja förmågan att locka och hålla kvar internationella experter. Inom Espoo Talent Hub finns kunskapscentrumet för högutbildade invandrare, som är en del av sysselsättningstjänsterna, stadens arbetsgivartjänster samt Talent Espoo. Talent Espoo är Esbo stads och dess omfattande partner nätverks sätt att genomföra det nationella åtgärdsprogrammet Talent Boost. Staden samarbetar med invandrargrupper för att utveckla företagens verksamhetsförutsättningar.

Enter Espoo Oy strävar efter en kontinuerlig dialog med både kunder och partner

Enter Espoo Oy:s arbete för att locka företag och investeringar baserar sig på Esbo stads riktlinjer och lokala aktörers behov. I bolagets styrelse ingår utöver stadens representanter även representanter för Aalto-universitetet, Teknologiska forskningscentralen VTT och Hanaholmen, som drar upp riktlinjer för Enter Esboos strategi och verksamhet. Etableringsprojekten och olika möjliga lägen för dem behandlas regelbundet med Esbo stad.

Enter Espoo Oy är indelat i GROWTH- och VISIT-teamen. GROWTH-teamet, som betjänar innovationsekosystemet, genomför Berättelsen om Esbo genom att locka investeringar och företag till Esbo och genom att hjälpa befintliga företag att växa. Teamet använder en modell och processer för hantering av kundrelationer och

partnerskap som säkerställer att varje kund har en kontaktperson som möjliggör en kontinuerlig dialog samt utveckling av kundrelationer och tjänster.

Aalto-universitetets, VTT:s och nyckelföretagens önskemål har en central roll i utvecklingen av GROWTH-teamets verksamhet för att säkerställa tjänsternas kvalitet. Teamet träffar regelbundet lokala storföretag och samlar in respons för att utreda hurdana företag man vill locka till Esbo och hur partnernas verksamhet kan stödjas bättre än tidigare. Internationella kundrelationer hanteras proaktivt, från planering av kundrelationer till behovskartläggning och till att samla in respons efter projekten.

Enter Espoo har identifierat att i de övriga av de sex största städerna har satsningarna på marknadsföring varit betydande under de senaste åren både när det gäller att locka företag och inom turism.

Kvanttinova, Green Line och Defence Tech Hub är attraktiva koncentrationer av kompetens och företag

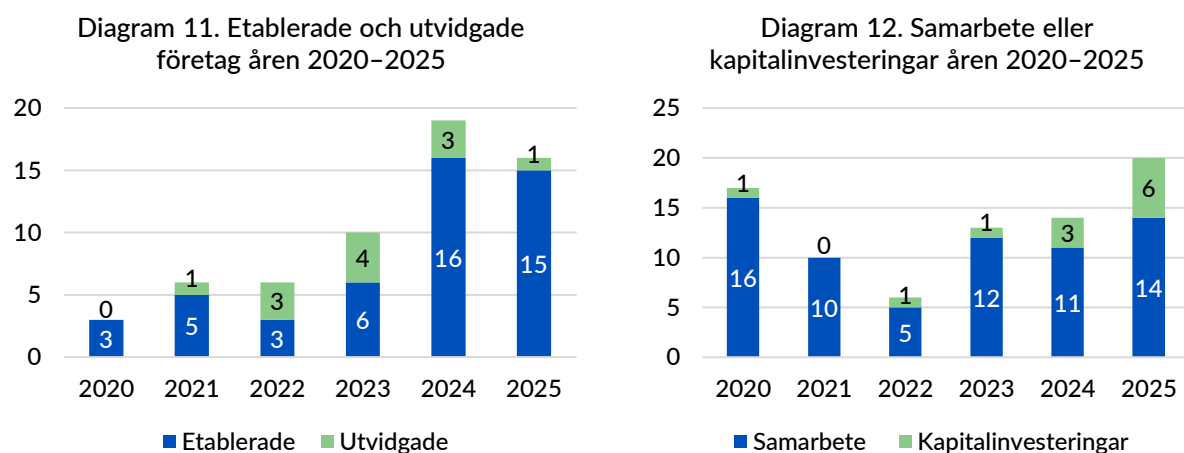
Enter Espoo har tillsammans med nyckelaktörerna i innovationsgemenskapen i Esbo planerat ett program för att locka internationella företag. I programmet definieras attraktiva koncentrationer och hurdana företag som behövs nära nyckelaktörerna för att de ska nå framgång. Med hjälp av Kvanttinova, Green Line och Defence Tech Hub är det betydligt lättare att locka företag. Antalet potentiella företag (case) som etableras har ökat med 145 procent och sammanslagningar av partner har ökat med 132 procent från början av Berättelsen om Esbo 2021–2025. Tillväxten av potentiella företag som etableras har varierat mellan 35 case till 101 case per år och tillväxten av sammanslagningar av partner har varit mellan 238 och 512 per år.

Enligt resultatenheten för näringar är det krävande att arbeta med företagskluster, och de anställda arbetar med klustren vid sidan av annat arbete, vilket belastar resurserna. Jämfört med de andra städerna i huvudstadsregionen arbetar det färre permanenta företagsrådgivare vid resultatenheten. Resultatenheten har också identifierat att den ska föra en kontinuerlig dialog med företag och partner, målmedvetet utveckla gemenskaper och samarbete utifrån dialogen och erbjuda aktörerna motiverade skäl för att etablera sig och växa i Esbo.

Två av Enter Espoo Oy:s mål uppnåddes och ett uppnåddes delvis

Enter Espoo Oy:s resultatmål för år 2025, att bygga upp hållbar tillväxt genom att locka internationella företag till Esbo samt att identifiera och närma sig företagskunder som skulle kunna etablera sig i Esbo, uppnåddes. Resultatmålet att locka besökare, möten och kongresser till Esbo uppnåddes delvis, eftersom antalet kongresser som staden fick låg något under målet.

I figurerna nedan visas antalet företag som etablerat sig och utvidgats med hjälp av Enter Espos verksamhet samt antalet samarbeten och kapitalplaceringar som uppkommit åren 2020–2025. Mätaren för etablerade företag hänvisar till helt nya företag i Esbo, medan mätaren för utvidgade företag beskriver tillväxten hos företag som redan är verksamma i området eller öppnandet av nya funktioner. Mätaren för samarbete/kapitalinvestering som uppkommit beskriver de konkreta samarbets- och investeringsavtal som uppkommit till följd av Enter Espos åtgärder. Mätaren för samarbete kan till exempel avse gemensamma produktutvecklingsprojekt, kommersiella avtal eller partnerskap, medan mätaren för kapitalplaceringar hänvisar till en finansiell transaktion där investeraren har gjort en investering i ett företag i Esbo.



Utvecklingen av antalet informations- och kunskapsintensiva företag och arbetsplatser

I företagsregistrets statistik indelas företagen enligt antalet anställda i små företag med mindre än 50 anställda, medelstora företag med 50–249 anställda och stora företag med fler än 250 anställda. Enligt företagsregistrets material från år 2024 fanns det 28 228 små, 179 medelstora och 64 stora företag med Esbo som hemort. Det finns ingen officiell definition för informations- och kunskapsintensiva företag.

År 2025 fanns det i Esbo cirka 116 000 arbetstillfällen i företag inom alla branscher och en tredjedel av arbetstillfällena i företag i Esbo är inom högkompetensbranscher. År 2024 grundades sammanlagt 4 037 företag i Esbo och en femtedel av alla nya företag var verksamma inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Också när det gäller antalet anställda var den största näringsgrenen verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. För resultatmålet för 2025 om att antalet arbetstillfällen i företag i Esbo och i tillväxtkorridorerna ökar, har man i samband med den tredje delårsrapporten ansökt om en avvikelse hos fullmäktige, eftersom utvecklingen av antalet arbetstillfällen i företag har varit negativ.

Resultatmålet om att Esbo lockar informations- och kunskapsintensiva företag att etablera sig och stanna kvar i Esbo uppnåddes delvis enligt bokslutet. År 2025 var företagets vilja att rekommendera Esbo som NPS-resultat svag, -3, och har sjunkit

från utgångsvärdet 1. Helsingfors NPS-resultat var -5 och Vandas var -22. Antalet informations- och kunskapsintensiva arbetsplatser har minskat något. I bokslutet har det rapporterats att rapporteringen av uppgifter om utvecklingen av antalet företag har förändrats och att rapporteringen därför inte kan jämföras med tidigare rapporter. Enligt revisionsnämndens utvärdering uppnåddes målet inte.

Resultatmålet om att Esbo profileras som Nordens bästa stad för uppstartsföretagande och tillväxtföretag uppnåddes enligt bokslutet. År 2025 samlade företagen i Esbo in 579,36 miljoner euro som finansiering. Summan är större än under de två föregående åren sammanlagt. Det totala beloppet höjs särskilt av de finansieringsomgångar som ICEYE- och IQM-företagen samlat in. I bokslutet har det rapporterats att det inte finns jämförbara uppgifter om antalet uppstartsföretag. Enligt revisionsnämnden kan uppnåendet av målet inte utvärderas i sin helhet utan jämförbara uppgifter om antalet uppstartsföretag eller utifrån det finansieringsbelopp som företagen samlat in och som till stor del består av finansiering som två företag samlat in.

Resultatenheten för näringars verksamhetsintäkter var 677 084 euro och verksamhetskostnader 7,7 miljoner euro år 2025. Personalkostnaderna var 2,9 miljoner euro, vilket omfattar personalkostnaderna för projekt med extern finansiering. Enligt bokslutet för år 2025 var Enter Espoos intäkter 2,3 miljoner euro, som bestod av försäljningsinkomster, stadens understöd, projektfinansiering och andra intäkter. Omsättningen var 186 682 euro och räkenskapsperiodens resultat var 12 948 euro.

Revisionsnämndens slutsatser

I Berättelsen om Esbo 2021–2025 var ett av målen att Esbo är en internationellt attraktiv huvudstad för entreprenörskap och innovationer. Också i den nya Berättelsen om Esbo 2026 är målet att Esbo ska vara den bästa platsen för innovation, entreprenörskap och sysselsättning. Kvanttinova, Green Line och Defence Tech Hub är tre attraktiva koncentrationer av kompetens och företag. Konkurrensen om experter och företag på internationell nivå är hård i den ekonomiskt utmanande situationen, samtidigt som både Esbos och hela Finlands hållbara tillväxt är beroende av konkurrenskraften av företags- och innovationsgemenskapen i Esbo och av en lyckad integration.

Enligt företagsregistrets material för år 2024 fanns det 28 471 företag i Esbo. Resultatenheten för näringar och Enter Espoo Oy har olika tjänster och åtgärder genom vilka företagens verksamhetsförutsättningar kan främjas. Med tanke på den mångsidiga verksamhetsmiljön är enheternas resurser ringa. Antalet informations- och kunskapsintensiva arbetsplatser har minskat något och företagets vilja att

rekommendera Esbo har också minskat jämfört med utgångsvärdet. Antalet kundmöten inom Business Espoo-nätverket har ökat från målvärdet.

Staden har endast några lediga tomter för industrins och affärslivets behov. Resultatenheten för näringar eftersträvar en aktiv företagsdialog som skulle göra det möjligt att skapa en bättre lägesbild av företagens och företagarnas behov av lokaler och tomter till stöd för stadens beslutsfattande samt samordningen av näringspolitiken och markanvändningen.

Enligt Näringslivets forskningsinstitut är ökningen av sysselsättningen och produktiviteten i Finland särskilt koncentrerad till företag som ägs av kapitalplacerare. Det är viktigt att upprätthålla en aktiv och varaktig kontakt med kapitalplacerare.

Revisionsnämndens rekommendation

Resultatenheten för näringar och Enter Espoo Oy ska för att öka arbetsplatssufficiensen satsa på att sörja för företagens och företagarnas lokal- och tomtbehov och tydligare informera stadsmiljösektorn om behoven.



3.2 Främjandet av invånarnas hälsa och välfärd samt det förebyggande rusmedelsarbetet och samarbetet med Västra Nylands välfärdsområde

Enligt kommunallagen ska kommunen främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft samt ordna tjänsterna för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt. Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård ska kommunen utse ett organ som ska ansvara för främjandet av hälsa och välfärd samt en gång per fullmäktigeperiod utarbeta en välfärdsberättelse och välfärdsplan. Kommunen ska också samarbeta med välfärdsområdet i främjandet av hälsa och välfärd och bistå det med sin sakkunskap. Enligt lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet svarar kommunen för organiseringen av det förebyggande rusmedelsarbetet inom sitt område och utser ett organ med ansvar för det förebyggande rusmedelsarbetet.

I och med vårdreformen överfördes ansvaret för att ordna social- och hälsovård från Esbo stad till Västra Nylands välfärdsområde. I samband med reformen övertog Esbo stad en del av ansvaret för välfärdsarbetet. Åtgärder som främjar hälsa och välfärd vidtas i stadens olika sektorer och resultatenheter. För främjandet av stadens välfärdsarbete svarar teamet för hälsa, välfärd och delaktighet.

Syftet med utvärderingen var att utreda om främjandet av hälsa och välfärd är på lagenlig nivå i Esbo. Vid utvärderingen utreddes om välfärdsplanen motsvarar stadens behov, om stadens samarbete med Västra Nylands välfärdsområde fungerar och om åtgärderna inom det förebyggande rusmedelsarbetet är tillräckliga och aktuella. Utvärderingen begränsades till att gälla det arbete för främjande av hälsa och välfärd som resultatområdet för livskraft utför i Esbo samt samarbetet med välfärdsområdet inom sektorn för fostran och lärande, sysselsättningstjänsterna och invandrartjänsterna.

Teamet för hälsa, välfärd och delaktighet ansvarar för främjandet av stadens välfärdsarbete

Det huvudsakliga syftet med välfärdsarbetet är att utveckla hälsa och välfärd bland alla kommuninvånare och på så sätt minska skillnaderna i hälsa och välfärd mellan olika befolkningsgrupper. Esbo stads välfärdsarbete har fyra olika huvudmål: främjande av delaktighet, organisationssamarbete, stödande av stadens resultatenheter samt förebyggande rusmedelsarbete.

Teamet för hälsa, välfärd och delaktighet ansvarar för utvecklingen av stadens välfärds- och delaktighetsarbete, fullgörandet av de lagstadgade skyldigheterna och byggandet av förvaltningsövergripande samarbetsnätverk. Viktiga samarbetspartner är välfärdsområdet samt nationella och internationella nätverk och myndigheter som genomför välfärdsarbete. Teamet samordnar främjandet av välfärd och delaktighet, arbetet med organisationer och sammanslutningar samt det förebyggande rusmedelsarbetet. Teamet ansvarar också för uppgifter i anslutning till

verksamheten vid lagstadgade påverkansorgan, såsom äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning.

Teamet har uppdaterat principerna för organisationsunderstöd, berett riktlinjer för samarbete med organisationer samt i samarbete med resultatenheten för kultur och affärsverket Esbo lokaler berett principerna för invånaranvändning av lokaler för olika organisationers och sammanslutningars behov. Dessutom har man utrett teamets möjligheter att till exempel fungera som huvudhyresvärd för pensionärs- och invandrarorganisationer, eftersom man efter vårdreformen märkte att en del organisationer som främjar hälsa och välfärd inte har någon naturlig ägare på kommunens sida som hyr ut lokaler. Staden har inga mötesplatser eller allaktivitetshus som egen verksamhet utöver det pågående pilotförsöket med en lokal i Olars. Teamet samarbetar till exempel med pensionärsorganisationer inom ramen för de begränsade resurserna bland annat genom att föra diskussioner med företrädare för organisationerna samt genom att besöka tillställningar och delta i möteskaféet i köpcentret Iso Omena.

Teamets budget för år 2025 var 759 000 euro, varav 350 910 euro var personalkostnader och 250 000 euro var understöd. Teamets driftsekonomi var 158 000 euro. Dessutom anvisades 250 000 euro till för organisationsunderstöd från stadsdirektörens kostnadsställe.

Välfärdsplanen fokuserar på att minska ensamheten samt att stärka säkerheten och det psykiska välbefinnandet

Esbo stads välfärdsplan 2026–2029 definierar stadens gemensamma vision för främjande av kommuninvånarnas hälsa, välfärd och delaktighet. Planen fokuserar på tre centrala fenomen: att minska ensamheten, att stärka säkerheten i vardagen och att stöda det psykiska välbefinnandet under hela livscykeln. Välfärdsplanen bereddes 2025 och godkändes av fullmäktige i mars 2026.

Välfärdsplanen innehåller mål som gäller barn och unga, personer i arbetsför ålder och äldre, men i fråga om målen beaktas särskilt kommuninvånare i svagare ställning. Sådana minoritetsgrupper är till exempel personer med funktionsnedsättning, invandrare och personer som hör till sexuella minoriteter. De mål som uppställts i välfärdsplanerna följs årligen upp i bokslutet enligt åldersgrupp och per fullmäktigeperiod i välfärdsberättelsen.

Resultatmålet om gränssnitten och om hur servicekedjorna mellan Esbo stad och Västra Nylands välfärdsområde fungerar uppnåddes delvis

Staden samarbetar med Västra Nylands välfärdsområde till exempel genom förhandlingar och gemensamma arbetsgrupper i vilka man behandlar hälso- och välfärdsfrågor en gång i månaden eller mer sällan. Hur samarbetet med välfärdsområdet fungerar varierar mellan olika sektorer. Den föränderliga befolkningsstrukturen

i Esbo, det ökande antalet barn och unga samt tillräckliga svenskspråkiga tjänster utmanar samarbetet, och dessutom finns det problem med både stadens och välfärdsområdets resurser.

Inom sektorn för fostran och lärande har samarbetet med välfärdsområdet varit omfattande, men helheten håller fortfarande på att ta form och kräver till många delar stärkande. Centrala frågor i samarbetet inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen har varit rehabiliteringstjänsterna, funktionshinderservicen, elev- och studerandevården samt arrangemangen kring familjerådgivningen och läkemedelsbehandlingen. De största frågorna i samarbetet med välfärdsområdet är läkemedelsbehandlingen som helhet, vårdstigen för aggressiva barn och processerna i anslutning till hjälpmedel. Välfärdsområdet lämnade utkastet till planerna för läkemedelsbehandling till staden för kommentarer i april 2026. Även fungerande och verkningfulla samarbetsmodeller har avskaffats, såsom Monikuhandledarna vid rådgivningsbyråerna och de psykiatriska sjuksköterna inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Efter problemen i den inledande fasen har resurserna inom elev- och studerandevården ökat och skolorna har bättre än tidigare kunnat anställa psykologer, kuratorer och hälsovårdare.

Samarbetet mellan sysselsättningstjänsterna och välfärdsområdet är på många sätt smidigt och konstruktivt, men en mer omfattande utmaning är att välfärdsområdena inte har incitament att främja arbetsförmågan hos de arbetslösa vars sysselsättning inte är sannolik med hjälp av vanliga sysselsättningstjänster. Aktiveringsdagar har ordnats i samarbete och deltagandeprocenten bland kunderna har varit måttlig. Nätverksarbetet och informationsgången om kunderna har fungerat bra. Genom den nya modell som infördes i början av 2026 har man också kunnat öka de arbetslösas hälsoundersökningar som nu fungerar bättre än tidigare, men bristerna i åtgärderna efter dem väcker oro. Efter undersökningarna vidtas inte alltid fortsatta åtgärder, även om det upptäcks problem med arbets- och funktionsförmågan.

En central fråga i samarbetet mellan invandrartjänsterna och välfärdsområdet är att välfärdsområdet inte har en tydligt utsedd person som ansvarar för frågor som gäller invandrare över sektorsgränserna. Detta har lett till att diskussionen mellan olika aktörer är begränsad eller splittrad. Vid Hello Espoo-info arbetar två socialhandedare från välfärdsområdet som är viktiga med tanke på kontinuiteten i samarbetet och staden önskar att samarbetet i fråga om rådgivning om hälsovårdstjänster kan fortsätta.

Esbo deltar tillsammans med välfärdsområdet i projektet HyteData, som syftar till att sammanföra data från välfärdsområdet och staden. Data samlas in i en skräddarsydd rapportvy under hela fullmaktigeperioden och målet är att effektivisera verkningfullheten i ledningen av främjandet av hälsa och välfärd.

Det förebyggande rusmedelsarbetet fokuserar huvudsakligen på upplysning samt på att skydda barn och unga

Det förebyggande rusmedelsarbetet omfattar enligt lagen förebyggande av skador som orsakas av alkohol, tobak, narkotika och andra rusmedel samt penningsspel. Också spelfostran och förebyggandet av olägenheter som användningen av digitala apparater orsakar är en del av det förebyggande rusmedelsarbetet. I praktiken byggs arbetet till exempel på att lindra ensamhet, ge stöd i gryende problem, informera, stöda personalen i att ta upp frågor kring användning av rusmedel och psykisk hälsa inom olika tjänster, möjliggöra trygga och trivsamma vardagsmiljöer och erbjuda hobbyer och aktiviteter för olika målgrupper. Resurserna för det förebyggande rusmedelsarbetet är knappa i Esbo. Arbetet fokuserar huvudsakligen på kommunikation, såsom upplysning och särskilt på att skydda barn och unga.

Esbo stad har en plan för förebyggande rusmedelsarbete som omfattar hela staden och som är en av de planer som stöder välfärd som ingår i välfärdsplanen 2026–2029. Som bilaga till elev- och studerandevårdsplanen finns också en plan för förebyggande rusmedelsarbete inom förskoleundervisningen och en plan för förebyggande av och ingripande i användning av rusmedel inom den grundläggande utbildningen och i gymnasierna i Esbo.

I skolorna i Esbo ordnas lektioner i rusmedelsfostran som en del av det förebyggande rusmedelsarbetet. Utöver dessa strävar man efter att informera vårdnadshavarna om det förebyggande rusmedelsarbetet till exempel med hjälp av expertwebbinarier. Målen för det förebyggande rusmedelsarbetet för personer i arbetsför ålder och äldre riktar sig mer till främjande av allmän hälsa och välfärd, och dessutom är verksamheten i praktiken begränsad till kommunikation och informationsförmedling.

Revisionsnämndens slutsatser

Välfärdsarbetet inom Esbo stad är mångsidigt och till många delar sektorsövergripande. Etableringen av teamet för hälsa, välfärd och delaktighet och dess verksamhet bidrar i fortsättningen till ett effektivt välfärdsarbete. I välfärdsplanen uppställs mål per åldersgrupp som mäter invånarnas hälsa och välfärd, och dessutom är den nya välfärdsplanen 2026–2029 allt bättre kopplad till Berättelsen om Esbo.

Stadens mål om samarbete med välfärdsområdet uppnåddes endast delvis. Kontaktytorna, kontaktpersonerna och informationsutbytet inom samarbetet mellan Esbo stad och välfärdsområdet är ännu delvis oetablerade och bristfälliga. Problem har upptäckts till exempel i de bristfälliga fortsatta åtgärderna efter hälsoundersökningar för arbetslösa. Samarbetet utvecklas mot bättre resultat samtidigt som

båda organisationerna strävar efter kostnadseffektivitet. Den föränderliga befolkningsstrukturen i Esbo, det ökande antalet barn och unga, den åldrande befolkningen samt tillräckliga svenskspråkiga tjänster utmanar samarbetet.

Staden har berett gemensamma riktlinjer för organisationernas invånaranvändning av lokaler samt en modell med en huvudhyresvärd via teamet för hälsa, välfärd och delaktighet. Staden har inte haft tillräckligt med mötesplatser eller allaktivitetshus som egen verksamhet utöver det pågående pilotförsöket med en lokal i Olars. Organisationerna utför ett betydande arbete för att främja hälsa och välfärd. Leva och bo-seniorcentralerna är på välfärdsområdet ansvar.

De knappa resurserna för det förebyggande rusmedelsarbetet begränsar möjligheterna att utföra arbetet. Det förekommer oro för barns och ungas användning av rusmedel, eftersom det till exempel inte alltid finns tillräckligt med vuxna som stöd i skolorna och alla unga inte vet var de kan få hjälp och stöd i frågor som gäller rusmedel.

Revisionsnämndens rekommendationer

Esbo stad ska för sin del säkerställa att staden i samarbete med Västra Nylands välfärdsområde samt organisationer och föreningar producerar högklassiga och kostnadseffektiva tjänster för främjande av hälsa och välfärd för Esboborna. Staden ska för sin del bidra till att bristerna i gränssnitten för samarbetet, kontaktpersonerna och informationsutbytet åtgärdas.

Rusmedelsarbetet i skolorna bör stärkas genom aktuell information om rusmedel, genom att säkerställa närvaro av trygga vuxna och genom att öka kännedomen om tjänster inom mental- och missbruksvården inom elev- och studerandevården.



3.3 Säkerheten på Esbo stads badstränder

Resultatenheten för idrott i Esbo ansvarar för skötseln av stadens badstränder. Enligt Säkerhets- och kemikalieverkets anvisning om säkerheten på badstränder ska tjänsteleverantören försäkra sig om att badstranden är säkra för användarna och inte medför fara för användare eller utomstående. Tjänsteleverantören ska säkerställa att det finns nödvändiga skyltar och varningar, en anslagsstavla och räddningsutrustning på badstranden.

Enligt anvisningen ska det på badstränder med hög risk och stort antal besökare finnas strandövervakning under badsäsongen. Strandövervakarens viktigaste uppgift är att upprätthålla kundsäkerheten på badstranden. Till detta hör exempelvis instruering av kunderna, kontinuerlig uppföljning av säkerhetssituationen, förebyggande av och ingripande i riskbeteende samt effektiva åtgärder i nödsituationer.

Syftet med utvärderingen var att utreda om behövliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa säkerheten på Esbo stads badstränder som resultatenheten för idrott ansvarar för och om strandövervakningen har ordnats på en tillräcklig nivå.

På Esbo stads största badstränder har det ordnats strandövervakning under sommaren

I Esbo finns 21 allmänna badstränder, av vilka åtta har övervakning. Alla allmänna badstränder kontrolleras tillsammans med stadens miljö- och hälsoskydd innan badsäsongen börjar. Under maj märks badområdena på alla allmänna badstränder ut och kontrolleras av dykare. Dessutom övervakas vattnets kvalitet regelbundet under sommarsäsongen. Räddningsutrustningen på badstränderna kontrolleras före badsäsongen och utrustningen kompletteras vid behov.

Sommaren 2025 fanns det sammanlagt 39 strandvakter och en badstrandskoordinator på de övervakade badstränderna i Esbo. Badstrandskoordinatoren bistås av en teamledare på varje badstrand. Strandvakterna var uppdelade efter badsträndernas storlek. I Helsingfors finns det 15 stränder som övervakas och sammanlagt 45 strandräddare. Sommaren 2025 var antalet besökare på badstränderna stort och på de största badstränderna kunde det finnas över 500 personer samtidigt. Utöver det stora antalet besökare observerades det på stränderna i Esbo också fler barn än tidigare som simmade utan att en förälder eller annan vuxen var närvarande. På badstränder och i vattnet är det vårdnadshavarna som ansvarar för sina barn. Tjänsteleverantören ansvarar för sin del för att säkerhetsarrangemangen på badstränderna är i ordning.

Enligt Säkerhets- och kemikalieverket inträffade exceptionellt många olyckor och farsituationer på badstränderna på riksnivå sommaren 2025. Olyckor och nära ögat-situationer samt respons på badstränderna i Esbo har behandlats i

resultatenheten för idrott och utifrån analysen har man utvecklat verksamhetsmodeller och praxis. Krishjälpen till strandvakter har också utvärderats och händelser har behandlats tillsammans med dem som utbildar strandvakter och utbildningens innehåll har utvecklats.

Till strandvakternas arbetsuppgifter hör att på en synlig plats övervaka dem som simmar, att utföra säkerhetskontroller och underhållsarbeten, att ge säkerhetsanvisningar och övervaka att de efterföljs, att följa upp antalet besökare, att anteckna och utreda olycksituationer och nära ögat-situationer, att betjäna kunder samt att kontinuerligt vara i beredskap för räddning och första hjälpen.

För strandvakter ordnas ett introduktions- och utbildningstillfälle före strandövervakningsperioden. Utbildningen består bland annat av övningar i beredskap för första hjälpen, i att lära sig att märka om någon håller på att drunkna samt i användning av räddningsutrustningen. Strandvakterna ges också anvisningar om situationer som kan medföra fara för dem själva eller för andra.

Åtgärder vidtas för att förbättra säkerheten på badstränderna

Säkerheten på badstränderna följs upp och utvecklingsåtgärderna och riskbedömningarna uppdateras regelbundet för att säkerställa säkerheten och kvaliteten på badstränderna. Åtgärderna för att utveckla strandsäkerheten på de allmänna badstränderna inleddes vid resultatenheten för idrott år 2025.

Enligt resultatenhetens rapport kommer informationen om praxisen och säkerheten på badstränderna att ökas. Tydligare anvisningar om vårdnadshavarnas ansvar, om hur djupt vattnet är och om förbud att hoppa i vattnet fogas till skyltarna på badstränderna. Flerspråkigheten och skyltarnas synlighet beaktas. Verksamhetsmodellerna förtydligas i situationer där barnet lämnas utan tillsyn eller försvinner på badstranden. Till detta hör till exempel en process för att kalla en myndighet. På alla stora stränder införs radiotelefoner och högtalarsystem som gör det möjligt att förmedla inspelade säkerhetsmeddelanden på flera språk till alla som vistas på stranden. Information om strandsäkerheten ges också före badsäsongen börjar. Samarbetet med kommunerna i huvudstadsregionen intensifieras för att förenhetliga strandsäkerheten och verksamhetsmodellerna.

Utbildningen av strandvakter utvecklas år 2026. Det ordnas en längre utbildning för strandvakter och till utbildningen fogas en övning i öppet vatten enligt Finlands simundervisnings- och livräddningsförbunds modell. Dessutom ordnar badstrandskoordinatorn eller utbildaren övningar under sommaren. För dem som ansvarar för badstränderna ordnas Finlands simundervisnings- och livräddningsförbunds kurs för strandräddare. En utbildad strandräddare organiserar övervakningen och utbildar strandvakter under övervakningsperioden.

Idrottstjänsterna erbjuder simundervisning

Enligt den nuvarande modellen ordnas simundervisningen i Esbo av resultatenheten för idrott för förskoleelever och för elever i årskurs 1–6. Esbo stads idrottstjänster erbjuder simundervisning för förskoleelever två gånger, för elever i årskurs 1–4 fyra gånger och för elever i årskurs 5–6 som inte kan simma 1–4 gånger under läsåret. Simundervisning ordnas i fyra simhallar och för simundervisningen svarar antingen stadens idrottsinstruktör eller en simlärare från ett köptjänstföretag. På sommaren erbjuds dessutom barn som ska börja i årskurs 1 två frivilliga och avgiftsfria simundervisningstillfällen i samarbete med en simförening i Esbo. Simföreningar och olika andra föreningar ordnar också avgiftsbelagda simskolor.

I simundervisningen för förskoleelever är det i första hand fråga om att med hjälp av lek och visualisering vänja sig vid vattnet och simundervisningen samt att öva sig i att röra sig i vattnet på egen hand. Målet för skolelever är att först lära sig simma 25 meter på mage och rygg. I årskurs 4 är målet att simma minst 100 meter i sträck, varav hälften på mage och hälften på rygg. Målet uppnåddes av 71 procent av eleverna i årskurs 4 i Esbo under läsåret 2024–2025. Även simkunnigheten på 200 meter enligt Finlands simundervisnings- och livräddningsförbund testas.

Simundervisningen för elever i specialskolor genomförs en gång i veckan. Antalet simturer har fördelats enligt antalet elever i skolorna och antalet turer per skola har varit mellan fyra och tio. Varje elev har med sig en egen assistent i vattnet.

Olika utgångsnivåer har observerats hos barn som deltar i simundervisningen. Antalet barn som inte är vana vid vattnet har ökat klart under de senaste åren och bland annat olika sätt och praxis i familjernas hobbyvanor är en utmaning i simundervisningen.

Esbo stad inledde i augusti 2025 ett gemensamt arbete mellan resultatenheter för idrott, finsk grundläggande utbildning, finsk småbarnspedagogik och Svenska bildningstjänster för att ändra simundervisningen. Målet är att förbättra barns och ungas simkunnighet, öka vattenkompetensen och utveckla den allmänna medvetenheten om vattensäkerhet. Åtgärderna omfattar en förbättring av samarbetet mellan resultatenheter, utdelning av information för vårdnadshavare, utveckling av kompetensen bland vårdnadshavare, anställda inom småbarnspedagogik och lärare, mer simundervisning i vissa årskurser samt ansökan om extern finansiering. Dessutom samarbetar resultatenheten för idrott med simföreningar och organisationer för att möjliggöra simundervisning i större utsträckning också för vuxna och i synnerhet för invandrare. Under simhallsturer för kvinnor i Mellersta Esbos simhall ordnas nu också simskolor för flickor och kvinnor.


Revisionsnämndens slutsatser

Antalet besökare på Esbo stads badstränder var sommaren 2025 stor och på de övervakade stränderna observerades det också fler barn än tidigare som simmade utan att en förälder eller annan vuxen var närvarande. Vid resultatenheten för idrott har man reagerat på olycks- och nära ögat-situationer och åtgärder vidtas för att utveckla säkerheten på badstränderna.

Till åtgärderna hör bland annat att man har tydligare anvisningar på skyltar på badstränderna, att man inför radiotelefoner och högtalarsystem på stora stränder samt att man förtydligar handlingsätten i situationer där ett barn har lämnats utan tillsyn eller försvinner på badstranden. Den flerspråkiga kommunikationen om strandsäkerheten ska skötas på ett heltäckande sätt.

Det har ordnats övervakning på åtta av Esbo stads badstränder. Sommaren 2025 fanns det sammanlagt 39 strandvakter och en badstrandskoordinator på de övervakade stränderna. Strandvakternas utbildning utvecklas i år och till utbildningen fogas en övning i öppet vatten enligt Finlands simundervisnings- och livräddningsförbunds modell. Innan badsäsongen börjar kontrolleras badstränderna tillsammans med stadens miljö- och hälsoskydd och under maj märks badområdena på alla allmänna badstränder ut och kontrolleras av dykare. Räddningsutrustningen på badstränderna kontrolleras före badsäsongen och utrustningen kompletteras vid behov.

Vikten av att tillhandahålla simundervisning framhävs. Esbo idrottstjänster erbjuder simundervisning för förskoleelever och elever i årskurs 1–6. På sommaren erbjuds dessutom barn som ska börja i årskurs 1 två frivilliga och avgiftsfria simundervisningstillfällen i samarbete med en simförening i Esbo. För att förbättra simkunnigheten har staden inlett ett gemensamt arbete mellan resultatenheterna för idrott, finsk grundläggande utbildning, finsk småbarnspedagogik och Svenska bildningstjänster för att ändra simundervisningen.

A photograph of a colorful hopscotch path on asphalt. The path consists of numbered squares in various colors (red, yellow, blue, green, purple) with white numbers. In the background, there is a red building with windows and some children's toys like a blue and yellow tricycle. A dark blue semi-transparent text box is overlaid on the right side of the image.

4 Utvärdering av tjänster i sektorn för fostran och lärande

4.1 Kvaliteten på tjänsterna inom småbarnspedagogiken, servicenätet och tillgången till personal

Det viktigaste målet med tjänsterna inom småbarnspedagogiken är att på ett övergripande sätt främja barnens uppväxt, utveckling, hälsa och välbefinnande samt stödja barnets förutsättningar för lärande, främja livslångt lärande och förverkliga en jämlik utbildning. Småbarnspedagogikens kvalitet är baserad på lagen om småbarnspedagogik, grunderna för planen för småbarnspedagogik samt Esbo stads planer för finsk och svensk småbarnspedagogik som utarbetats utifrån grunderna.

Tjänsterna inom småbarnspedagogiken omfattar småbarnspedagogik, avgiftsfri småbarnspedagogik för femåringar (20 veckotimmar), förskoleundervisning, förberedande undervisning för barn i förskoleåldern, stöd för hemvård och privat vård av barn, servicesedel, köpavtalsdaghem samt öppen småbarnspedagogik. Småbarnspedagogiken ordnas och utvecklas enligt inkluderingsprincipen, vilket innebär att alla barn har rätt att delta i småbarnspedagogiken tillsammans oberoende av till exempel stödbehov, funktionsnedsättning eller kulturell bakgrund.

Resultatmålet för stadens budgetår 2025 var att barnen i Esbo deltar i småbarnspedagogik av hög kvalitet. Uppnåendet av målet mäts förutom med deltagandegraden även med vårdnadshavarnas tillfredsställelse med barnets plats för småbarnspedagogik och den småbarnspedagogik som barnet får, med personalens tillfredsställelse med sin framgång i det pedagogiska arbetet och verksamheten samt med föreståndarnas bedömning av hur den pedagogiska verksamheten har lyckats.

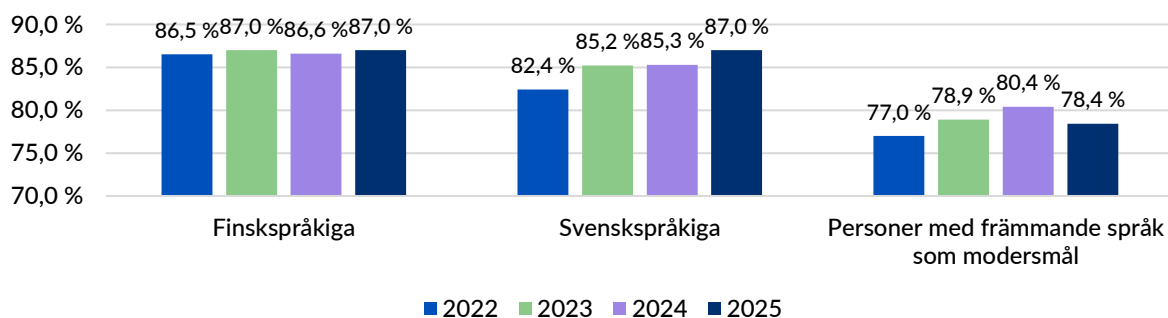
Syftet med utvärderingen var att utreda om stadens småbarnspedagogik har nått målet att ordna småbarnspedagogik av hög kvalitet för barn i Esbo. I utvärderingen utreddes dessutom om det offentliga och privata servicenätet för småbarnspedagogik motsvarar behovet. Även tillgången till behörig och kompetent personal utreddes i utvärderingen. Utvärderingen gällde ordnandet av småbarnspedagogiken vid resultatenheten för finsk småbarnspedagogik och resultatenheten Svenska bildningstjänster.

Hög deltagandegrad i småbarnspedagogiken bland barnen

I slutet av 2025 var antalet barn inom den finska småbarnspedagogiken i genomsnitt 16 124 och antalet barn inom den svenska småbarnspedagogiken 1 571. År 2025 var deltagandegraden bland 1–6-åringar i Esbo 84,3 procent och år 2024 var motsvarande andel i Esbo 84,6 procent. Deltagandegraden stiger främst bland barn under 3 år. Under de senaste åren har deltagandegraden stigit särskilt bland barn med ett främmande språk som modersmål och svenskspråkiga barn, vilket kan observeras i följande figur. I slutet av 2025 var andelen barn med ett främmande språk som modersmål 32,3 procent inom den finska småbarnspedagogiken och tre

procent inom den svenska småbarnspedagogiken. Antalet och andelen barn med ett främmande språk som modersmål varierar stort inom den finska småbarnspedagogikens serviceområden. Aktuella frågor i ordnandet av småbarnspedagogiken är den ökade andelen personer med ett främmande språk som modersmål samt segregation bland kundkretsen och personalen.

Diagram 13. Deltagandegrad i småbarnspedagogiken bland barn i åldern 1–6 år enligt språk 2022–2025



Tabellen nedan innehåller uppgifter om barn som deltar på heltid och deltid i småbarnspedagogik i kommunala daghem (inkluderar inte förskoleundervisning eller förberedande undervisning) 2025.

Tabell 3. Sätt att delta i småbarnspedagogik i kommunala daghem 2025

Deltagande	Totalt	Finskspråkiga	Svenskspråkiga	Personer med främmande språk som modersmål
Heltid	10 530	6 437	1 090	3 003
Deltid	152	70	N < 10	79

Koto-Espoo inom resultatenheten för näringar erbjuder inledande kartläggningar, handledning och språkutbildning för hemmaföräldrar, ofta mammor, med invandrarbakgrund. Under utbildningen ordnas barnvård som en del av klubbverksamheten inom den öppna småbarnspedagogiken. På detta sätt får familjerna också bekanta sig med det finländska systemet för småbarnspedagogik, vilket kan förbättra deltagandegraden i småbarnspedagogiken och stödja barnens integration och beredskap för den finska skolan.

Den ökade efterfrågan överskrider det nuvarande servicenätets kapacitet

Den privata småbarnspedagogikens andel av den finska småbarnspedagogiken var 22 procent i slutet av 2025. Servicesedeln är det vanligaste sättet att genomföra privat småbarnspedagogik. Antalet finska servicesedeldaghem har ökat enligt målet sedan 2021. Inom den svenska småbarnspedagogiken är den privata småbarnspedagogikens andel marginell, eftersom det inte finns några serviceproducenter på marknaden. I följande diagram syns hur andelarna av de olika formerna av

anordnade av småbarnspedagogik fördelas inom både den finska och svenska småbarnspedagogiken 2025.

Diagram 14. Andelarna av former av anordnande av finsk småbarnspedagogik i december 2025

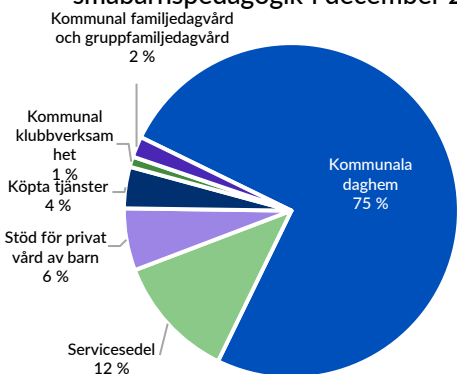
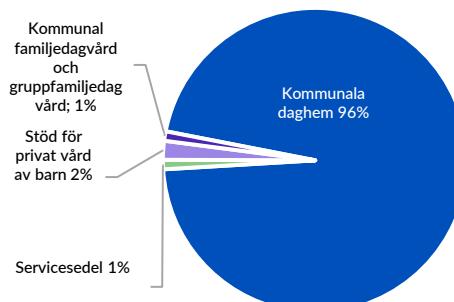


Diagram 15. Andelarna av former av anordnande av svensk småbarnspedagogik i december 2025



Enligt den finska småbarnspedagogiken har platserna i småbarnspedagogik ordnats för alla sökande på det sätt som lagen om småbarnspedagogik förutsätter. Cirka 90 procent av familjerna får en plats inom småbarnspedagogik enligt sina önskemål. Det nuvarande servicenätet för småbarnspedagogik är inte tillräckligt med tanke på den ökade efterfrågan. Daghemmen är mycket fullsatta och det finns ingen ledig kapacitet. I de kommunala daghemmen finns 300–500 fler barn än vad daghemmen är planerade för. Antalet varierar månadsvis. Samma observation av kapacitetssituationen i lokalerna gjordes i utvärderingen av småbarnspedagogiken 2023.

Servicenätet för den svenska småbarnspedagogiken är glesare än för den finska småbarnspedagogiken. Avståndet från hemmet till ett svenskt daghem kan vara ett problem för en del familjer om det inte finns någon ledig plats i det närmaste daghemmet.

Fullmäktige har fastställt som mål att höja andelen privat småbarnspedagogik till 35 procent under investeringsperioden 2026–2035. De kommunala daghemsprojekten som ingår i investeringsprogrammet motsvarar den förväntade ökningen av servicebehovet under investeringsperioden, om den betydande andel som planerats för den privata småbarnspedagogiken förverkligas. I fullmäktiges förhandlingsresultat för budgeten 2025 har det fastställts att staden ska göra en heltäckande kartläggning av tomter som lämpar sig för daghem och markområden som kräver planläggning.

Enligt stadens budget 2026 söker man i regel en privat aktör för att genomföra ett visst antal nya daghem, men om ingen privat aktör hittas genomför staden objekten som egna investeringar. Enligt sektorn för fostran och lärande planeras

placeringen av privata daghem så att de på ett ändamålsenligt sätt kompletterar det kommunala servicenätet.

Sektorn för fostran och lärande samarbetar med stadsmiljösektorn och stadens andra samarbetsparter i olika skeden av planläggningen. Dessutom går till exempel den långsiktiga planeringen av servicenätet eller planläggningsläget och behoven i fråga om större områden igenom regelbundet. Tomter som ägs av staden hyrs ut till privata aktörer genom ett offentligt ansökningsförfarande.

Resultatmålet om barns deltagande i småbarnspedagogik av hög kvalitet uppnåddes delvis

Det är svårt att hitta ordinarie personal till småbarnspedagogiken och även vikarier. Det råder särskilt stor brist på lärare och speciallärare inom småbarnspedagogik. Enligt följande tabeller har procentandelarna för lärare inom småbarnspedagogik, speciallärare, barnskötare och socionomer som är behöriga för uppgifter på finska och svenska ökat sedan 2020, men andelarna når inte upp till 2020 års nivå. Förändringarna i personalens behörighet 2020–2025 har främst påverkats av ökningen av personalomsättningen efter coronaåren och den ökade andelen projektpersonal, som har lett till att egna behöriga arbetstagare inom småbarnspedagogiken har sysselsatts i projekten samt av ändringen av rapporteringssättet till följd av bytet av lönedatasystem 2021.

Tabell 4. Personalens behörighetsgrad inom den finska småbarnspedagogiken 2020–2025

Finsk småbarnspedagogik	10/2020	9/2021	9/2022	9/2023	9/2024	9/2025
Lärare inom småbarnspedagogik	64,6 %	58,7 %	45,9 %	49,4 %	51 %	54,7 %
Speciallärare inom småbarnspedagogik	86 %	79,2 %	68,4 %	66 %	72,3 %	74,3 %
Barnskötare inom småbarnspedagogik	81,3 %	76 %	58,9 %	61 %	67,3 %	73,4 %
Socionom inom småbarnspedagogik	-	-	-	-	-	38,9 %

Tabell 5. Personalens behörighetsgrad inom den svenska småbarnspedagogiken 2020–2025

Svensk småbarnspedagogik	10/2020	9/2021	9/2022	9/2023	9/2024	9/2025
Lärare inom småbarnspedagogik	68 %	60 %	59 %	36 %	36 %	53 %
Speciallärare inom småbarnspedagogik	100 %	100 %	100 %	78 %	100 %	100 %
Barnskötare inom småbarnspedagogik	85 %	55 %	54 %	54 %	53 %	61 %
Socionom inom småbarnspedagogik	-	-	-	-	-	25 %

Andelen personal med ett främmande språk som modersmål har minskat från 18,6 procent i december 2024 till 17,1 procent i december 2025. Tillgången till personal

och förmågan att behålla personal främjas genom ett program för tillgång till arbetskraft som omfattar mångsidiga åtgärder, bland annat lönejusteringar och motivationstillägg till 31.7.2025 varefter som en del av nivålönomodellen, daghemsbiträden, stöd till föreståndarna samt stöd för personalens karriärvägar och rekryteringsmarknadsföring. Behörighetsgraden för svenskspråkiga lärare inom småbarnspedagogik har stigit från 37 procent i september 2024 till 53 procent i september 2025.

Inom den finska småbarnspedagogiken hade personalens bedömning av sin framgång i det pedagogiska arbetet och verksamheten hållits kvar vid utgångsvärdet, medeltalet 4,7 (på skalan 1–6). Föreståndarnas bedömning av den pedagogiska verksamhetens framgång hade medeltalet 4,6 (på skalan 1–6), vilket har sjunkit något från utgångsvärdet 4,7. Resultatet av personalens Stämningbarometer för december 2025 är på en god nivå och har hållits på samma nivå som utgångsvärdet.

Vårdnadshavarnas nöjdhet hade hållits på samma nivå som utgångsvärdet med medeltalet 5,6 (på skalan 1–6). Enligt kundenkäten om småbarnspedagogiken 2025 i städerna i huvudstadsregionen är vårdnadshavarna i Esbo mycket nöjda med barnens delaktighet och verksamhetens kvalitet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. I resultaten för Esbo framträder samma starka sidor som på andra håll i huvudstadsregionen.

Revisionsnämndens slutsatser

Resultatmålet för stadens budgetår 2025 om att barn i Esbo deltar i småbarnspedagogik av hög kvalitet uppnåddes delvis. Personalens och föreståndarnas nöjdhet med den pedagogiska verksamheten inom småbarnspedagogiken är på en god nivå. Vårdnadshavarna i Esbo är mycket nöjda med barnens delaktighet och verksamhetens kvalitet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

Deltagandegraden inom småbarnspedagogiken bland barn i Esbo är 84,3 procent, vilket är en hög deltagandegrad. I Esbo förutspås befolkningen i småbarnspedagogikåldern och i synnerhet befolkningen med ett främmande språk som modersmål öka ytterligare under de kommande åren. Under de senaste åren har deltagandegraden inom småbarnspedagogiken ökat särskilt bland barn med ett främmande språk som modersmål och svenskspråkiga barn.

En utmaning inom ordnandet av småbarnspedagogik är att servicenätet är otillräckligt i förhållande till efterfrågan. Daghemmen är mycket fullsatta och det finns ingen ledig kapacitet. I de kommunala daghemmen finns 300–500 fler barn än vad daghemmen är planerade för. Antalet varierar månadsvis. De kommunala daghemsprojekten som ingår i investeringsprogrammet motsvarar den förväntade ökningen av servicebehovet under investeringsperioden, om den betydande andel

som planerats för den privata småbarnspedagogiken förverkligas. Sektorn för fosteran och lärande samarbetar med stadsmiljösektor för att främja planeringen av servicenätet på lång sikt. Antalet finska servicesedeldaghem har ökat enligt målet sedan 2021.

Det är svårt att hitta ordinarie personal inom småbarnspedagogiken och även vikarier. Det råder särskilt stor brist på lärare och speciallärare inom småbarnspedagogik. Antalet anställda med ett främmande språk som modersmål har minskat mellan december 2024 och december 2025. Tillgången till personal och förmågan att behålla personal främjas genom ett program för tillgång till arbetskraft. Staden deltar också i allianssamarbetet för att utbilda anställda inom småbarnspedagogiken. En bra reform anses vara att anställa biträdande föreståndare och daghemsbiträden som stöd för daghemsföreståndarnas arbete.

Revisionsnämndens rekommendation

För att stärka servicenätets kapacitet bör småbarnspedagogiken främja en ökning av andelen privat småbarnspedagogik i enlighet med fullmäktiges mål.



4.2 Stöd för lärande och skolgång inom den grundläggande utbildningen

Principerna som styr stödet för lärande inom den grundläggande utbildningen är lagen om grundläggande utbildning, grunderna för läroplanen och Esbo stads läroplan. Enligt lagen om grundläggande utbildning har eleven rätt att få stöd för lärande och skolgång när hen behöver det.

Den riksomfattande revideringen av stödet för lärande trädde i kraft i augusti 2025. Inom den grundläggande utbildningen slopades trestegsmodellen för stöd och man övergick till ett system som grundar sig på stödåtgärder. I fortsättningen ordnas stödet för lärande i första hand som grupp-specifikt stöd samt genom undervisningsarrangemang som stöder lärandet och som varje elev har rätt till. Om de grupp-specifika stödformerna inte är tillräckliga kan eleven få elevspecifika stödåtgärder. Målet med reformen är att alla elever ska behandlas lika och få det stöd de behöver i tid. Varje elev har rätt att få tillräckligt stöd genast när behovet av stöd upptäcks.

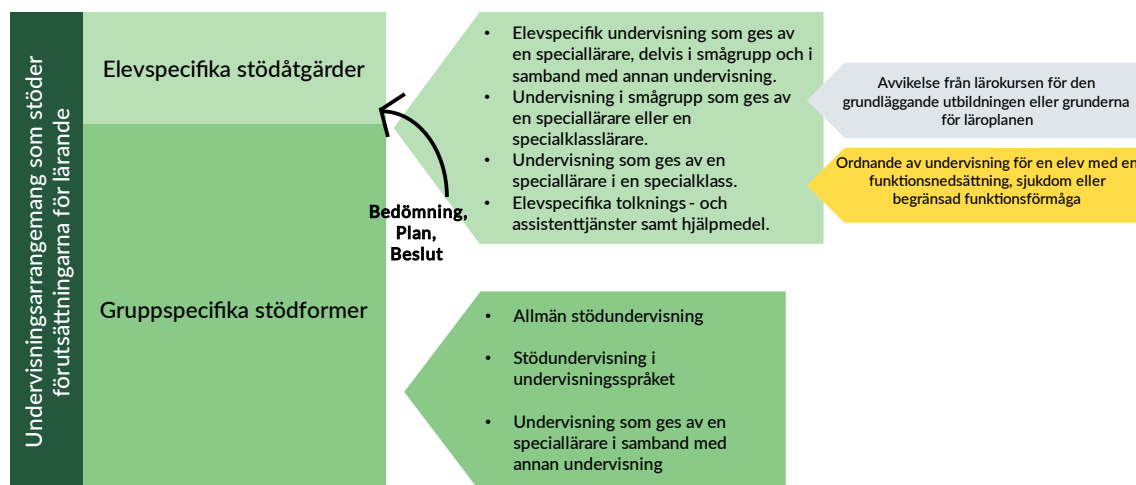
När det gäller reformen av stödet för lärande är läsåret 2025–2026 en övergångsperiod. Besluten om särskilt stöd inom den grundläggande utbildningen ses över under läsåret 2025–2026 så att de motsvarar den nya lagstiftningen.

Syftet med utvärderingen var att utreda om reformen av stödet för lärande och skolgång inom den grundläggande utbildningen har verkställts under övergångsperioden på det sätt som lagen förutsätter. I utvärderingen utreddes arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt ordnande av grupp-specifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder. Utvärderingen var inriktad på den finska och den svenska grundläggande utbildningen. Den finska grundläggande utbildningen ordnas av resultatenheten för finsk grundläggande utbildning och den svenska grundläggande utbildningen av resultatenheten Svenska bildningstjänster.

Stöd ordnas enligt läroplanen och läsårsplanen

I läroplanerna för den finska och svenska grundläggande utbildningen i Esbo har nya lokala preciseringar lagts till gällande reformen av stödet för lärande och skolgång enligt bestämmelserna i grunderna för läroplanen. Ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2025. I skolornas läsårsplaner preciseras hur läroplanen genomförs i varje skola under läsåret. I följande figur åskådliggörs ordnandet av stöd för lärande och skolgång inom den grundläggande utbildningen i Esbo.

Figur 16. Ordnanande av stöd för lärande och skolgång



Stöd ordnas i första hand som grupp-specifikt stöd och genom undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande omfattar all verksamhet inom den grundläggande utbildningen och de beaktar elevernas olika behov och förutsättningar. Detta omfattar differentiering, språkmedveten undervisning, bildande av undervisningsgrupper samt pedagogiska lösningar som stöder både elever som behöver stöd och elever som framskrider enligt målhelheter. Genomförandet av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande i skolorna i Esbo följer principerna för inkludering, språkmedvetenhet samt samarbete och planmässighet.

Grupp-specifika stödformer erbjuds planerligt i alla grundskolor i Esbo under hela läsåret som en del av skolans grundläggande verksamhet. Skolorna strävar efter att ordna de grupp-specifika stödformerna, det vill säga den allmänna stödundervisningen, stödundervisningen i undervisningsspråket och undervisning som ges av speciallärare i samband med annan undervisning, så att så många elever som möjligt har nytta av dem.

De grupp-specifika stödformerna är de primära stödformerna och alla elever har rätt till dem. För dessa stödformer utarbetas ingen plan om genomförande av elevspecifikt stöd och inget beslut om stöd. De grupp-specifika stödformerna genomförs i första hand flexibelt i grupp. Gruppens storlek är inte begränsad. Stödet ges i regel riktat enligt gruppens behov, tillfälligt eller kortvarigt. Grupp-specifika stödformer riktas alltid till gruppen, inte till en enskild elev i gruppen.

Elevspecifika stödåtgärder ges enligt elevens individuella situation, regelbundet och ofta långvarigt

En bedömning av stödets tillräcklighet inleds när de lärare som undervisar eleven konstaterar att de grupp-specifika stödformerna inte är tillräckliga. Planeringen av

de elevspecifika stödåtgärderna inleds genom att bedöma om de gruppspecifika stödformer som eleven redan fått är tillräckliga. Klassläraren eller klassföreståndaren är ansvarig person för processen. Bedömningen av och planen för stödåtgärderna utarbetas tillsammans med de lärare som undervisar eleven. Vid behov konsulteras personalen inom elevvården. En plan för de elevspecifika stödåtgärderna utarbetas för eleven i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Om elevspecifika stödåtgärder fattas ett förvaltningsbeslut. Inom den finska grundläggande utbildningen kan ett förvaltningsbeslut i fråga om annat än krävande stöd fattas av skolans rektor, vilket gör beslutsfattandet snabbare. Inom den svenska grundläggande utbildningen har beslutanderätten fördelats mellan rektorerna och undervisningschefen.

Gamla beslut om särskilt stöd ska vid behov ersättas med beslut om elevspecifikt stöd enligt den nya lagen före utgången av augusti 2026. Enligt uppgifter från september 2025 har sammanlagt 2 981 elever inom den finska grundläggande utbildningen beslut om särskilt stöd för läsåret 2025–2026. Av dessa har 1 253 integrerats i den allmänna undervisningen och 1 728 går i specialklass. Fram till januari 2026 har cirka 120 beslut om elevspecifikt stöd fattats. Antalet är ännu litet, eftersom beslut i praktiken har kunnat fattas först från och med november 2025.

Elevspecifika stödåtgärder är ett sätt att genomföra stöd för lärande och skolgång där stödet ges enligt elevens individuella situation, regelbundet och ofta långvarigt. Elevspecifika stödåtgärder är undervisning som ges av en speciallärare delvis i en smågrupp och i samband med annan undervisning, undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i en smågrupp, undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass samt elevspecifika tolknings- och assistenttjänster och hjälpmedel. Elevspecifika stödåtgärder ordnas med beaktande av elevens bästa i första hand i elevens egen skola.

Reformen förutsätter samarbete mellan lärarna och delat ansvar för undervisningen och stödet för lärande

Reformen har genomförts med snabb tidtabell, vilket innebär att utvecklingen av verksamhetssätten och lärarnas kompetens fortfarande pågår. Reformen av stödet för lärande och skolgång förutsätter samarbete mellan lärarna och delat ansvar för undervisningen och stödet för lärande. En utmaning är att en del lärare ännu inte är vana vid att samarbeta på det sätt som den nya lagen förutsätter. Ett ökat samarbete inom personalen skulle förbättra både lärarnas välbefinnande i arbetet och inlärningsresultaten.

För att säkerställa att eleverna får det stöd de behöver bedömer lärarna stödbehovet som en del av sitt eget arbete samt planerar undervisningen tillsammans till exempel i årskursspecifika team i vilka en speciallärare eller en specialklasslärare kan delta. Målet är att stödet ska vara så effektivt att stödåtgärderna småningom

kan lättas upp. I utbildningen på andra stadiet är mindre undervisningsgrupper tillgängliga endast för elever med krävande stöd.

För ordnande av stöd för lärande och vid behov för inrättande av specialklasser i närskolor anvisas kalkylmässigt sammanlagt 64,4 miljoner euro per år på riksnivå. I budgeten för 2025 reserverades ett tilläggsanslag på 2,4 miljoner euro för genomförandet av reformen av stödet för lärande. Tilläggsanslaget riktades till skolornas verksamhet. Stadsstyrelsen har inrättat specialklasslärartjänster för behov i anslutning till reformen av stödet för lärande. Esbo stöder inhämtande av behörighet för uppgifter inom branscher med brist på arbetskraft, såsom specialklasslärare, med fyra månaders avlönad studieledighet.

Det förekommer utmaningar med att hitta vikarier för speciallärare i specialklasser. Inom den grundläggande utbildningen strävar man efter att vara förutseende i rekryteringen. Mycket snart efter budgetförhandlingarna meddelas skolorna om resurserna för följande läsår så att de nödvändiga rekryteringarna kan inledas i tid. Det är lättare att få vikarier för långvariga vikariat.

Eleverna har rätt att gå i den närskola som Esbo anvisar dem

Med närskola avses någon av skolorna i det elevområde där eleven bor, inte alltid den geografiskt närmaste skolan eller den skola som vårdnadshavaren önskar. I och med lagreformen tas stödet i fortsättningen i allt högre grad till barnet i stället för att barnet skulle flyttas till stödet.

Inom den finska grundläggande utbildningen finns sex elevområden. Inga regionala specialklasser inrättades inom den finska grundläggande utbildningen för årskurserna 1 och 7 från och med hösten 2025, utan elevernas stöd ordnas i närskolan. Närskolorna inrättar skolspecifika specialklasser enligt elevernas behov. Enligt resultatenheten för finsk grundläggande utbildning kommer Esbo inte att minska på specialklasserna i och med reformen, utan deras antal kommer snarare att öka i och med de skolspecifika specialklasserna. En regional specialklass anses inte ge mervärde, eftersom samma stöd kan ordnas i den egna närskolan, i elevens egen sociala miljö och utan att skolvägen blir lång. Esbo stads sätt att ordna detta är väldigt likt sättet i Helsingfors och Vanda.

Krävande stöd ordnas i regel inom det egna området enligt distriktschefsindelningen. Det krävande stödet omfattar specialklasser inom undervisningen för elever med funktionsnedsättning, rehabiliterande specialklasser och sjukhusundervisning.

Den svenska grundläggande utbildningen har skolspecifika elevintagningsområden. Inom den svenska grundläggande utbildningen bestäms elevens närskola enligt elevens hemadress. Utgångspunkten är att eleven går i sin egen närskola. Närskolornas resurser och personalstruktur utvecklas så att de bättre motsvarar det

nuvarande behovet. Det mest krävande stödet ordnas i Helsingfors inom ramarna för regionalt samarbete. Om någon centraliserad lösning bättre motsvarar elevens stödbehov erbjuds detta alternativ till eleven och vårdnadshavarna.

Revisionsnämndens slutsatser

Den centrala tanken med reformen av stödet för lärande och skolgång är att eleven har rätt att studera i sin egen närskola och undervisningsgrupp. Detta förutsätter samarbete mellan lärarna, multiprofessionellt stöd och stöd av skolans ledning. Att ordna stöd är hela skolgemenskapens gemensamma ansvarsuppgift.

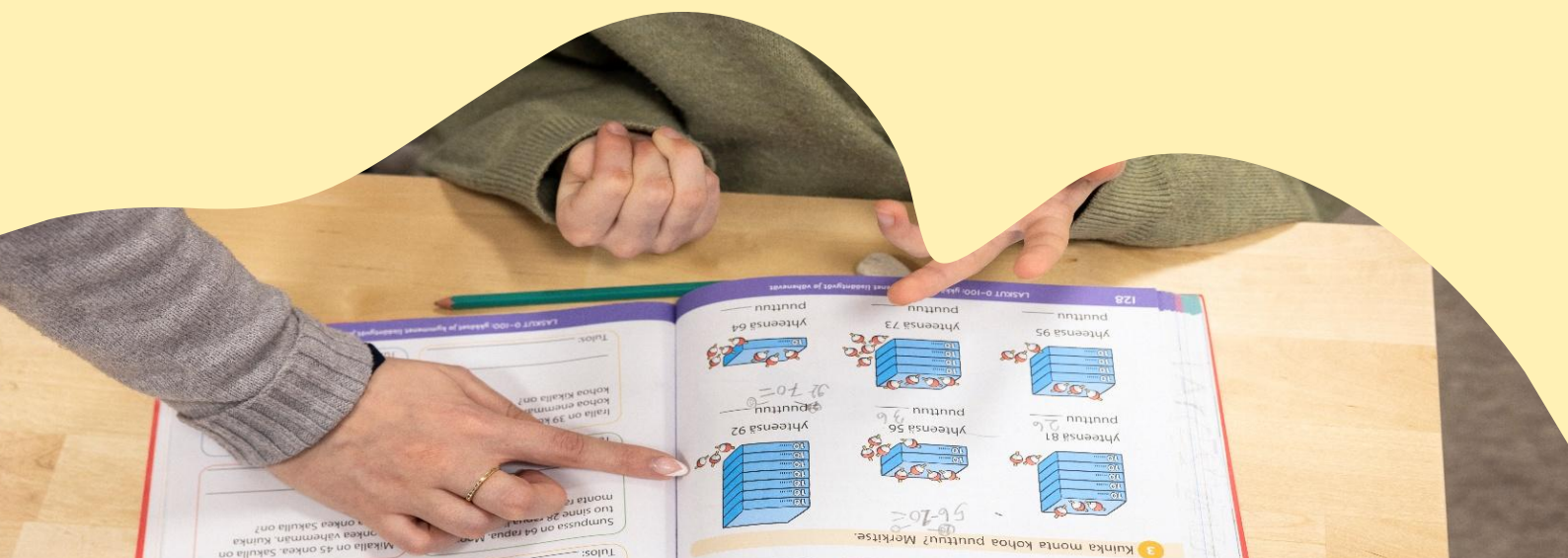
I läroplanerna för den finska och svenska grundläggande utbildningen i Esbo har nya lokala preciseringar lagts till gällande reformen av stödet för lärande och skolgång enligt bestämmelserna i grunderna för läroplanen. I skolornas läsårsplaner preciseras hur läroplanen genomförs i varje skola under läsåret.

Reformen har genomförts med snabb tidtabell, vilket innebär att utvecklingen av verksamhetsätten och lärarnas kompetens fortfarande pågår. För att säkerställa att eleverna får det stöd de behöver bedömer lärarna stödbehovet som en del av sitt eget arbete samt planerar undervisningen tillsammans till exempel i årskurs-specifika team där en speciallärare eller en specialklasslärare kan delta. Elever som drar nytta av att inläringen differentieras uppåt erbjuds studiematerial och möjlighet att till exempel följa en högre klass i undervisningen. Det är viktigt att elevernas individuella behov och förutsättningar beaktas i stödet för lärande och skolgång.

Revisionsnämndens rekommendationer

Den grundläggande utbildningen bör säkerställa att resurserna motsvarar inkluderingens behov och fördelas jämnt mellan skolorna i enlighet med behovet.

I den grundläggande utbildningen bör man säkerställa att reformen av stödet för lärande och skolgång inte medför onödiga förändringar eller försämringar i elevernas skolvardag.



4.3 Undervisning som förbereder för grundläggande utbildning

I lagen om grundläggande utbildning föreskrivs om förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen. Målet för undervisningen är att ge eleverna behövliga färdigheter i finska eller svenska och andra nödvändiga färdigheter för övergången till förskoleundervisning eller grundläggande utbildning samt att främja en balanserad utveckling och integration av eleverna i det finländska samhället.

Undervisning som förbereder för grundläggande utbildning är avsedd för elever vars kunskaper i finska ännu inte är tillräckliga för studier inom den grundläggande utbildningen. I den förberedande undervisningen studerar eleverna finska och färdigheter som behövs i den grundläggande utbildningen. Dessutom bekantar eleverna sig med den finländska kulturen och samhället. Undervisningsspråket i den förberedande undervisningen inom finsk grundläggande utbildning är finska. Förberedande undervisning erbjuds också inom svensk grundläggande utbildning. Undervisningen omfattar 23–26 timmar i veckan och pågår i cirka ett år.

Utbildningsanordnaren ska godkänna en läroplan för undervisning som förbereder för grundläggande utbildning. Utgångspunkten för utarbetandet av läroplanen är lagen och förordningen om grundläggande utbildning, de allmänna riksomfattande målen för förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen som fastställs i statsrådets förordning, grunderna för läroplanen för förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen 2015 samt i tillämpliga delar grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.

Syftet med utvärderingen var att utreda om den förberedande undervisningen har ordnats så att den främjar elevens kunskaper i finska eller svenska, en balanserad utveckling och integration i det finländska samhället samt ger de färdigheter som behövs för den grundläggande utbildningen. Utvärderingen var inriktad på den finska och den svenska grundläggande utbildningen. Den finska grundläggande utbildningen ordnas av resultatenheten för finsk grundläggande utbildning och den svenska grundläggande utbildningen av resultatenheten Svenska bildningstjänster. Den förberedande undervisningen inom förskoleundervisningen som ordnas av den finska småbarnspedagogiken uteslöts från utvärderingen.

Förberedande undervisning ordnas inkluderande i den egna närskolan eller i en regional grupp

Skolplatsen inom den finska förberedande undervisningen bestäms inom de mångkulturella undervisningstjänsterna. Beslutet om förberedande undervisning för en elev bereds av en koordinator och planerare. Beslutet om förberedande

undervisning fattas av chefen för mångkulturella undervisningstjänster. Rektorn fattar ett beslut om antagning av eleven i inkluderande förberedande undervisning till elevens egen närskola. Inom den svenska undervisningen fattar undervisningschefen beslut om skolplatsen inom förberedande undervisning.

I den förberedande undervisningen på finska och svenska iakttas läroplanen för den förberedande undervisningen. Ett eget studieprogram utarbetas för varje elev. I studieprogrammet antecknas elevens egna mål och studieämnen. Inom den förberedande undervisningen ges förutom undervisning i finska/svenska som andra språk även undervisning i läroämnen inom den grundläggande utbildningen. Den förberedande undervisningen är redan från början språkmedveten och grunderna i det språk som används inom ämnesområdena lärs ut under det förberedande året. I den förberedande undervisningen används DigiLukiseula, som togs i bruk i Esbo 2025.

Den finska grundläggande utbildningen erbjuder förberedande undervisning antingen i elevens egen närskola (inkluderande förberedande undervisning) eller i en regional grupp (förberedande undervisning i grupp) enligt följande tabell. Inom den svenska grundläggande utbildningen finns inga separata grupper för förberedande undervisning, utan skolorna ordnar skräddarsydd undervisning enligt elevens situation under läsåret. Skolorna uppmuntras starkt att genomföra undervisningen som inkluderande och använda flexibla undervisningsarrangemang. Samarbetet mellan lärarna är en central förutsättning för en lyckad undervisning.

Tabell 6. Ordnande av förberedande undervisning enligt årskurs inom den finska grundläggande utbildningen

Årskurs	Undervisningsform	Mer information
Årskurserna 1-2	Inkluderande i elevens egen närskola	Undervisningen genomförs i en grupp inom den grundläggande utbildningen i enlighet med läroplanen för den förberedande undervisningen och elevens eget studieprogram.
Årskurserna 3-6	Antingen i elevens egen närskola eller i en regional grupp	I den egna närskolan kan den förberedande undervisningen ordnas flexibelt och inkluderande i en grupp inom den grundläggande utbildningen och/eller i en skolspecifik grupp för förberedande undervisning. Skolorna beslutar självständigt om undervisningsarrangemangen. Om förberedande undervisning inte ordnas i elevens egen närskola, placeras eleven i en regional grupp för förberedande undervisning.
Årskurserna 7-9	I en regional grupp	Eleven placeras i den närmaste möjliga skolan i området, där det finns plats.

Genomförandet av den förberedande undervisningen på ett inkluderande sätt inom den finska nybörjarundervisningen har pilottestats i Mattby-Olars-området under

läsåren 2023–2024 och 2024–2025. Utvärderingsresultaten från pilotprojektet inom den förberedande undervisningen visade att de som studerade i inkluderande förberedande undervisning i en klass inom den allmänna undervisningen blev vänner med eleverna i den allmänna undervisningen och integrerades tydligt bättre i den finska undervisningsmiljön än eleverna inom den förberedande undervisningen i grupp.

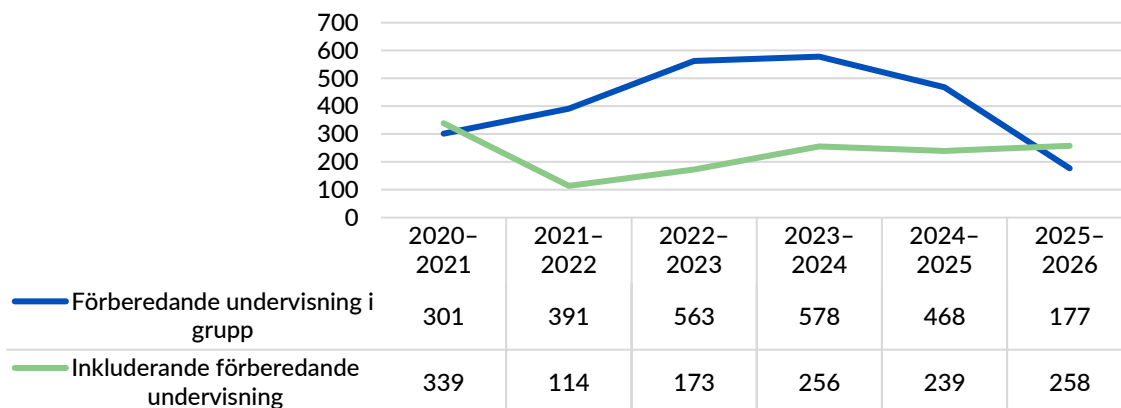
Enligt en enkät som genomfördes av serviceområdet för mångkulturella undervisningstjänster inom den finska grundläggande utbildningen gällde utmaningarna i den inkluderande förberedande undervisningen bland annat kompetensutveckling, resursfördelning och brist på resurser, oförutsägbarheten i elevantalet och stora gruppstorlekar samt bristande språkkunskaper. För att utveckla ordnandet av undervisningen föreslogs flexibilitet, en tydligare modell för resursfördelning och granskning av elevantalet, tilläggsutbildning och planeringstid för lärarna, delning av god praxis med benchmarking-modellen samt stöd för smågrupper.

Det finländska utbildningssystemet är nytt för de flesta vårdnadshavarna till elever i den förberedande undervisningen, och därför är det viktigt att noggrant förklara skolans förfaranden och det finländska utbildningssystemet för vårdnadshavarna. Enligt den finska grundläggande utbildningen varierar sättet att stöda barnets skolgång i familjer med invandrabakgrund, men också i familjer med infödda finländare. Familjerna vet inte nödvändigtvis vad som förväntas av dem och hur de ska stöda barnet.

Elevantalet i den förberedande undervisningen har minskat sedan förra läsåret

Resurserna för den finska förberedande nybörjarundervisningen stärktes för läsåret 2025–2026, vilket har underlättat ordnandet av undervisningen. I början av 2026 deltog 118 elever i den finska förberedande undervisningen i grupp och i grundskolorna fanns 24 klasser som förbereder för den grundläggande utbildningen. I den inkluderande förberedande undervisningen studerade sammanlagt 237 elever, exklusive antalet elever i förberedande undervisning inför förskoleundervisningen. Elevantalet i den förberedande undervisningen har minskat sedan förra läsåret. Enligt den finska grundläggande utbildningen deltog som mest sammanlagt cirka 800 elever i förberedande undervisning. Elevantalet har minskat eftersom det på grund av lågkonjunkturen är svårare för vårdnadshavarna att få arbete i Finland. I figuren ovan presenteras elevantalet i den finska förberedande undervisningen i grupp och inkluderande förberedande undervisningen under läsåren 2020–2026.

Diagram 17. Elevantalet i den förberedande undervisningen läsårsvis enligt situationen vid statistikdatumet 20.9



Från och med augusti 2026 kan kommunen ordna förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen endast för elever med utländsk bakgrund som är födda utomlands. Ett undantag är elever som är födda i Finland och som har inlett förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen innan lagändringen träder i kraft. Påbyggnadsundervisning inom den förberedande undervisningen inleds också i augusti 2026. I fortsättningen kan eleven under vissa förutsättningar delta i påbyggnadsundervisning som ordnas efter den förberedande undervisningen inom den grundläggande utbildningen i högst ett år. Påbyggnadsundervisningen är särskilt avsedd för elever med endast liten skolgångsbakgrund, vilka har kommit till en finländsk skola först i slutet av den grundläggande utbildningen.

Revisionsnämndens slutsatser

I den förberedande undervisningen iakttas läroplanen för den förberedande undervisningen och ett eget studieprogram utarbetas för varje elev. Samarbetet mellan lärarna är en central förutsättning för en lyckad undervisning. Elevantalet inom den finska förberedande undervisningen har minskat sedan förra läsåret, eftersom det på grund av konjunkturläget är svårare för vårdnadshavarna att få arbete i Finland.

Den finska grundläggande utbildningen erbjuder förberedande undervisning antingen i elevens egen närskola eller i en regional grupp. Undervisningsformen beror på elevens årskurs och närskola. Inom den svenska grundläggande utbildningen finns inga separata grupper för förberedande undervisning, utan skolorna ordnar skräddarsydd undervisning enligt elevens situation under läsåret. Det är bra att en elev i inkluderande förberedande undervisning redan från början får studera i sin egen närskola och på så sätt på ett naturligt sätt kan skapa sociala relationer med barn som bor nära.

Utmaningarna inom den finska inkluderande förberedande undervisningen har anknytning till bland annat kompetensutveckling, resursfördelning och brist på resurser, oförutsägbarhet i elevantalet och stora gruppstorlekar samt bristande språkkunskaper. För att utveckla ordnandet av undervisningen har man föreslagit flexibilitet, en tydligare modell för resursfördelning och granskning av elevantalet, tilläggsutbildning och planeringstid för lärarna, delning av god praxis med benchmarking-modellen samt stöd för smågrupper. Resurserna för den finska förberedande nybörjarundervisningen stärktes för läsåret 2025–2026, och detta har konstaterats underlätta ordnandet av undervisningen.

Tillräckliga språkkunskaper är en central förutsättning för skolgången. Ett bra läromaterial och möjligheter till självstudier stöder språkstudierna.

Revisionsnämndens rekommendationer

Den grundläggande utbildningen bör stärka de strukturella och pedagogiska lösningarna inom den finska inkluderande förberedande undervisningen.

Den grundläggande utbildningen bör noggrant förklara för vårdnadshavarna vad skolsystemet förväntar sig av dem och hur barnet kan stödas i skolgången.

4.4 Eftermiddagsverksamhet och -vård inom den grundläggande utbildningen

Syftet med eftermiddagsverksamheten är att minska barnens ensamma tid utan närvaro och handledning av en trygg vuxen samt att erbjuda barnet mångsidig och ändamålsenlig verksamhet som främjar utvecklingen och lärandet. Grunden för den kvalitativa utvärderingen av eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen är lagstiftningen och Utbildningsstyrelsens riksomfattande grunder för morgon- och eftermiddagsverksamhet. Esbo stad har utifrån grunderna utarbetat principer för ordnande av eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen samt en verksamhetsplan.

Esbo har 70 finska grundskolor och 10 svenska grundskolor med sammanlagt över 30 000 elever. Dessutom finns det två privata skolor i staden, Espoon kristillinen koulu och Espoon Steinerkoulu. Eftermiddagsverksamhet ordnas i alla skolor med årskurserna 1–6 och alla enhetsskolor i Esbo. Verksamheten ordnas antingen som egen verksamhet, som köpta tjänster eller som understödd verksamhet.

Syftet med utvärderingen var att utreda om eftermiddagsverksamheten och -vården inom den grundläggande utbildningen följer verksamhetsplanen och principerna för ordnande. Den finska eftermiddagsverksamheten inom den

grundläggande utbildningen ordnas av resultatenheten för finsk grundläggande utbildning. Den svenska eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen ordnas av resultatenheten Svenska bildningstjänster. Esbo stad ordnar ingen morgonverksamhet, så i denna utvärdering används termen eftermiddagsverksamhet för utvärderingstemat. För specialgrupper ordnar Esbo morgon- och eftermiddagsvård samt vård under skollov, vilket har beaktats i utvärderingen.

Eftermiddagsverksamhet ordnas för elever i årskurs 1 och 2 efter skoldagen

I Esbo är eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen ledd fritidsverksamhet i grupp, där en barngrupp på 15–18 barn leds av en vuxen. Ansökan till eftermiddagsverksamhet görs för ett läsår åt gången. Eftermiddagsverksamhet ordnas för elever i årskurs 1 och 2 samt för elever som får stöd för lärande och skolgång i alla skolor med årskurserna 1–6 och alla enhetsskolor i Esbo efter skoldagen.

Verksamhetsplanen för eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen i Esbo består av en allmän del och en enhetsspecifik del. Varje enhet som genomför eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen i Esbo fyller i de centrala uppgifterna om sin egen enhet i ett separat avsnitt i verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen ska innehålla så konkreta förfaranden som möjligt för genomförandet av verksamheten, som beskriver verksamheten på ett kvalitativt sätt.

Barnen väljs till eftermiddagsverksamheten i den prioritetsordning som fastställts i kriterierna för val av barn i principerna för ordnandet av verksamheten. I december 2025 har man kunnat anvisa alla barn en plats inom eftermiddagsverksamheten och 5 250 barn har fått en plats. 70 procent av eleverna i årskurs 1 och 50 procent av eleverna i årskurs 2 deltar i eftermiddagsverksamhet. Andelen barn med ett främmande språk som modersmål är 31 procent i den finska eftermiddagsverksamheten och tre procent i den svenska eftermiddagsverksamheten. 80 procent av barnen i eftermiddagsverksamheten deltar i eftermiddagsverksamhet som ordnas som köpta tjänster och understödd verksamhet.

I januari 2026 var 87 procent av ledarna i eftermiddagsverksamheten inom den finska grundläggande utbildningen behöriga. Enligt sektorn för fostran och lärande ska i regel serviceproducenterna inom eftermiddagsverksamheten ha behörig personal. Serviceproducenterna påförs sanktioner för obehörig personal. I stadens egen eftermiddagsverksamhet arbetar samma personer som fungerar som skolgångshandledare under skoldagen. På grund av det rådande arbetsmarknadsläget är tillgången till personal inom eftermiddagsverksamheten i Esbo bättre än för några år sedan.

I tabellen nedan finns information om kundavgifterna för den finska eftermiddagsverksamheten. Inom den finska och svenska eftermiddagsverksamheten kan vårdnadshavaren ansöka om att kundavgiften inte tas ut eller att avgiften sänks på basis av familjens storlek och familjens bruttoinkomster. Befrielseerna från och sänkningarna av kundavgifterna har ökat eftersom fattigdomen bland barnfamiljer har ökat.

Tabell 7. Kundavgifter för finsk eftermiddagsverksamhet 2020–2026

Läsår	Avgift/deltid	Avgift/heltid	Beslut om sänkt avgift	Sänkta avgifter totalt
2022–2023	80 €/mån.	140 €/mån.	550 st.	523 970 €
2023–2024	90 €/mån.	150 €/mån.	710 st.	678 830 €
2024–2025	90 €/mån.	150 €/mån.	782 st.	752 316 €
2025–2026	90 €/mån.	150 €/mån.	uppskattning ca 800 st.	uppskattning ca 850 000 €

Vårdnadshavarna och skolorna är de viktigaste samarbetspartnerna för eftermiddagsverksamheten

Grundprincipen för eftermiddagsverksamheten är att man i verksamheten strävar efter att följa skolans regler och verksamhetssätt. En enhetlig verksamhetskultur i skolan och eftermiddagsverksamheten ligger i barnets intresse. Vårdnadshavarna ses vid sidan av skolan som eftermiddagsverksamhetens viktigaste samarbetspartner.

Enligt sektorn för fostran och lärande främjas samarbetet och en enhetlig verksamhetskultur mellan skolan och eftermiddagsverksamheten av att skolan själv genomför eftermiddagsverksamheten. En faktor som underlättar samarbetet är också att samma arbetstagare arbetar både i skolan under skoldagen och i eftermiddagsverksamheten. För en del serviceproducenter har samarbetet med skolan inte varit lika smidigt. Problem orsakas ofta av bland annat brister i informationsförmedlingen och kommunikationen mellan skolornas lärare och personalen inom eftermiddagsverksamheten, brist på lokaler, den höga ljudnivån inom eftermiddagsverksamheten och arbetet med utmanande barn.

Eftermiddagsverksamheten ordnas i skolornas lokaler. Rekommendationen är att det för varje klass i årskurs 1 i skolan anvisas ett helt klassrum för eftermiddagsverksamheten och för varje klass i årskurs 2 ett halvt klassrum. Ur säkerhetssynvinkel är det viktigt att de lokaler som används inom eftermiddagsverksamheten ligger nära varandra så att ledarna vid behov snabbt och enkelt kan få hjälp av varandra. Detta förverkligas inte i alla skolor på grund av utrymmesbrist.

Antalet personer som svarar på kundnöjdhetsenkäten om den finska eftermiddagsverksamheten har minskat under de senaste åren, eftersom vårdnadshavarna utöver kundnöjdhetsenkäten om stadens eftermiddagsverksamhet redan har kunnat få en enkät om skolans verksamhet och en separat enkät om

eftermiddagsverksamheten under läsåret. År 2024 var svarsprocenten för kundnöjdhetsenkäterna under 20 procent. På grund av den låga svarsprocenten inkluderades kundnöjdhetsenkäten i enkäten för vårdnadshavare inom den finska grundläggande utbildningen. I enkäten för vårdnadshavare 2025 gav vårdnadshavarna eftermiddagsverksamheten det genomsnittliga skolvitsordet 8,2, vilket beskriver vårdnadshavarnas allmänna nöjdhet, den upplevda kvaliteten på servicen och förtroendet för personalen och verksamheten. I kundnöjdhetsenkäten för den svenska eftermiddagsverksamheten var det genomsnittliga totalvitsordet 8,56, då vårdnadshavarna gav skolvitsord till verksamheten som helhet. Resultatet var något bättre än vid mätningen året innan.

Skillnad i stadens och välfärdsområdets syn på morgon- och eftermiddagsvård samt vård under skollov

Morgon- och eftermiddagsvården samt vården under skollov för specialgrupper är avsedd för barn som har ett ikraftvarande beslut om ordnande av morgon- och eftermiddagsvård eller vård under skollov enligt lagen om funktionshindersservice eller lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Vårdnadshavarna ansöker om ett servicebeslut hos funktionshindersservicen i Västra Nylands välfärdsområde. Esbo stads finska grundläggande utbildning ordnar vården. Kostnaderna faktureras av funktionshindersservicen i Västra Nylands välfärdsområde.

Esbo stad och Västra Nylands välfärdsområde har ingen enhetlig syn på vem som ansvarar för att ordna morgon- och eftermiddagsvård för barn med funktionsnedsättning och autism. För läsåret 2025–2026 finns det ännu inget avtal om morgon- och eftermiddagsvård. Undervisnings- och kulturministeriet samt Social- och hälsovårdsministeriet har den 19 juni 2025 utfärdat ett styrningsbrev om den oklara helheten. För läsåret 2026–2027 har man kommit överens med välfärdsområdet om att morgon- och eftermiddagsvården och vården under skollov fortsätter som tidigare.

Svenskspråkiga elever som behöver krävande särskilt stöd får sin undervisning vid Zacharias Topeliuskolan i Helsingfors, i enlighet med det regionala samarbetsavtalet. Västra Nylands välfärdsområde har ett direkt avtal med Helsingfors stad om elevernas morgon- och eftermiddagsvård och vård under skollov.

Revisionsnämndens slutsatser

Eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen i Esbo ordnas enligt de principer för egen verksamhet, köpta tjänster och understödd verksamhet som beskrivs i principerna för ordnande. Serviceproducenterna inom eftermiddagsverksamheten och skolorna med egen eftermiddagsverksamhet uppdaterar årligen enhetsspecifika verksamhetsplaner för eftermiddagsverksamheten. Planerna ska

innehålla så konkreta förfaranden som möjligt för genomförandet av verksamheten, vilka beskriver verksamheten på ett kvalitativt sätt. Eftermiddagsverksamheten är en viktig tjänst som staden tillhandahåller.

70 procent av eleverna i årskurs 1 och 50 procent av eleverna i årskurs 2 deltar i eftermiddagsverksamheten. Andelen barn med ett främmande språk som modersmål är 31 procent i den finska eftermiddagsverksamheten och tre procent i den svenska eftermiddagsverksamheten. Befrielsefrån och sänkningarna av kundavgifterna har ökat eftersom fattigdomen bland barnfamiljer har ökat.

Samarbetet och en enhetlig verksamhetskultur mellan skolan och eftermiddagsverksamheten främjas av att skolan själv genomför eftermiddagsverksamheten. En faktor som underlättar samarbetet är också att samma arbetstagare arbetar både i skolan under skoldagen och i eftermiddagsverksamheten. På grund av det rådande arbetsmarknadsläget är tillgången till personal inom eftermiddagsverksamheten i Esbo bättre än för några år sedan.

För en del serviceproducenter har samarbetet med skolan inte varit smidigt. Svårigheter i ordnandet av eftermiddagsverksamhet orsakas av brister i informationsförmedlingen och kommunikationen mellan skolornas lärare och personalen inom eftermiddagsverksamheten, brist på lokaler, den höga ljudnivån inom eftermiddagsverksamheten och arbetet med utmanande barn. En annan svårighet inom ordnandet av morgon- och eftermiddagsvård och vård under skollov för barn med funktionsnedsättning och autism är skillnaden i stadens och välfärdsområdets synsätt.

Revisionsnämndens rekommendationer

Den grundläggande utbildningen bör stärka samarbetet mellan skolan och de privata serviceproducenterna inom eftermiddagsverksamheten genom att skapa enhetliga verksamhetsmodeller för informationsförmedling och kommunikation.

Den grundläggande utbildningen bör bidra till att lösa problemet med skillnaden i stadens och välfärdsområdets syn på morgon- och eftermiddagsvården och vården under skollov.



5 Utvärdering av stadsmiljösektorns tjänster

5.1 Markpolitik och förvaltning av mark

Enligt lagen om områdesanvändning ska kommunen sköta områdesplaneringen och utövandet av markpolitiken på sitt område. Enligt lagen om områdesanvändning omfattar kommunens markpolitik sådana mål och åtgärder för kommunens markförvärv och genomförandet av planer som skapar förutsättningar för utveckling av samhällen.

Tomtenheten, som hör till stadsmiljösektorns stab, har till uppgift att utveckla stadens markegendom och sörja för tillgången till mark för samhällsbyggande, samt att skaffa och överlåta mark och ansvara för markanvändningsavtalen.

Syftet med utvärderingen var att utreda om stadens markpolitik och markförvaltning stöder genomförandet av Berättelsen om Esbo. Utvärderingen har begränsats till att gälla tomtens verksamhet. Som utvärderingskriterier granskades hur planmässig markpolitiken och markförvaltningen är, hur stadens inkomstbas stärks och hur Berättelsen om Esbo verkställs.

Staden äger cirka en tredjedel av arealen i Esbo

Staden äger ungefär 11 500 hektar mark, vilket ungefärligen motsvarar en tredjedel av stadens yta. Som jämförelse äger Helsingfors stad cirka två tredjedelar av landarealen i stadens område. Storleken på markägarskapet i Esbo påverkas av historiska skäl på längre sikt och strukturen härstammar från tider för hundratals år sedan. Esbo stad äger mest rekreationsområden, både i områden som omfattas av detaljplaner och områden som omfattas av generalplaner. Inom överlåtelsen av områden finns det mest potential bland bostadstomter i detaljplaneområden, tomter för allmänna byggnader (det vill säga Y-tomter) samt arbetsplatstomter.

Uppgifterna om de tomter som ägs av staden upprätthålls digitalt och till uppgifterna uppdateras information om tomternas egenskaper, byggduglighet och åtgärder i anslutning till det samt planer som gäller tidpunkten för överlåtelse av tomterna. Enligt den utredning som fått vill Esbo stad vara långsiktig i markpolitiken och i förvaltningen av sin markegendom. Med detta avses en stabil verksamhet som baserar sig på etablerade principer. Dessutom följs genomförandet av planerna och de ekonomiska verkningarna upp regelbundet.

Genomförandet av principerna för boende och markanvändning följs upp årligen

Planeringen av Esbo stads markpolitik och förvaltning av markegendom främjas särskilt av Esbo stads principer för boende och markanvändning, som fullmäktige godkände år 2023. I principerna fastställs utöver bostadspolitiken också principerna för förvärv och överlåtelse av mark samt markanvändningsavtal utifrån målen i Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2021–2025. De viktigaste frågorna som avgjordes vid utarbetandet av principerna för boende och markanvändning var bostadsproduktionens mångsidighet samt frågor om markförvärv, ett

jämnt flöde av arrendeinkomster samt en tillräcklig företagstomtreserve och överlåtelse av företagstomter.

Genomförandet av principerna följs upp årligen. Stadsstyrelsens koncern- och lokalsektion följer bostadspolitiken, medan närings- och konkurrenskraftssektionen följer markanvändningen. Markpolitiken och markförvaltningen styrs av lagstiftningen, men också av bland annat målen i Helsingforsregionens avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT).

Markpolitiken och markförvaltningen är i hög grad kopplade till stadsplanering och planläggning. I Esbo gäller 14 generalplaner eller delgeneralplaner och över 40 procent av Esbos landareal har detaljplanerats. I Esbo bereds för närvarande ett planförslag för Esbos generalplan 2060.

Markförvärv ska svara på stadens tillväxt

Enligt principerna för boende och markanvändning stöder aktiva markförvärv uppnåendet av målen i Berättelsen om Esbo. I principerna konstateras att stadens nuvarande obebyggda tomtreserve är liten i förhållande till stadens mål och efterfrågan.

Enligt tomtenheten styrs markförvärvsmålet av utvecklingstrenderna i markanvändningen inom generalplaneringen, de detaljplaner som träder i kraft samt tidtabellen för byggandet av allmänna områden. Enligt principerna för boende och markanvändning utförs strategiska markförvärv med tanke på utveckling av markanvändningen i Esbo på basis av frivilliga köp. Syftet med markförvärvet är att svara på stadens tillväxt och säkerställa att stadens markreserve är tillräcklig även i framtiden. Utfallet och planen för markförvärvet följs aktivt upp. En utmaning är att anslaget ska räcka till och att tidtabellen för genomförandet av de markförvärv som avtalats i samband med markanvändningsavtalen är oförutsägbara i synnerhet i situationer då det förekommer besvär över planerna.

I budgeten och ekonomiplanen 2025–2027 har det reserverats 5 miljoner euro per år för markförvärv åren 2025–2027. År 2025 beviljade fullmäktige tilläggsanslag för markförvärv, och för markförvärv användes sammanlagt cirka 26 miljoner euro.

Målet för överlåtelse av egnahemstomter har inte uppnåtts

Överlåtelsen av tomter baserar sig oberoende av användningsändamålet i första hand på offentliga förfaranden. Staden överlåter i regel byggdugliga radhus- och flervåningshustomter avsedda för professionellt bostadsbyggande genom ansökningsförfaranden samt anbuds förfaranden utgående från pris och kvalitet. Bostadstomter anvisas både för statligt stött och fritt finansierat byggande. De tomter som är avsedda för statligt stödd produktion av hyresbostäder överlåter staden i första hand till Esbo bostäder Ab.

Egnahemstomter överläts huvudsakligen genom tomtutlottning som ordnas årligen. I principerna för boende och markanvändning har det uppställts ett mål att årligen överlåta 200 egnahemstomter. Målet har inte uppnåtts. Det har förekommit stora variationer i antalet tomtöverlåtelser. Som mest har 80–90 tomter överlåtits per år, medan det som lägst har överlåtits 18 tomter.

Enligt den utredning som fåtts är den underliggande orsaken till att målet för överlåtelser av småhustomter underskrids att staden inte äger det antal byggbara tomter som krävs för att målet ska nås. Staden har strävat efter att främja målet genom markförvärv. Tomternas överlåtelседuglighet påverkas bland annat av hur färdig kommunaltekniken i området är och av miljöfaktorer, såsom flygekorrar. Tomtenheten förhandlar med stadsteknikcentralen om de viktigaste objekten ur tomtens synvinkel två gånger om året. Enligt de uppgifter som inkommit inkluderas alla överlåtelседugliga egnahemstomter i tomtansökan. När staden överlåter tomter till privatpersoner har staden ett särskilt stort ansvar för att tomterna är byggdugliga.

Efterfrågan på företagstomter varierar, men privata tjänsteproducenters intresse för Y-tomter har ökat

Beslut om upplåtelse av företagstomter fattas av stadsstyrelsens närings- och konkurrenskraftssektion. Besluten fattas på basis av ett överlåtelseförslag som förhandlats fram per tomt och företag. Enligt tomtensheten är efterfrågan på arbetsplatstomter varierande. Stadens tomtreserv har varit knapp också för företagstomternas del, och därför prioriteras tomtöverlåtelser till projektets slutanvändare.

Staden anvisar i första hand tomter för allmänna byggnader (Y-tomter) enligt detaljplanen för stadens eget bruk. De kan bland annat användas för byggande av daghem, skolor och servicebostäder. Efterfrågan på Y-tomter för privata tjänsteproducenter har ökat och tomter överläts till privata aktörer genom olika ansökningsförfaranden.

Intäkterna från markarrende har ökat - intäkterna från markförsäljning når inte målet

I produktivets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad har det antecknats att stadens inkomster ökar bland annat genom en ökning av markförsäljnings- och arrendeinkomsterna. Programmets riktlinjer konkretiseras genom centrala åtgärder för markpolitik och markförvaltning, vilket bland annat som centrala åtgärder omfattar en höjning av målnivån för vinster från markförsäljning till 60 miljoner per år, samt en ökning av intäkter för markarrenden med 0,5 miljoner euro per år. Målet för arrendeintäkter överskreds med 2,2 miljoner euro. Däremot uppnåddes inte målet för vinst vid markförsäljning.

I bokslutet för år 2025 uppgick baskommunens markförsäljningsintäkter till 9,7 miljoner euro, vilket är 22 miljoner euro mindre än budgeterat. Enligt bokslutet förväntades byggkonjunkturen under utarbetandet av budgeten förbättras från nivån år 2024, men det visade sig vara alltför optimistiskt. Intäkterna från markarrende uppgick till 0,6 miljoner mer än i budgeten och utfallet av de externa markarrendeintäkterna var 25,6 miljoner euro.

Markanvändningsavtal kan beakta målen för hållbar utveckling

Ett markanvändningsavtal ingås mellan kommunen och en privat markägare alltid när en anhängig detaljplan eller en planändring medför betydande nytta för markägaren. Gränsen för betydande nytta har lagts vid 450 000 euro. I markanvändningsavtalen kan man utöver att täcka kostnaderna för byggande av kommunalteknik, som betjänar detaljplaneområdet, och överlåta allmänna områden också beakta uppnåendet av de MBT-avtalsmål som är bindande för staden samt målen i Berättelsen om Esbo, till exempel målen för hållbar utveckling.

Till exempel utnyttjas i markanvändningsavtalen för Kera ett utvecklingsåtagande som reglerar områdets hållbarhet och som ställer upp teman och mål för hållbar utveckling i Kera. Segregation kan förebyggas genom markanvändningsavtal och tomtöverlåtelser. För MBT-avtalsperioden 2024–2027 finns det inga kommunspecifika mål för planläggning eller bostadsproduktion, men det beräknas att det under avtalsperioden i Esbo i snitt färdigställs 2 400 bostäder per år.

Enligt tomtenheten varierar det ekonomiska värdet av markanvändningsavtalen beroende på detaljplanens användningsändamål och mängden bygg rätt. Under en lågkonjunktur är det i huvudsak svårt att få nya avtal undertecknade, vilket innebär att ersättningarna är lägre på årsnivå. Om man antar att konjunkturen vänder till det bättre börjar också antalet markanvändningsavtal som ingås öka. I det nya marknadsläget har värdet på mark dock sjunkit från nivån under föregående högkonjunktur, vilket för sin del inverkar på ersättningarna för markanvändningsavtal.

Det svaga konjunkturläget har påverkat verksamheten

Den osäkra konjunkturen har förlängt förhandlingarna om markanvändningsavtal och ökat markägarnas ovilja att förbinda sig till avtalen. Konjunkturläget har också försvårat uppnåendet av målen för försäljningsintäkterna för tomter.

Trots läget på fastighetsmarknaden till följd av konjunkturläget upplevs processerna, åtgärderna och principerna för stadens markpolitik och markförvaltning som fungerande vid tomtenheten med hänsyn till Berättelsen om Esbo och förändringarna i stadens omvärld. Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2025–2029 medför ändringar och möjligheter i bostads- och markpolitiken. Dessa måste i fortsättningen beaktas i verksamheten.

Revisionsnämndens slutsatser

Esbo stads markpolitik och markförvaltning är planmässig och baserar sig i synnerhet på Esbo stads principer för boende och markanvändning, som genomför målen i Berättelsen om Esbo. Inom markpolitiken och markförvaltningen vill Esbo vara en långsiktig aktör, och staden följer regelbundet hur planer och principer genomförs samt de ekonomiska verkningarna.

De metoder för markpolitik och markförvaltning som följer principerna för boende och markanvändning gör det möjligt att främja många av målen i Berättelsen om Esbo, såsom hållbar utveckling och förebyggande av segregation. Det i principerna uppställda årsmålet för överlåtelse av eignahemstomter kommer dock inte att uppnås, eftersom staden inte har tillräckligt med byggdugliga tomter i förhållande till målet. Överlåtelsen av tomter kräver också till exempel att det finns beredskap för kommunalteknik. Tomtenheten förhandlar om detta med stadsteknikcentralen. Efterfrågan på företagstomter har varierat och mängden företagstomter som överlåts är liten. Staden försöker svara på målen och stadens tillväxt genom markförvärv.

I stadens program för balansering av ekonomin ingår åtgärder som gäller förvaltning av markegendom och som bland annat syftar till att stärka stadens inkomstbas. Målet att årligen öka intäkterna från markarrende överskreds, men målet att höja målnivån för markförsäljningsvinsten uppnåddes inte. År 2025 inflöt mer inkomster från markarrende än budgeterat, men markförsäljningsintäkterna från baskommunen uppnådde inte det som fastställts i den ursprungliga budgeten.

Uppnåendet av målen för intäkter från tomtförsäljning har försvårats på grund av det svaga konjunkturläget. Osäkerheten i konjunkturläget har också lett till att förhandlingarna om markanvändningsavtal har dragit ut på tiden.

Med tanke på Esbo stads verksamhetsmiljö och Berättelsen om Esbo upplever tomttenheten att processerna för markpolitik och markförvaltning fungerar. I verksamheten bereder man sig på att beakta de förändringar och möjligheter som Berättelsen om Esbo för den nya fullmäktigeperioden medför.

Revisionsnämndens rekommendation

Enheterna inom stadsmiljösektorn bör effektivisera sitt samarbete och sina åtgärder vid markförvärv, planläggning och byggande av kommunalteknik så att tomter årligen kan överlåtas för olika ändamål i enlighet med det mål för eignahemstomter

5.2 Byggnadstillsynens tillståndsprocesser

Miljö- och byggnadstillsynscentralens serviceområde för byggnadstillsyn sköter de myndighetsuppgifter som anges i lagen. Byggnadstillsynen övervakar byggande ur det allmänna intressets synvinkel och ser för sin del till att lagarna följs inom byggandet.

Det resultatmål som fullmäktige ställt upp för byggnadstillsynen gäller förbättrad handläggningstid av bygglov. I revisionsnämndens utvärdering utreddes resultatet och ändamålsenligheten i byggnadstillsynens tillståndsprocess med tanke på uppnåendet av målen och kundnöjdheten.

Enheten för extern revision, biträdd av revisionsammanslutningen BDO Ab, genomförde våren 2026 på uppdrag av stadsdirektören en särskild granskning av byggnadstillsynens verksamhet som helhet, inklusive tillsynen under byggnadstiden samt den kontinuerliga tillsynen. Resultaten av granskningen rapporteras separat, men det material som samlats in vid den har också utnyttjats vid revisionsnämndens utvärdering.

I bygglovsprocessen betonas förhandsarbete

Den som inleder ett byggprojekt ska ansöka om det tillstånd som krävs och se till att byggnaden planeras och byggs enligt villkoren i tillståndet samt enligt reglerna och bestämmelserna om byggande.

Det innebär alltså i korthet att tillståndsprocessen i Esbo inleds med en rådgivningsfas, som i huvudsak fokuserar på planernas utgångsuppgifter. Inom byggnadstillsynen betonas förhandsarbetet. Förhandsförhandlingen fokuserar i huvudsak på innehållet i planerna, fastställandet av bilagorna och stadsbilsfrågor, och under förhandlingen konstateras om projektet ska föredras för byggnadstillsynens stadsbildskommission. Byggnadstillsynen bedömer hur omfattande den andra, tekniska förhandsförhandlingen bör vara och hur den ska utföras på basis av hur krävande projektet är och vad som framkommer i handlingarna. Efter att förhandsarbetet är klart kan sökanden lämna in en tillståndsansökan, om planerna har uppdaterats och de fastställda bilagorna har lagts till, och planerna har utsetts. Byggande eller andra åtgärder får inledas när tillståndet har beviljats och det har vunnit laga kraft.

Utvecklingen av bygglovsprocessen inleddes med en processanalys

Inom byggnadstillsynen utfördes år 2023 analyser av processen för småhustillstånd och processen för tillstånd för flervåningshus av en extern expert. Av de utvalda projekten undersöktes hur processen framskridit och vilka faktorer som orsakat utmaningar. Resultatet blev beskrivningar av olika delar av tillståndsprocesserna och den tid de tar.

I tillståndsansökningarna för småhus varierade arbetsmängden inom byggnadstillsynen mellan en och två arbetsdagar. Detta innebar en genomsnittlig flödeseffektivitet på 2–3 procent, vilket innebär att 97–98 procent av tillståndprocessen bestod av väntetid. Centralt för en kort handläggningstid var att bägge parter reagerar snabbt och att handlingarna är relativt färdiga när man ansöker om förhandshandläggning. Centrala drag vid en lång handläggningstid, som till och med kan vara i flera månader, var bland annat halvfärdiga planer och långsamma reaktioner av antingen planeraren, beredaren eller båda två. Det konstaterades att kundavisningarna är splittrade och presenterade på olika sätt, vilket gör det svårt att förstå den projektspecifika kravnivån.

Vid flervåningshusprojekt kännetecknades den långa handläggningstiden också av långa fördröjningar, en decentraliserad leverans av kundens handlingar samt ändringar efter mottagandet av ansökan. De uppdateringar som behövdes ledde till att handläggningen försenades till exempel när kunden bytte ansökande företag eller ändrade tomtindelningen. När det gäller byggnadstillsynens verksamhet orsakade kravet på stadsbildsbehandling och konstaterandet att projektet strider mot planen eller kvartersplanen förseningar. Också byte av tillståndshandläggare mitt i processen, den decentraliserade behandlingen inom byggnadstillsynen, rusningar samt semestrar och miljö- och byggnadsnämndens sommaruppehåll medförde förseningar.

Som orsaker till bristande flödeseffektivitet i tillståndshandläggningen observerades att personalen återgår till tidigare frågor, att systemen inte fungerar, att åtgärderna byts ut eller avbryts, att fel inte korrigeras vid rätt tidpunkt eller felsökningen är ojämn och varierande, att det uppstår köer och att personalresurserna är små. De önskemål som kunderna lyfte fram var förutsägbarhet, transparens, åtgärder vid rätt tidpunkt och slopande av upprepning.

Utvecklingsarbetets mål baserades på Berättelsen om Esbo

I enlighet med värdena i Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2021–2025 satte byggnadstillsynen som mål för en smidigare tillståndshandläggning att kundupplevelsen ska vara god, arbetshanteringen ska bli bättre och att enheten ska vara en ansvarsfull föregångare. Till den kapacitet som behövs för att uppnå målet hörde ett gemensamt mål och en gemensam vilja, en förutsägbar och transparent process, ansvarsfull tillståndshandläggning och handledning i rätt tid, mod och vilja att göra saker på ett nytt sätt, förtroendeskapande interaktion samt utnyttjande och smidigt ibruktagande av de möjligheter som bygglagen medför. Främjandet av kundernas tillståndsansökningar identifierades som grunden för en smidig vardag. Exempel på konkreta metoder för att uppnå kapaciteten var tydliga kundavisningar, schemaläggning, fastställande av att tillståndshandläggningen sker i rätt tid och med relevant precision.

Det fanns också andra utgångspunkter för reformen av tillståndshandläggningen, såsom ikraftträdandet av bygglagen, avhjälpandet av bristerna i tillståndssystemet, samt stadens projekt för datamodeller för bygglov i tillståndprocesser (RATTI), av vilket en del innebär att samla tillståndsuppgifter till det riksomfattande RYHTI-systemet.

Viktigt att involvera hela personalen i utvecklingsarbetet

Åren 2021–2024 har det inom byggnadstillsynen gjorts datainsamling och forskning för att utveckla tillståndprocessen. Utöver processdiagram, som tagits fram som konsultarbete, har man i datainsamlingen utnyttjat bland annat verkstäder inom tillståndsenheten, kundrespons samt separata möten med aktörer och andra städer. Arbetet i verkstäderna fortsatte år 2025 genom bearbetning av material och processer.

Byggnadstillsynen har som en utvecklingsåtgärd åren 2023–2024 publicerat en anvisning för ansökan om bygglov för småhus, som riktats till sökaren och planeraren. Byggnadstillsynen har också gett ut ett styr- och kommunikationsdokument i syfte att förbättra den interna arbetsstyrningen, åtgärder i rätt tid och transparensen. År 2026 publicerades en ny utredning om byggprojekt samt en tabell för bedömning av byggandets tillståndsbehov. Målet är att publicera diagram som ger en snabb inblick i tillståndprocessen. Utöver utbildningarna har det tagits i bruk en informationsmiljö som gör det lättare att hitta den egna informationen. Den pågående uppdateringen av webbsidorna fortsätter med färdigställande och översättning av innehållet.

Byggnadstillsynen bedömer att det övergripande utvecklingsarbetet som utförs vid sidan av det normala tjänsteinnehavarbetet till största delen är färdigt enligt tidsplanen våren 2026. Det har upplevts som viktigt att hela personalen inkluderas i utvecklingsarbetet.

Inom systemutvecklingen ska information om objekt överföras från städernas tillståndssystem till datasystemet för den byggda miljön (RYHTI) sommaren 2026. Beredskapen i Esbo stads tillståndssystem för databaserad handläggning utvecklas inom ramen för projektet RATTI, som anknyter till projektet RYHTI och leds av Esbo stad. Syftet med uppdateringen av tillståndssystemet är smidigare hantering och uppföljning.

Ytterligare utvecklingsobjekt är att utveckla innehållet i tillståndsbeslutet och hörandet av grannarna. Dessutom kommer det att utvecklas ett system för uppföljning och hantering av bygglov. Utvecklingsprojekten för tillståndssystemen fortsätter, bland annat uppföljningen av handläggningstiden som en del av tillståndssystemet. Utvecklingsarbetet följs upp på enhetsmöten och under målsamtal.

I bokslutet anses att det resultatmål som fullmäktige ställt upp har uppnåtts delvis

I budgeten ställde fullmäktige resultatmålet ”handläggningstiden för tillstånd inom byggande förbättras så att 85 procent av ansökningarna behandlas inom högst 75 dygn”. I bokslutet anses målet vara uppnått delvis. Följande mätaruppgifter rapporterades till fullmäktige:

Tabell 8. Uppföljningsmätare för budgetens mål, antal

Antal, inget definierat målvärde	Utfall
Alla tillstånd inom byggnadstillsynen	987
Alla tillstånd för nybyggnad	ej rapporterat
Tillstånd för nybyggnad av småhus med en bostad	ej rapporterat
Tillstånd för nybyggnad av par- och radhus	ej rapporterat
Tillstånd för nybyggnad av flervåningshus	ej rapporterat
Bygglov för ändring av användningsändamålet samt för reparations- och ändringsarbeten	251
Andra tillstånd än bygglov	397
Totalt antal bostäder som fått bygglov	1 995
Höghuslägenheter som fått bygglov	1 497
Småhusbostäder som fått bygglov	498

Tabell 9. Uppföljningsmätare för budgetmål, procentandelar

procentandel, målvärde 85 procent	Utfall
Andel av alla tillstånd med en handläggningstid på högst 75 dygn	66 procent
Andel av alla tillstånd inom nybyggnad med en handläggningstid på högst 75 dygn	ej rapporterat
Andel av tillstånd för nybyggnad av småhus med en bostad, vars handläggningstid är högst 75 dygn	90 procent
Andel av tillstånd för nybyggnad för par- och radhus, vars handläggningstid är högst 75 dygn	88 procent
Andel av tillstånd för nybyggnad av flervåningshus, vars handläggningstid är högst 75 dygn	33 procent
Andel bygglov för ändring av användningsändamålet samt reparations- och ändringsarbeten med en handläggningstid på högst 75 dygn	94 procent
Andel av andra tillstånd än bygglov med en handläggningstid på högst 75 dygn	74 procent

I mätaren för handläggningstiderna särskiljs byggloven enligt den gamla markanvändnings- och bygglagen och enligt den nya bygglagen som trädde i kraft 1.1.2025. Målvärdet underskreds i tillstånden för nybyggnad av flervåningshus, där utfallet var 33 procent. Målvärdet underskreds också inom handläggningstiden för andra lov än bygglov. Sammanlagt 66 procent av handläggningstiderna för tillståndsansökningar inom både markanvändnings- och bygglagen och bygglagen uppnådde den eftersträvade handläggningstiden på högst 75 dygn, då målet var 85 procent.

Enligt bokslutet överfördes alla tillståndsansökningar som handlades i enlighet med markanvändnings- och bygglagen till systemet för tillståndsbehandling på grund av den ändring i datasystemet som gjordes i samband med att bygglagen trädde i kraft. En del av ansökningarna var ännu inte färdiga för handläggning, men handläggningstiden har börjat löpa också för dessa ansökningar, vilket försämrar jämförbarheten. Det rapporteras att de tillstånd för nybyggnad av småhus, parhus och radhus samt reparations- och ändringsarbeten som handlades medan den gamla bygglagen gällde uppnådde målet.

Det bör noteras att handläggningstiden för tillstånd i Esbo inleds när den som ansöker om tillstånd av byggnadstillsynen får tillstånd att lämna in ansökan. Av jämförelsestäderna har till exempel Helsingfors och Vanda ett system där handläggningstiden börjar löpa när den som påbörjar ett projekt på eget initiativ lämnar in sin ansökan i systemet. Enligt byggnadstillsynen är resurserna för tillståndsbehandlingen tillräckliga för det nuvarande antalet ansökningar, cirka 1 000 tillstånd år 2025, men det finns ett behov av att på förhand förbereda sig på ett eventuellt ökande antal ansökningar.

Byggnadstillsynens kundenkät: kundnöjdheten med tillståndshandläggningen har ökat

Byggnadstillsynen är indelad i enheten för tillstånd för byggande och byggnadstekniska enheten. Byggnadstillsynen samlar in respons genom kontinuerliga enkäter om kundnöjdhet, separat om tillståndshandläggningen och om verksamheten under byggtiden. Responsenkäten om tillståndshandläggningen sänds till kunden efter ett beslut om tillstånd. Kundnöjdheten med tillståndshandläggningen har förbättrats under åren 2024–2025 jämfört med åren 2021–2023. Tillståndshandläggningens totala medelvärde på skalan 1–5 har legat på 3,7 åren 2024 och 2025.

Andelen nöjda och mycket nöjda kunder som svarade på enkäten ökade mellan år 2022 och år 2025 inom alla frågor som bedömdes. År 2025 var andelen nöjda och mycket nöjda störst i frågan som gällde hur anträffbara tillståndshandläggarna var och lägst i frågan som gällde den faktiska handläggningstiden av tillstånden. Antalet personer som svarar på responsenkäten om handläggningen av tillstånd har sjunkit mellan åren 2022 och 2025. År 2025 inkom 58 svar.

Externa revisionens enkät lyfte bland annat fram en ojämn servicenivå

I samband med den särskilda granskningen genomförde stadens externa revision våren 2026 en enkät bland kunder som beviljats bygglov mellan år 2024 och början av år 2026 och som hade uppgett sin e-postadress. Utöver bakgrundsuppgifter ombads de som svarade på enkäten bedöma frågor som gäller tillståndsprocessen i samband med sin senaste ansökan på skalan 1–5, där vitsordet 5 var mycket bra. Enkäten fick 478 svar. Också enkäten som gjordes av externa revisionen visade att det som kunderna var minst nöjda med inom handläggningen av tillstånd var handläggningstiden (medelvärde 2,5) och nöjdast med hur anträffbara

tillståndshandläggarna var (medelvärde 3,0). De som svarade tillfrågades separat om ett helhetsvitsord för tillståndshandläggningen. Medelvärdet för svaren var 2,7. I medelvärdet ingår inte svarsalternativet ”jag vet inte”.

Sammanlagt 333 personer gav fritt formulerade kommentarer om sin kundtjänst-upplevelse. I responsen framfördes bland annat att tillståndshandläggningen har blivit klarare och mer enhetlig. Dessutom har de nya metoderna noterats. Det upplevdes dock att servicenivån varierade inom enheten. De som svarade upplevde att processens smidighet och hur saker tolkades i hög grad berodde på handläggaren och området. Svaren lyfte också fram strikta krav, att fokus riktas till irrelevanta frågor samt exceptionella tolkningar och praxis jämfört med andra städer. Man upplevde att det hela tiden krävdes fler utlåtanden och tilläggsutredningar samt att det framfördes nya krav under processen.

Det upplevdes att det var svårt att få kontakt med tillståndsenheten. Det upplevdes också att svarstiderna var långa och att vikariearrangemangen inte fungerade samt att begäranden framfördes i små bitar, i stället för att man skulle ha informerat om alla brister på en gång. Dessutom upplevde kunderna att samma frågor ställdes på nytt, att de frågor som ställdes åt enheten inte besvarades och att felen och korrigeringen av dem inte kommunicerades tydligt. Kunderna upplevde att det fanns brister i kommunikationen, anvisningarna och rådgivningen.

Tillståndsprocessen upplevdes vara långsam och dess längd svår att förutse. Upplevelsen var att byggnadstillsynen gjorde byggandet långsammare i stället för att stöda sökanden under processen. Det inkom också respons om byggnadstillsynens datasystem, som upplevdes vara stela. I de övriga svaren framhölls bland annat utmaningar som kunderna upplevt med att verifiera planerarnas kompetens, informationsgången inom staden och stadsbildsprocessen.

De som svarade önskade bland annat att takten och flexibiliteten i tillståndshandläggningen samt rådgivningen och handledningen skulle utvecklas. Vid förhandsförhandlingarna borde man sträva efter att så exakt som möjligt definiera vilka bilagor som behövs i ansökan. Dessutom önskades tydlig kommunikation, en lösningsorienterad attityd, möten på plats, uppskattning av den tid det tar att beviljas tillstånd samt stöd för gott byggande. Dessutom framfördes önskemål om att upplevelsen inte skulle vara så starkt beroende av person, att man skulle lita mer på dem som inleder projekt och att tillståndsprocessen skulle dimensioneras så att den är av rätt omfattning med tanke på projektet.

Vid den särskilda granskningen samlades också respons på verksamheten under byggtiden

I byggnadstillsynens egen kundenkät har det totala medelvärdet för hur nöjda kunderna är med verksamheten under byggandet förbättrats från år

2024 till år 2025. Medelvärdet för år 2025 var i snitt 4,1 på skalan 1–5. Andelen missnöjda och mycket missnöjda har dock ökat i bedömningarna över hur väl inspektörerna lägger fokus på frågor som är väsentliga med tanke på byggandet.

I samband med den särskilda granskningen frågade externa revisionen i sin enkät också om verksamheten under byggtiden. Allmänt taget bedömdes servicen under byggtiden på basis av medelvärdena vara bättre än under tillståndsprocessen. Medelvärdet för det givna totalvitsordet för verksamheten under byggtiden var 3,3. Det bör noteras att uppskattningarna av servicen under byggtiden innehöll ett betydande antal ”jag vet inte”-svar som har uteslutits från medelvärdet. För många respondenters del hade projektet till exempel ännu inte framskridit till byggnadsskedet eller så hade de inte haft kontakt med byggnadstillsynen i byggnadsskedet.

I enkäten gavs de som svarade möjlighet att lämna fritt formulerade kommentarer också på verksamheten under byggandet. Det inkom 207 svar. I de fritt formulerade svaren förekommer liknande kritik som om tillståndsfasen. Svaren berättade om att de anställda ingriper i irrelevanta frågor och att de utan motivering ställer stränga krav som skiljer sig från andra städer. Dessutom har kunderna upplevt utmaningar när det gäller att få arbetsledare godkända för objekten. Det har förekommit överraskande krav och begäranden om ytterligare utredningar och de anställda har återkommit till ärenden som redan har behandlats. Inspektionerna upplevs variera beroende på inspektören och variationsintervallet upplevs vara stort. Det förekom också kritik mot bristfällig rådgivning. Det nämndes också att det var svårt att få tag på inspektörer eller få dem till byggplatsen. Man var också tvungen att vänta länge på ibruktagningskontrollen och också anteckningen om att den godkänts dröjde.

Allmänt taget gällde den kritik som rapporterades om upplevelsen av kundservicens brist på flexibilitet och osakligt beteende. I den positiva responsen om verksamheten under byggtiden syntes bland annat upplevt gott samarbete mellan inspektören och den ansvariga arbetsledaren.

Byggnadstillsynens särskilda granskning gällde bland annat en bedömning av enhetligheten i förfarandena och processerna samt tillämpningen av den nya bygglagen. Utöver enkäten som gjordes i samband med granskningen intervjuades ledningen, personalen, kunderna och intressentgrupperna och man bekantade sig med dokumentation. Resultaten av den särskilda granskningen rapporteras separat.

Revisionsnämndens slutsatser

Byggnadstillsynen har utvecklat sin tillståndsprocess utifrån en extern processanalys som genomfördes år 2023. Dessutom har utgångspunkterna för utvecklingen av tillståndsprocessen varit systemutveckling och ikraftträdandet av den nya bygglagen. De mål som byggnadstillsynen ställt upp i enlighet med Berättelsen om Esbo för att göra tillståndsprocessen smidigare innehåller teman där resultaten av analysen visade på brister och lyfte fram önskemål av aktörerna.

Revisionsnämndens utvärdering om att resultatmålet om den tid som tillståndshandläggningen kräver har uppnåtts delvis stämmer överens med bokslutet. En del av tillstånden, i synnerhet enligt den nya bygglagen, nådde sitt målvärde. För alla tillstånd uppnåddes dock målet inte. Den totala längden på tillståndshandläggningen har dock upplevts vara lång i kundresponsen. Beräkningsmetoden skiljer sig också från jämförelsestäderna.

I den analys som byggnadstillsynen lät göra år 2023 och i den enkät som enheten för extern revision gjorde våren 2026 syns fortfarande samma utvecklingsobjekt och önskemål om att servicenivån i tillståndsprocessen ska utvecklas. Servicen upplevs till exempel vara ojämn, handledningen och rådgivningen bristfällig, tillståndsprocessen är långsam och svår att förutse samt ibland onödigt tung. På basis av det totala medelvärdet som tillståndshandläggningen fick i externa revisionens enkät och på basis av de fritt formulerade svaren finns det fortfarande saker som bör förbättras inom tillståndsprocessen, jämfört med målet om att tillståndsprocessen ska framskrida smidigt.

Som utvecklingsåtgärder har byggnadstillsynen bland annat publicerat anvisningar och blanketter som underlättar både tillståndshandläggarens och sökandens arbete. Det är viktigt att man regelbundet följer upp ibruktagandet av de nyligen publicerade anvisningarna och effekterna av andra utvecklingsåtgärder så att kundupplevelsen verkligen förbättras.

Byggnadstillsynens resurser har år 2025 och i början av år 2026 varit tillräckliga för handläggningen av tillståndsansökningar. Byggnadstillsynen oroar sig för att resurserna inte räcker till. När antalet tillståndsansökningar eventuellt ökar i framtiden är det viktigt att verksamheten kan utvecklas både med tanke på processerna och systemen så att byggnadstillsynen har beredskap att handlägga alla tillståndsansökningar inom den tidsfrist som lagen kräver.

Revisionsnämndens rekommendationer

Verksamheten bör utvecklas så att byggnadstillsynen har beredskap att handlägga alla tillståndsansökningar inom den tidsfrist som lagen kräver. Förutsägbarheten och transparensen på handläggningstiden bör förbättras och den faktiska totala handläggningstiden för bygglov bör mätas.

Uppföljningen av byggnadstillsynens kundrespons och genomförandet av utvecklingsåtgärder bör fortsätta regelbundet för att säkerställa det långsiktiga utvecklingsarbetets verkningsfullhet.

5.3 Åtgärder inom vattenskydd

I EU:s ramdirektiv för vatten fastställs gemensamma mål för hela Europeiska unionen för att förbättra vattenkvaliteten. De praktiska åtgärderna i Finland styrs i huvudsak av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen. Kommunerna har det lokala ansvaret för att främja och övervaka vattenskyddet.

I Esbo finns utöver havsområdena också 74 sjöar, många tjärnar och ett rikligt nätverk av vattendrag. Serviceområdet för miljövård lyder under stadens miljö- och byggnadstillsynscentral. Till dess uppgifter hör bland annat att behandla vattenrelaterade frågor, främja vattenskyddet och restaurering av vattendrag samt främja ärenden som anknyter till vattenlagen och lagen om vattentjänster.

Syftet med utvärderingen var att utreda åtgärderna inom vattenskyddet i staden och deras genomslag. Utvärderingen gällde verksamheten inom serviceområdet för miljövård. Som utvärderingskriterier granskades hur planmässigt vattenskyddet i Esbo är, hur vattenskyddsåtgärderna genomförs och hur den ekologiska statusen i vattendragen i Esbo utvecklas.

Vattenskyddet bidrar till total icke-försämring av naturen

Esbo stad har förbundit sig att nå FN:s mål för total icke-försämring av naturen år 2035. I färdplanen Natursmart Esbo presenteras målen för tryggheten av naturens mångfald i Esbo fram till år 2035. Genom vattenskydd främjas också uppnåendet av detta mål.

Enligt Esbo stads åtgärdsprogram för Östersjön genomför Esbo skyddet av sina kustvatten och insjöar i enlighet med lagens krav och i annat kontinuerligt grundläggande arbete. Dessutom har staden många program och mål som anknyter till vattenskydd, av vilka de mest centrala är Esbo stads åtgärdsprogram för Östersjön, Esbo stads åtgärdsprogram för vattenvård, Esbo stads dagvattenprogram, planen för skydd av grundvattenområdena i Esbo, utvecklingsplanen för vatten- och

avloppstjänster samt Esbo stads åtgärdsplan för anpassning till klimatförändringen. Esbo deltar också i mer omfattande åtgärdsprogram, såsom planen för vattenvårdsområdet Kymmene älv och Finska viken samt åtgärdsprogrammet för vattenvård i Nyland.

Centrala mål för de åtgärder som gäller vattenskyddet i Esbo är att uppnå och upprätthålla god status i yt- och grundvattnen, minska belastningen som orsakas av näringsämnen och skadliga ämnen samt fri rörlighet och naturlig förökning för fiskar och andra organismer.

Över hälften av de vattendrag som granskades var i gott skick eller bättre år 2022

Övervakningen av den ekologiska statusen i vattendragen i Esbo är riksomfattande, men Esbo följer också upp statusen i sina ytvatten. Vid klassificeringen av ekologisk status används en femstegsskala från dålig till hög. Den ekologiska statusen i vattendragen i Esbo har undersökts med sex års mellanrum, senast år 2022. År 2022 var statusen på sammanlagt fem vattendrag hög, på tolv god, på sex måttlig, på ett otillfredsställande och på ett dålig. Bland havsområdena var skärgårdens havsområde i måttligt skick. Havsområdena i Esboviken och Bredviken var däremot i otillfredsställande skick. Jämfört med år 2016 förbättrades den ekologiska statusen i sex vattendrag i Esbo vid granskningen år 2022. Det skedde dock en försämring i den ekologiska statusen i Saarijärvi och Dämman.

Grundvattnets status i Esbo granskades senast år 2020. Vägsaltning har försämrat grundvattnets status från det tidigare läget kring Metsämaa och Lahnus. I granskningen år 2020 fanns det nio grundvattenområden i Esbo vars status var god och tre vars status var dålig.

I synnerhet avrinningsområdesbaserad restaurering framhävs inom vattenskyddet

Till vattenskyddets åtgärder hör kartläggning av riskområden, inrättande av skyddszoner och våtmarker samt bekämpning av erosion. Med tanke på dagvatten och anpassning till klimatförändringen är de viktigaste åtgärderna att hålla vattenfåror öppna och att undvika dränering, att öka antalet översvämningssplan och metoder som skyddar mot översvämning, gröna tak, bekämpning av invasiva arter samt att främja ekologiska metoder för dagvattenbehandling.

Restaureringen av vattendrag omfattar vårdfiske, oxidering, avlägsnande av fiskarnas vandringshinder och byggande av fiskvägar. Också strömmande vattendrag blir restaurerade, antingen med tanke på livsmiljöer eller fiskerinäring. Esbo stad har i synnerhet med tanke på grundvattnen utrett möjligheten att minska eller ersätta vägsaltning, men enligt rapporteringen för år 2025 har det inte gjorts några framsteg sedan år 2023.

Till miljötillsynens åtgärder hör tillsyn över att lagstiftningen följs, till exempel i behandlingen av avloppsvatten. Dessutom ger miljötillsynen utlåtanden bland

annat om miljö- och vattentillstånd, bygglov och beslut om planeringsbehov, deltar till exempel i planeringen av utvecklingsplanen för vatten- och avloppstjänster och deras verksamhetsområde samt behandlar anmälningar om olägenheter och ingriper i eventuella överträdelser av lagstiftningen och av Esbo stads miljövårdsbestämmelser.

Planläggningsåtgärderna omfattar reservering av utrymme för snö samt fördröjning och absorption av dagvatten, tryggande av skyddszoner och den biologiska balansen i vattendrag, utvecklande av dagvattenanvisningar, minimering av ogenomträngliga ytor samt beaktande av grundvattenområden vid planläggningen. Stadsteknikcentralen genomför vattenskyddsåtgärder både som egna planerings- och byggprojekt och som en del av andra planerings- och byggprojekt i allmänna områden.

I synnerhet forskning och uppföljning av åtgärdernas konsekvenser är de viktigaste åtgärderna inom vattenskyddet, så att skydds- och restaureringsåtgärderna ska kunna riktas rätt. Informationen är viktig också vid planeringen av en växande stad som Esbo. I Esbo genomförs uppföljning av yt- och grundvattnets kvalitet och mängd, kartläggningar av strömmande vatten och uppföljning av fiskbestånden. Dessutom görs utredningar om naturvärden och utvecklas ett geodatasystem och upphandlingar. Information om yt- och grundvattnets tillstånd och arter upprätthålls.

För att förbättra vattenområdenas ekologiska status är det viktigt att inte bara minska den interna belastningen, utan att även utnyttja avrinningsområdesbaserad restaurering av vatten som samlas i fåror, åar och sjöar. Det främjar i bästa fall flera mål, men kräver samarbete med aktörerna i avrinningsområdet för att lyckas. Utbildning, ökad kunskap och rådgivning är viktiga åtgärder både inom staden och för att öka de externa aktörernas medvetenhet om vattenskyddets betydelse. Esbo stad publicerar utredningar, undersökningar och guider för invånarna och intressentgrupperna.

Åtgärder genomförs av både staden och intressentgrupper

Enligt miljövården rapporteras de genomförda åtgärderna i åtgärdsprogrammen för vattenskydd och Östersjön en gång om året till miljö- och byggnadsnämnden. Åtgärderna är indelade i fortlöpande uppgifter och åtgärder av projektnatur. Ansvaret för åtgärderna har fördelats på stadens resultatenheter och externa intressentgrupper.

De konkreta åtgärder som vidtagits under perioden för åtgärdsprogrammet för vattenvård, som inleddes år 2022, har bland annat varit det gemensamma projektet för vattenhantering i Långträsk avrinningsområde och fiskvägen i Dämman. Dessutom har man på de nya webbsidorna lagt till rådgivning om avfalls- och dagvattenhantering samt information om vattendrag och fenomen i dem. Man har också

publicerat flera anvisningar, såsom en anvisning om vatten på byggplatser i huvudstadsregionen. År 2025 inleddes i Esbo bland annat två pilotförsök för hantering av vatten på byggarbetsplatser, staden gick med i projektet för restaureringen av Mankbyåns avrinningsområde, bekämpade solabborren i Laihalampi i Noux genom förgiftning, utförde en utredning om strömmande vatten och planerade avlägsnande av regleringsdammar i Bodom träsk och en fiskväg.

För några av de 107 åtgärderna i åtgärdsprogrammet för vattenvård har det ställts upp en måltidtabell, och den största delen av åtgärderna har genomförts enligt tidsplanen. Största delen av åtgärderna innebär kontinuerligt sakkunnigarbete och majoriteten av åtgärderna har omfattat åtgärder som överskrider det kontinuerliga arbetet under minst ett år. Enligt rapporteringen för år 2025 har nio åtgärder inte inletts.

Inom ramen för Esbo stads åtgärdsprogram för Östersjön har man bland annat utrustat hamnar med anordningar för borstning av båtbottnen. Dessutom har man kartlagt havsområdenas undervattensnatur och småvattens tillstånd vid kusten samt ökat skyddet av och kommunikationen om undervattensnaturen och stränder i naturtillstånd. År 2025 fick naturstigen i Oitans skyltning. Dessutom har man fortsatt samarbetet mellan invånare och föreningar, skyddat ett grunt vattenområde utanför Westend och utfört en naturutredning om naturtyper och arter under vattenet i Bergö på uppdrag av stadsplaneringscentralen.

Det har inte ställts upp några årliga mål för genomförandet av åtgärderna i åtgärdsprogrammet för Östersjön, men redan under programmets första år hade största delen av de 42 åtgärderna i programmet inletts. Enligt rapporteringen för år 2025 har sju åtgärder ännu inte inletts.

Jordmånen i Esbo, en allt tätare bebyggd stad och klimatförändringen utgör utmaningar för vattenskyddet

Jordmånen i Esbo är huvudsakligen lerjord som dåligt släpper igenom vatten. I Esbo finns också potentiella sura sulfatjordar. Stadsstrukturen i Esbo växer och koncentreras, vilket innebär att det i fortsättningen inte nödvändigtvis finns plats för större översvämningsstrukturer eller behandling av dagvatten. När Esbo blir allt tätare bebyggt belastas samma vattendrag av flera samtidiga byggarbetsplatser, vilket har en betydande inverkan på vattenkvaliteten.

I och med klimatförändringen ökar antalet översvämnningar, havsnivån stiger, det sker ändringar i nederbörd, torka och värme, invasiva arter sprids liksom växt- och fisksjukdomar. Dessa kräver proaktiva åtgärder. En annan utmaning är den fragmenterade och omfattande externa belastningen. Brister förekommer i uppföljningen och kunskapsunderlaget särskilt då det gäller undervattensarterna. Utvärderingen av restaureringseffekterna är krävande, eftersom de långsiktiga effekterna syns först efter flera årtionden.

Samarbetet med stadens aktörer, kommuner samt ägare av mark- och vattenområden är viktigt

Samarbetet inom staden har beskrivits som bra i utvärderingen, men prioriteringen av åtgärder inom vattenskyddet har upplevts vara i behov av förbättring. Vattenskyddsprojekt och möten mellan olika aktörer blir lätt ogenomförda på grund av andra uppgifter och brist på resurser.

Engagemanget för sektorsövergripande samarbete inom staden har ökat genom interna arbetsgrupper och åtgärdsprogram, såsom dagvattenarbetsgruppen och arbetsgruppen för anpassning till klimatförändringen.

Samarbete med externa aktörer har bedrivits såväl med städerna i huvudstadsregionen som med närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (numera Livskraftscentralen). Miljövården och stadsteknikcentralen deltar i många samarbetsnätverk. Miljövården delar årligen ut understöd för restaurering av vattendrag till invånare och föreningar. Med understöd för restaurering av vattendrag har staden år 2025 stött åtgärder i Hannusträsk, Klappträsk, Nupurträsket, Långträsk och Sågträsk. Staden äger endast en liten del av vattendragen i Esbos område, och därför är samarbete med såväl kommuner som andra ägare av mark- och vattenområden nödvändigt.

Revisionsnämndens slutsatser

Vattenskyddet är en del av Esbo stads mål att uppnå total icke-försämring av naturen. Vattenskyddet i Esbo är planmässigt och genomförs i enlighet med lagens krav och som en del av det övriga kontinuerliga grundläggande arbetet. Staden har många pågående åtgärdsprogram och planer inom vattenskydd. Bland annat inom Esbo stads åtgärdsprogram för Östersjön hade största delen av åtgärderna påbörjats redan under programmets första år. Inom åtgärdsprogrammet för vattenvård har den största delen av de schemalagda åtgärderna genomförts enligt tidsplanen. En stor del av åtgärderna innebär kontinuerligt sakkunnigarbete. En del åtgärder har ännu inte påbörjats.

Enligt en utredning av vattendragens ekologiska status år 2022 förbättrades den ekologiska statusen i sex vattendrag i Esbo jämfört med år 2016. Det skedde dock en försämring i den ekologiska statusen i två vattendrag. Dessutom har vägsaltning försämrat grundvattnets status från det tidigare kring Metsämaa och Lahnus. Det krävs fortfarande arbete för att uppnå och upprätthålla en god status för yt- och grundvattnen.

De viktigaste vattenskyddsåtgärderna som utförs i Esbo är varierande och omfattar bland annat tillsyn, byggande av olika konstruktioner, restaurering av vattendrag och främjande av metoder för behandling av dagvatten. Till

planläggningsåtgärderna hör bland annat beaktande av grundvattenområden, lokalreserveringar, minimering av ogenomträngliga ytor och bestämmelser om dagvatten. I utvärderingen lyftes särskilt fram hur viktig en avrinningsområdesbaserad restaurering som i bästa fall främjar flera mål kan vara. Sådana kräver samarbete mellan såväl grannkommunerna som områdets många mark- och vattenområdesägare. Detta understryker också vikten av att involvera externa och lokala aktörer, öka kunskaperna och ge råd. Det är skäl att ägna uppmärksamhet åt omfattande information till kommuninvånarna om vattenskyddsarbetet och om aktuella restaureringsprojekt.

Till de centrala åtgärderna hör också forskning och datainsamling, där det enligt utvärderingen fortfarande finns brister. Det är viktigt att informationsunderlaget och dess användbarhet främjas så att man utgående från informationen kan utföra hållbar stadsplanering i en växande stad som Esbo samt rikta åtgärder och begränsade resurser så effektivt som möjligt.

Revisionsnämndens rekommendationer

Vattenskyddsåtgärderna bör effektiviseras så att en god status för yt- och grundvatten ska uppnås och upprätthållas.

Kommuninvånarna ska på ett heltäckande sätt informeras om vattenskyddsarbetet och om aktuella restaureringsarbeten.

Bristerna i kunskapsunderlaget ska åtgärdas och dess användbarhet främjas så att man kan främja åtgärdernas verkningsfullhet och en hållbar stadsplanering.



5.4 Energieffektivitet och förnybar energi i stadens fastigheter

Esbo stad har som mål att vara klimatneutral före år 2030. I färdplanen för ett klimatneutralt Esbo 2030, som godkänts av fullmäktige, beskrivs stadens eget arbete, samarbetet med partner och invånare samt konkreta åtgärder för att nå målet. Energi är ett av fokusområdena i färdplanen. Till det hör utöver produktion, distribution och förbrukning av el, värme och kyla även energieffektivitet, sparande och rådgivning.

Syftet med utvärderingen är att utreda hur staden har främjat åtgärderna i färdplanen för ett klimatneutralt Esbo 2030 för att öka andelen förnybar energi och främja energieffektiviteten i stadens egna fastigheter. Föremålet för utvärderingen är affärsverket Esbo lokaler som ansvarar för byggherreuppdrag, upphandling och underhåll av stadens lokaler. Som utvärderingskriterier granskas övergången till klimatneutral fjärrvärme samt genomförandet av åtgärderna för energieffektivitet och ökning av förnybar energi i färdplanen för ett klimatneutralt Esbo år 2030.

I stadens direktägda fastigheter används klimatneutral fjärrvärme

Esbo stads lokaler uppgår till sammanlagt cirka 1,15 miljoner m² rumsyta. De direktägda lokalerna omfattar 712 816 m² rumsyta, bolagsobjekten 210 189 m² rumsyta och hyresobjekten 178 503 m² rumsyta. Procentuellt sett utgör antalet direktägda lägenheter 65 procent av det totala antalet, bolagsobjektens andel 19 procent och hyresobjektens andel 16 procent. Den största användaren av stadens lokaler är sektorn för fostran och lärande, som använder 59 procent av stadens verksamhetslokaler. I Esbo finns ungefär 100 skolor och drygt 200 daghem. Affärsverket Esbo lokaler strävar efter klimatvänlighet i byggandet av nya skolor och daghem samt satsar på hållbart och förmånligt underhåll av fastigheterna under hela deras livscykel.

Enligt stadens klimatvakt, som samlar ihop klimatåtgärderna i Esbo, övergick man till att använda fjärrvärme som producerats med förnybara energikällor i stadens alla direktägda fastigheter under år 2020.

Dessutom installerades i ungefär 110 daghems- och skolfastigheter sensorer som mäter temperaturen och luftfuktigheten och som tillsammans utifrån väderprognosen styr uppvärmningen av fastigheten. El som används i stadens fastigheter är också klimatneutral och dess ursprung säkerställs genom ursprungsgarantier.

Staden har genomfört flera objekt som utnyttjar jordvärme eller solenergi

I vissa äldre fastigheter som förvaltas av staden är den huvudsakliga uppvärmningsformen olja. En del av dessa fastigheter har nått slutet av sin livscykel. I de objekt som kommer att användas också i framtiden ersätts uppvärmningsformen antingen med fjärrvärme, som producerats med förnybar energi, eller med

jordvärme. Enligt affärsverket Esbo lokaler ska staden avstå av oljeuppvärmning i 15 objekt. I åtta objekt har ändringsarbetena slutförts. Enligt klimatvakten framskrider åtgärden enligt tidsplanen, men det har dock rapporterats att uppnåendet av målen bromsas upp av att vissa fastighetsobjekts framtidsutsikter är osäkra.

Esbo strävar dessutom efter att 10 procent av energiförbrukningen i nybyggnader ska produceras med förnybar energi lokalt i objektet. Esbo har under åren 2017–2025 byggt sammanlagt 20 objekt med jordvärme och före utgången av år 2025 sammanlagt 16 objekt som använder solenergi. Esbo bereder sig också på kraven på solpaneler i direktivet om byggnaders energi-prestanda.

Energieffektiviteten förbättras genom en energimanager- och fastighetstillsynstjänst

Energimanager- och fastighetstillsynstjänsten har varit i bruk i Esbo sedan år 2020. Utöver att förbättra energieffektiviteten omfattar målen för tjänsten bland annat att säkerställa säkra och hälsosamma inomhusförhållanden. Fjärrhanteringen omfattar 163 objekt och energiövervakningen 343 objekt. Enligt affärsverket Esbo lokaler uppnåddes med hjälp av tjänsten år 2025 en energibesparing på 8 976 MWh i direktägda objekt och besparingar på 958 000 euro jämfört med år 2019.

Dessutom ökas energieffektiviteten i stadens fastigheter bland annat genom att nya objekt planeras för minst energiklass A och genom att man eftersträvar en 30 procents förbättring av energieffektiviteten vid ombyggnader. En åtgärd är också att effektivisera lokalanvändningen, vilket beaktas vid planeringen av nya byggnader och genom att staden avstår från onödiga lokaler.

År 2017 användes cirka 100 000 gamla lysrör i stadens inomhusbelysning och avsikten var att de skulle bytas ut mot led-rör före slutet av år 2025. Det rapporteras dock i klimatvakten att uppdateringen till LED-rör i Esbo lokalers objekt ligger efter den planerade tidsplanen. De LED-rör som är på stadsteknikcentralens ansvar kommer alla att vara uppdaterade år 2030.

Esbo uppnådde sina kommunala energieffektivitetsbesparingar redan år 2023

Esbos mål i energieffektivitetsavtalet för kommunsektorn 2017–2025 var 19 611 MWh/år, vilket uppnåddes redan år 2023. År 2025 var den kumulativa energibesparingen redan 30 679 MWh/år. Stadsstyrelsen beslutade om att delta i det nya energieffektivitetsavtalet för den offentliga sektorn för åren 2026–2035. Stadens nya energisparmål är 24 842 MWh/år före år 2035, vilket är cirka 10 procent av den faktiska förbrukningen år 2024. I Esbo följs också den specifika energiförbrukningen per kvadratmeter. Målet för förbrukningen är 200 kWh/m², men det har ännu inte uppnåtts under åren 2019–2025.

Revisionsnämndens slutsatser

I stadens fastigheter har åtgärderna för energieffektivitet och ökning av förnybar energi i regel genomförts väl. I stadens direktägda fastigheter har man övergått till klimatneutral fjärrvärme. Dessutom är den el som används i stadens fastigheter klimatneutral. I vissa äldre fastigheter som förvaltas av staden används fortfarande oljeuppvärmning som huvudsaklig uppvärmningsform. I objekt som också i fortsättningen ska användas byts uppvärmningsformen ut mot antingen förnybar fjärrvärme eller jordvärme. Uppdateringen har dock bromsats upp av de osäkra framtidsutsikterna för vissa objekt.

Esbo stad strävar också efter att tio procent av energiförbrukningen i nya byggnader ska produceras med förnybar energi som produceras lokalt i objektet. För att målet ska nås har Esbo före utgången av år 2025 genomfört flera objekt med jordvärme eller solenergi.

Som åtgärder som ökar energieffektiviteten planeras stadens nybyggnadsobjekt minst i energiklass A, och vid ombyggnad eftersträvas en 30 procents förbättring av energieffektiviteten. Staden strävar också efter att effektivisera sin lokalanvändning. Dessutom används en energimanager- och fastighetstillsynstjänst. Målet var också att före slutet av år 2025 byta ut cirka 100 000 gamla lysrör till led-rör i Esbo lokalers objekt, men målet har rapporterats dra ut på tiden mer än förväntat.

Esbo stad har åren 2017–2025 deltagit i energieffektivitetsavtalet för kommunsektorn, vars mål för kumulativ energibesparing uppnåddes redan år 2023. Stadens åtgärder för att förbättra fastigheternas energieffektivitet fortsätter med genomförandet av färdplanen för ett klimatneutralt Esbo år 2030 och energieffektivitetsavtalet för den offentliga sektorn 2026–2035, som inleddes år 2026.

Revisionsnämndens rekommendation

Esbo lokaler bör dra upp riktlinjer för framtiden för sina fastigheter för att påskynda övergången bort från oljeuppvärmda fastigheter i staden.





6 Koncernen

6.1 Helsingforsregionens miljötjänster – uppnåendet av ägarstyrningsmålen

Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) är en samkommun som grundades av Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla år 2009.

Esbo, Helsingfors och Vanda har gemensamt ställt upp tre ägarstyrningsmål för HRM. Uppnåendet av målen följs upp i samband med delårsöversikterna och bokslutet genom en separat ägarstyrningsrapport för huvudstadsregionen.

Utvärderingen har begränsats till ägarstyrningens synvinkel och syftet är att utreda hur de ägarstyrningsmål som Esbo har ställt upp för HRM har uppnåtts. Ägarstyrningsmålen gäller förbättrad produktivitet, ökad klimatneutralitet och ansvarstagande samt kundnöjdhet.

Produktiviteten har förbättrats

För HRM har det ställts upp ett ägarstyrningsmål för den årliga produktivitetsökningen och den ekonomiska balansen. Som mätare för målet följs genomförandet av produktivetsprogrammet, verksamhetskostnaderna per invånare och soliditetsgraden.

HRM har främjat sin produktivitet genom att utnyttja digitalisering, genom initiativ som samlats in från personalen om effektivare arbete i vardagen samt genom att utveckla upphandlingar och en hanteringsmodell för artificiell intelligens. Mätarna som har ställts upp för produktivetsprogrammet förväntas nå sina målvärden. Revisionsnämnden har i utvärderingsberättelsen 2023 ägnat uppmärksamhet åt andelen icke-fakturerat vatten av den vattenmängd som pumpas in i vattennätet, vilket följs upp i produktivetsprogrammet. Prognosen för utfallet för år 2025 är 16 procent och andelen underskrider den fastställda maximala andelen. Prognosen har enligt rapporteringen förbättrats, eftersom de data som används vid kalkylerna har preciserats. Även den tilläggs-skuld per invånare, beräknad som skillnaden mellan de två föregående årens skuldbelopp per invånare, förväntas underskrida den fastställda maximinivån och bli negativ.

Prognosen för verksamhetskostnaderna per invånare är 145 euro per invånare och uppnår därmed målet. Prognosen för soliditetsgraden som beskriver skuldbäringsskapaciteten är 27,3 procent, och överstiger den fastställda miniminivån på 25,2 procent.

Samkommunens ekonomi utmanas av obalans och eftersatta reparationer, vars ökning ännu inte har kunnat brytas. Enligt HRM har hållbar ekonomi varit en central fråga för samkommunen, eftersom den varit mycket skuldsatt på grund av stora investeringar som är typiska för vatten och avlopp. Hållbar ekonomi har lyfts fram som en strategisk prioritering för samkommunen och målet är att skuldbeloppet inte ska öka ytterligare. Skuldsättningen förväntas därför avta snabbare än beräknat i budgeten.

Mängden blandavfall per invånare och återvinningsgraden når inte målen

För Helsingforsregionens miljötjänster har det dessutom ställts upp ett mål för att öka klimatneutraliteten och ansvarsfullheten. Som mätare för målet följs återvinningsgraden för hushållsavfall och mängden blandavfall, mängden växthusgasutsläpp samt genomförandet av programmet för klimatneutralitet.

Förhandsbedömningen om utfallet av klimatutsläppen år 2025 är 80 000 ton koldioxidkvivalenter, vilket är under den fastställda maximinivån. Enligt rapporteringen för huvudstadsregionen är den viktigaste utsläppskällan i samkommunens verksamhet numera dikväveoxid som bildas vid avloppsrening, och enligt rapporteringen har åtgärderna för att kontrollera och minska dessa utsläpp lyckats väl. Samkommunens spetsprojekt inom programmet för klimatneutralitet har år 2025 fokuserat på ibruktagande av en ny rötningsanläggning, minskning av processutsläpp från avloppsrening samt utveckling av rådgivningstjänster för anpassning till klimatförändringen. Projekten har enligt rapporteringen framskridit som planerat.

Däremot rapporteras inte att återvinningsgraden av hushållsavfall och mängden blandavfall skulle nå de uppställda målvärdena. Uppskattningen av återvinningsgraden är 45 procent, medan målnivån är 55 procent. Den beräknade mängden blandavfall är 120 kg per invånare, och målet är högst 100 kg per invånare.

Enligt rapporteringen har den överraskande ökningen av mängden blandavfall och minskningen av mängden returpapper inverkat på återvinningsgraden, som enligt HRM är den viktigaste utmaningen när det gäller att uppnå det fastställda ägarstyrningsmålet. Samkommunen kan inte ensam påverka detta i tillräcklig utsträckning, eftersom hushållsavfallet innehåller en stor andel som omfattas av producentansvar, vilket har beaktats i de återvinningsgrader som HRM beräknar.

Strävan har varit att påverka uppnåendet av målet genom att utvidga den separata insamlingen av bioavfall och genom att i de nya målgrupperna ta i bruk en invånaraktivitetsmodell som syftar till att effektivisera avfallssorteringen. Båda mätarna påverkas också genom kommunikations- och rådgivningsarbete. Vid beräkningen av mängden blandavfall spelar det särskilt stor roll att bioavfall separeras från blandavfallet samt att avfallsmängderna förebyggs genom återanvändning av föremål och genom att konsumera mindre.

Kundnöjdheten har hållits på en god nivå

I ägarstyrningsmålet som gäller en bättre fungerande vatten- och avfallshantering är den fastställda mätaren kundnöjdhet, som enligt rapporteringen har hållits på en jämn och god nivå. Utfallet för år 2025 är 4,3/5 och överskrider den fastställda målnivån. Enligt uppgifterna i utvärderingen är man i synnerhet nöjd med Sorttistationerna, avfallstjänsterna samt vatten och avlopp. Information vid störningssituationer är i sin tur en typisk tjänst som man är mindre nöjd med. Enligt HRM

sker behandlingen av kundrespons systematiskt och via flera kanaler. Responsen anses vara en viktig del av utvecklandet av HRM:s tjänster och förbättringen av kundupplevelsen.

Revisionsnämndens slutsatser

För samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster har det uppställts gemensamma ägarstyrningsmål tillsammans med huvudstadsregionens städer. Det förväntades att ägarstyrningsmålen som gäller att förbättra produktiviteten och kundnöjdheten uppnås.

Samkommunens ekonomi utmanas av låneskulden och ökande eftersatta reparationer, men enligt rapporteringen framskrider HRM:s produktivetsprogram, som syftar till ekonomisk balans, i enlighet med målen. Både de invånarspecifika verksamhetskostnaderna och soliditeten har utvecklats i positiv riktning. Kundnöjdheten i samkommunen har varit på en god nivå och syns som tillfredsställelse i synnerhet med avfallstjänsterna, vatten och avlopp samt Sortti-stationerna.

Målet om klimatneutralitet och ökad ansvarsfullhet bedöms uppnås endast delvis. HRM:s klimatutsläpp förväntas förverkligas i enlighet med målet. Enligt rapporteringen framskrider också spetsprojekten inom HRM:s program för klimatneutralitet som planerat. Däremot förväntas mängden blandavfall och återvinningsgraden ligga under målvärdena. Den långsamma ökningen av återvinningsgraden har påverkats av den minskade mängden returpapper och den ökade mängden blandavfall. Som åtgärder för att förbättra situationen har samkommunen bland annat utvidgat den separata insamlingen av bioavfall samt en modell för aktiva invånare som syftar till att effektivisera avfallssorteringen. Samkommunen kan dock inte påverka ökningen av återvinningsgraden tillräckligt mycket på egen hand. För att minska blandavfallet är det viktigt att förebygga uppkomsten av avfall. Man strävar till att påverka båda mätarna genom kommunikations- och rådgivningsarbete. Det är viktigt att arbetet fortsätter.

Revisionsnämndens rekommendation

Koncernstyrningen ska med hjälp av ägarstyrningen tillsammans med samkommunen och dess medlemskommuner effektivare främja en minskning av mängden blandavfall och en höjning av återvinningsgraden.

7 Revisionsnämndens utvärderings- och granskningsarbete



Enligt lagen ska revisionsnämnden bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i staden och stadskoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Revisionsnämnden ser till att granskningen av staden och dess dottersammanslutningar samordnas. Om stadens balansräkning visar underskott som saknar täckning, ska revisionsnämnden bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet. En lagstadgad uppgift är dessutom att se till att skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas samt att delge fullmäktige dessa redogörelser.

Enligt kommunallagen bereder revisionsnämnden de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin för beslut i fullmäktige. Enligt kommunallagen väljer fullmäktige för granskning av förvaltningen och ekonomin en revisionsammanslutning som förordnar en ansvarig OFGR-revisor. Enheten för extern revision bereder ärenden för revisionsnämnden och dess sektioner, företar revisioner enligt OFGR-revisorns arbetsprogram och enhetens revisionsprogram samt rapporterar om revisionen till revisionsnämnden samt utvärderingens objekt och de närmaste cheferna.

Verkställande av utvärderingsplanen och utvärderingsprogrammet

Revisionsnämnden och enheten för extern revision genomför utvärderingsarbete som grundar sig på utvärderingsprinciperna och verksamhetsplanen som revisionsnämnden godkänt, samt på utvärderingsplanen som omfattar fullmäktigeperioden och på det årliga utvärderingsprogrammet. Dokumenten har publicerats på den externa revisionens webbsida: www.espoo.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/beslutsfattande/extern-revision#utvrderingsbertelsen-7671.

Målet med utvärderingsplanen för fullmäktigeperioden 2025–2029 är en heltäckande utvärdering av resultatet och ändamålsenligheten hos stadens och stadskoncernens tjänster. Vid valet av utvärderingsobjekt har man beaktat objektets väsentlighet, riskbaserade karaktär och aktualitet. Utvärderingstemana har härletts ur Berättelsen om Esbo, budgetmålen och stadens lagstadgade uppgifter samt aktuella teman. De årliga utvärderingarna gäller uppställandet, genomförandet och rapporteringen av resultatmålen samt bokslutet och nyckeltalen för personalen. Under utvärderingsåren 2025–2028 utvärderas bland annat Esbo stads och stadskoncernens ekonomiska balans och stora investerings- och utvecklingsprojekt samt förebyggande av segregation och andra teman enligt Berättelsen om Esbo. Genomförandet av målet om ett klimatneutralt Esbo 2030 följs upp och utvärderas under fullmäktigeperioden. Utvärderingsplanen för fullmäktigeperioden preciseras med årliga utvärderingsprogram.

Revisionsnämndens verksamhet år 2025

Revisionsnämnden höll 12 möten under utvärderingsåret 2025 (hösten 2025–våren 2026) och dess två sektioner höll fem möten. På sammanträdena behandlade revisionsnämnden de frågor som tas upp ovan i denna utvärderingsberättelse. Nämnden diskuterade aktuella ärenden med stadsstyrelsens presidium och stadsdirektören vid sina möten våren 2026. Dessutom hörde nämnden presentationer om aktuella teman, såsom omvärldens tillstånd, avtalet om markanvändning, boende och trafik, koncernstyrningen och skolnätet samt aktuella frågor gällande dataadministrationen. Under utvärderingsåret fick nämnden rapporter om genomförandet av OFGR-revisorns revisionsprogram samt om interna revisionens verksamhetsplan.

Revisionsnämnden behandlade vid sitt sammanträde i september redogörelserna för bindningar för den nya fullmäktigeperioden och underrättade fullmäktige om dem i oktober 2025. Esbo stad publicerar redogörelsen för bindningar i ett register på adressen asiointi.asiat.fi/Sidonnaisuusrekisteri/Julkaisu/Index/JnGDk3dMv-KRY4NObl5yLw0eXP18jbBWo.

Fullmäktige behandlade i september 2025 svaren på observationerna i utvärderingsberättelsen. De kan läsas på stadens webbplats: <https://espoo.oncloudos.com/kokous/20251489-4-311551.PDF>. Revisionsnämnden fortsätter att följa upp rekommendationerna om utvärderingsteman under den innevarande fullmäktigeperioden.

Revisionsnämndens utlåtande till fullmäktige om den tredje delårsrapporten 2025

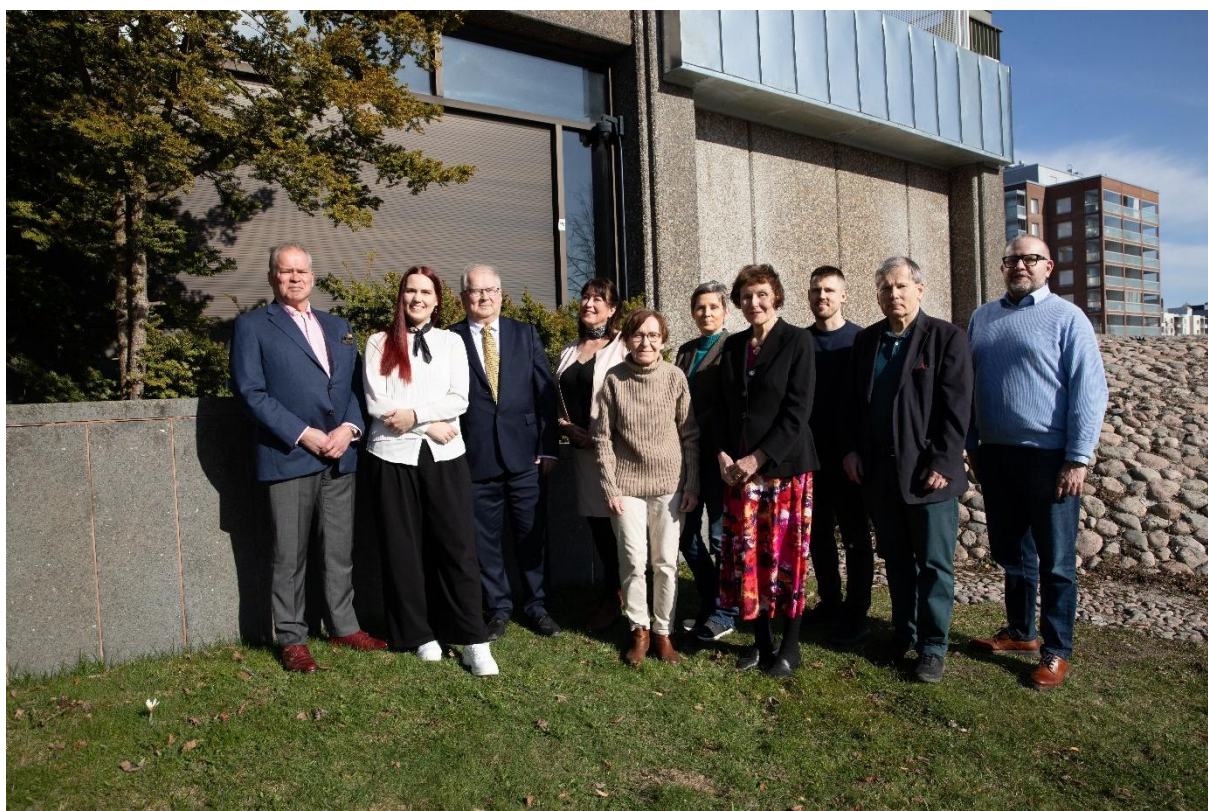
I sitt utlåtande till fullmäktige om den tredje delårsrapporten samt koncernrapporten och ägarstyrningsrapporten för huvudstadsregionen behandlade revisionsnämnden uppnåendet av målen för ekonomin och verksamheten samt lyfte fram aktuella frågor, såsom välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 och utsläppen från trafiken. Utlåtandet behandlades vid fullmäktiges sammanträde i december. Utlåtandet kan läsas på finska på stadens webbplats: <https://www.espoo.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/paatoksenteko/ulkoinen-tarkastus#lausunnot-osavuositarkastus-7673>.



Revisionsnämnden under fullmäktigeperioden 2025–2029, sammansättning år 2025





Tabell 10. Revisionsnämndens sammansättning år 2025

Ledamöter	Personliga ersättare
Jouni J. Särkijärvi, ordförande	Christos Petriotis
Minna Nurminen, vice ordförande	Marja Leena Heikkinen
Marita Backman	Fred Granberg
Sirpa Hertell	Satu Ramsland
Marjo Hinkkala	Sakari Kouti
Antti Jäänvirta	Kari T. Nukala
Anton Kumpulainen	Marjo Matikka
Jussi Leinonen	Sari Savela
Sofia Tuisku till 15.9.2025 och Hanna Markkanen från 15.9.2025	Hanna Markkanen till 15.9.2025 och Terhi Sundström från 15.9.2025
Niko Ohvo	Timo Kallioja
Markku Stenborg	Jukka Kuisma
Paula Viljakainen	Kati Niemi
Jukka Vilske	Ria Özberk











































På bilden från vänster Markku Stenborg, vice ordförande, Minna Nurminen, ordförande, Jouni J. Särkijärvi, Marita Backman, Sirpa Hertell, Marjo Hinkkala, Paula Viljakainen, Anton Kumpulainen, Jukka Vilske och Antti Jäänvirta. På bilden saknas Jussi Leinonen, Hanna Markkanen och Niko Ohvo.













Bilaga 1: Utfallet av stadens, affärsverkens och koncernsammanslutningarnas resultatmål enligt bokslutet och revisionsnämnden

Nåddes	Nåddes delvis	Nåddes inte	Kan inte utvärderas
			





Utfallet av stadens resultatmål

Resultatmålen	Bokslutet för 2025	Revisionsnämndens utvärdering
1. Esbo är en ledande stad inom lärande och bildning		
Barn i Esbo deltar i småbarnspedagogik av hög kvalitet		
Inlärningsresultaten och utbildningsnivån i Esbo ligger på toppnivå i Finland		
Alla barn och unga har en hobby som de tycker om		
Nolltolerans mot mobbning och våld i skolan		
Jobbets lockelse förbättras och personalens belastning minskar inom småbarnspedagogiken och undervisningen		
Barn och unga mår bra		
2. Staden genomför tjänster med hjälp av hela Esbo som gemenskap		
Tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet förbättras		
Tjänsteproduktionen utvecklas invånar- och kundorienterat samt kostnadseffektivt med hjälp av ett koncept med flera producenter		
Behandlingstiden för tillstånd inom byggande förbättras så att 85 procent av ansökningarna beslutas inom högst 75 dygn		



Gränssnitten och servicekedjorna mellan Esbo stad och Västra Nylands välfärdsområde fungerar väl		
3. Esbo är ekonomiskt hållbart och beskattningen är konkurrenskraftig		
Ökningen av verksamhetsutgifterna dämpas		
De internt tillförda medlen stiger till över 100 procent av investeringsbehovet under fullmaktperioden och koncernens lånestock börjar minska		
Esbo stads tjänsteinnehavare och politiska beslutsfattare påverkar verkställandet av regeringsprogrammet och besluten på riksplanet så att Esbo stads möjligheter till tillväxt och investeringar tryggas		
4. Esbo är en internationellt attraktiv huvudstad för entreprenörskap och innovat-		
Esbo lockar kunskapsintensiva företag att etablera sig och stanna i Esbo		
Antalet arbetstillfällen i företag i Esbo och i tillväxtkorridorerna ökar		
Esbo är en eftertraktad partner i utvecklingen av hållbara stads- och servicelösningar		
Esbo profilerar sig som Nordens bästa stad för etablering av startup- och tillväxtföretag. För detta ändamål utvecklar vi ett campus för tillväxtföretag tillsammans med våra partner		
Esbo är Nordens bästa plats för internationella experter		
Ungdomsarbetslösheten minskar till 2019 års nivå		
5. Esbo är en trivsamt, säker och naturnära hemstad		
Esbo växer hållbart		








Säkerhet i Esbo och trygghet som invånarna upplever		
Naturens mångfald blir starkare		
6. Esbo är klimatneutralt år 2030		
Klimatutsläppen (koldioxidekvivalenter) minskar i enlighet med målet.		
Främjande av klimatneutralitet på de platser som prioriteras i Berättelsen om Esbo; stadscentrumen med spårtrafik och småhusområdena i generalplanen för norra och mellersta Esbo		
7. Esbo är bäst i Finland i integrering		
Integrationen i Esbo är resultatrik		
Esbo stad stöder framgångsrikt flyktingar från Ukraina enligt det ansvar staden har		

Utfallet av resultatmålen för affärsverket Esbo lokaler

Resultatmålen	Bokslutet för 2025	Revisionsnämndens utvärdering
Resultatmålet är +26 miljoner euro före reserveringar år 2025		
Bygginvesteringarna genomförs enligt stadens budget samt investeringsprogrammets tidsplan och kostnadsförslag.		

Utfallet av koncernsammanslutningarnas resultatmål

Resultatmålen	Bokslutet för 2025	Revisionsnämndens utvärdering
Esbo bostäder Ab		
Kundupplevelsen är på god nivå		

Antalet påbörjade bostäder i snitt enligt principerna för boende och markanvändning		
Bolaget vidtar åtgärder för att nå stadens klimatmål		
Bolaget deltar aktivt i att minska bostadslösheten		
Esbo Catering Ab		
Produktiviteten ökar med minst 3,0 procent per år		
Bolagets verksamhet som anknutenenhet är konkurrenskraftig så att bolaget i regel genererar en mycket måttfull vinst		
Beställarkundernas allmänna vitsord stiger från år 2023 och det dagliga kundresponsresultatet utvecklas		
Ansvarsfullhet förverkligas och mäts inom alla dimensioner av hållbar utveckling. Ekologiskt, ekonomiskt och socialt ansvar beaktas i beslut och verksamhet		
Enter Espoo Oy		
Skapar hållbar tillväxt genom att locka internationella företag till Esbo		
Locka besökare, möten och kongresser till Esbo		
Identifierar och närmar sig företagskunder som kunde etablera sig i Esbo		
Länsimetro Oy		
Fastighetsegendomens effektiva förvaltning. Förbättring av metrons kapacitet och pålitlighet		
Effektiv samordning av parkeringsbolagens ekonomiska lönsamhet och smidiga resekedjor		
Utveckling av riskhanteringen		

Utbildningssamkommunen Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia		
Finansiell balans i ekonomi- och verksamhetsplanen		
Verksamhetens genomslagskraft ökar i Omnia		
Omnias attraktionskraft och hållkraft som tillhandahållare av utbildning och kompetenstjänster förbättras		
EMMA – Esbo moderna konstmuseum		
Ökning av den kulturella och sociala genomslagskraften		
Ökning av självfinansieringsandelen för verksamheten		
Ökning av EMMA:s namnkunnighet		
Esbo teater		
Ökning av den kulturella och sociala genomslagskraften		
Ökning av självfinansieringsandelen för verksamheten		
Ökning av Esbo teaters namnkunnighet		
Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT)		
Produktiviteten ökar årligen minst 1,5 procent		
De kommunspecifika subventioneringsandelarna till slutet av granskningsperioden är högst 50 procent av de kommunspecifika totala kostnaderna		
Förbättring av kollektivtrafikens funktion, ansvarsfullhet och kundnöjdhet		
Helsingforsregionens miljötjänster (HRM)		
En årlig produktivitetsökning på minst 1,5 procent och ekonomisk		
Klimatneutralitet 2030 och ökad ansvarsfullhet		
Bättre fungerande vatten- och avfallshantering samt kundtillfredsställelse		

Bilder och källor

Bilder

Sidan 3: Vessi Hämäläinen
Sidan 4: Taina Vehviläinen
Sidan 12: Pekka Rousi
Sidan 13: Kerttu Penttilä
Sidan 22: Kerttu Penttilä
Sidan 29: Kerttu Penttilä
Sidan 30: Kerttu Penttilä
Sidan 37: Roosa Zenger
Sidan 42: Pekka Rousi
Sidan 47: Taru Turpeinen
Sidan 53: Taru Turpeinen
Sidan 58: Kerttu Penttilä
Sidan 68: Kerttu Penttilä
Sidan 87: Joonas Salminen, Tikkurilan ilmakekus
Sidan 90: Kerttu Penttilä
Sidan 91: Elias Metsämaa, Filmbutik Oy
Sidan 95: Kerttu Penttilä
Sidan 97: Ami Koiranen
Sidan 98: Margit Lindholm, Duuilo
Sidan 106: Alena Bureika

Källor

Text, diagram och tabeller bygger på material som presenterats på revisionsnämndens och dess sektioners möten. Dessutom har uppgifterna kontrollerats hos tjänsteinnehavare och i tjänsteinnehavarbeslut samt i mötesprotokoll från stadens organ. Här är länkar till organens protokoll samt andra centrala handlingar och källor som använts vid beredningen.

Esbo stadskoncern

Business Espoos webbplats www.espoo.fi/sv/business-espoo-vassare-foretag
Principer för boende och markanvändning
Espoon ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2026
Esbo stads klimatmål
Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta
Esbos klimatvakt ilmastovahti.espoo.fi/sv
Esbo stads åtgärdsprogram för Östersjön 2024–2028
Esbo stads åtgärdsprogram för vattenvård 2022–2027
Espoon yleiskaava 2060 yleiskaavaluonnoksen selostus

Föredragningslistor, protokoll och beslut www.espoo.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/beslutsfattande/foredragningslistor-protokoll-och-beslut

Personaltidningen Espresso 2/2025

Nyckeltal om personalen 2025

Esbo stads välfärdsplan 2026–2029

Utvecklingsåtagande för området Kera www.espoo.fi/sv/boende-och-byggande/ker/utvecklingsatagande-området-ker

Natursmart Esbo – Färdplan för total icke-försämring av naturen

Principer för anordnande av eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen från och med 1.8.2025

Plan för eftermiddagsverksamhet på svenska i Esbo från och med 1.8.2025

PKS-omistajaohjausraportti HSL ja HSY tammi-joulukuu 2025

Päihteiden käytön ehkäisy ja käyttöön puuttumisen suunnitelma Espoon perusopetuksessa ja lukioissa 2024

Ansökan om tillstånd för byggnadslov Espoo.fi > [Rakentamisen lupaprosessi](#)
Esbo.fi > [Esbo stad och dess partnerkommuner förnyar informationshanteringen inom den byggda miljön](#)

Läroplan för grundläggande utbildning på svenska 2014

Läroplan för förberedande undervisning inför svensk grundläggande utbildning 2016

Suomenkielisen perusopetuksen arviointiraportit 2024–2025

Suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 2014

Suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 2016

Suomenkielinen varhaiskasvatussuunnitelma 2022

Stadens budgetar 2025–2026

Stadens bokslut 2020–2025

Toimintaympäristön tila Espoossa 2025

Esbo.fi > [Tomter och markområden](#)

Övriga

Sysselsättning genom upphandling, Arbets- och näringsministeriet tem.fi/sv/sysselsattning-genom-upphandling

UF-centret: Arbetsförmedlingsstatistiken

[_Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(10.2.2026\): Tukes antaa 5 turvallisuussuosituksia uimarannoille](#)

Handbok för offentlig upphandling 2023, Finansministeriet

Säkerhets- och kemikalieverket 2024. Säkerheten på badstränder

Utbildningsstyrelsen 2014. Grunderna för läroplanen för grundläggande utbildning

Utbildningsstyrelsen 2022. Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022

Utbildningsstyrelsen 2011. Grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen

Utbildningsstyrelsen 2015. Grunderna för läroplanen för förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen

Lagar

Lagen om områdesanvändning (132/1999)

Upphandlingslagen (1397/2016)

Lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977)

Lag om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004)

Kommunallagen (410/2015)

Markanvändnings- och bygglagen (132/1999)

Lagen om grundläggande utbildning (628/1998)

Bygglagen (751/2023)

Lagen om service och stöd på grund av handikapp (675/2023)

Lagen om småbarnspedagogik (540/2018)

Diagram från källor utanför stadskoncernen

Diagram 3. Antalet sysselsatta och arbetslösa av arbetskraften i Esbo 2019–2025

[UF-centret, arbetsförmedlingsstatistik](#)

Diagram 7. Koncernlån 2025, euro per invånare

Jämförelse mellan de stora städernas bokslut 2025, Lahtis stads revisionsbyrå
4/2026



ESBO STAD
EXTERNA REVISIONEN
Stadsrevisor, OFR
Virpi Ala-aho tfn
09 816 21
www.esbo.fi/esbo-stad/beslutsfattande/extern-revision

TRYCKNING
Lähettämö Oy

PÄRMBILD
Ami Koiranen

ISBN (tryckt) 978-952-7511-82-4
ISBN (på webben) 978-952-7511-83-1

